Oziọma Luk

Mmalite

1 Ebe ọ bụ n’ọtụtụ mmadụ agbalịala otu ha
nwere ike i detu n’usoro ihe niile mezuru n’etiti
anyị.
2 Dị ka e nyefere ha n’aka anyị idebe bụ ndị
ahụ sitere na malite jiri anya ha hụ ihe niile, ndị
jikwa okwu a eje ozi.
3 Ekpebikwara m, ebe mụ onwe m nyocharala
ihe niile nke ọma site na mmalite, ka m dere gị
ihe niile n’usoro, Tiofilọs, gị onye dị elu a na-
asọpụrụ.
4 Nke a ga-eme ka ị mata nke bụ eziokwu
banyere ihe ndị ahụ e ziri gị.

Ozi banyere ọmụmụ Jọn omee baptizim

5 N’oge Herọd bụ eze Judịa, ọ dị otu onyeisi
nchụaja aha ya bụ Zekaraya, onye si n’otu ndị
nchụaja nke Abija. Elizabet bụ nwunye ya, site
n’agbụrụ Erọn.
6 Ha abụọ bụ ndị ezi omume n’ihu Chineke. Ha
debere iwu na ụkpụrụ niile Onyenwe anyị nyere
na-enweghị ntụpọ ọbụla.
7 Mana ha amụtaghị nwa, n’ihi na Elizabet bụ
nwanyị agaa, ha abụọ emeela nnọọ agadi.
8 O ruru mgbe ọ bụ ndị otu Zekaraya ga-eje ozi,
ọ nọ dịka onye nchụaja na-eje ozi n’ihu Chineke.
9 A họpụtara ya site n’ife nza dị ka omenaala
ndị nchụaja si dị ka ọ bụrụ ya ga-abanye n’ime

ime ụlọnsọ Onyenwe anyị ịchụ aja nsure ọkụ nke
e ji ụda na-esi isi ụtọ achụ.
10 Mgbe oge ịchụ aja ụda na-esi isi ụtọ ruru,
igwe ndị mmadụ bịara nọ n'ezi na-ekpe ekpere.

11 Mgbe ahụ, mmụọ ozi Onyenwe anyị, onye
guzo n'aka nri nke ebe ịchụ aja nke ihe na-esi isi
ụtọ mere ka ọ hụ ya anya.
12 Mgbe Zekaraya hụrụ ya, obi fepụrụ ya, ọ
tụkwara oke egwu.
13 Ma mmụọ ozi ahụ gwara ya sị, "Zekaraya
atụla egwu, Chineke anụla ekpere gị. Elizabet
nwunye gị ga-atụrụ ime mụtara gị nwa nwoke.
Ị ga-akpọkwa aha ya Jọn.
14 Ọ ga-abụrụ gị ihe oke ọṅụ na obi ụtọ, ọtụtụ
mmadụ ga-aṅụrịkwa ọṅụ n'ihi ọmụmụ ya.
15 N'ihi na ọ ga-abụ onye dị ukwuu n'anya
Onyenwe anyị. Ọ gaghị aṅụkwa mmanya ọbụla,
maọbụ ihe ọṅụṅụ ọbụla na-egbu egbu n'ihi na
site n'afọ nne ya ọ ga-abụ onye emejupụtara na
Mmụọ Nsọ.
16 Ọ ga-akpọghachite ọtụtụ ụmụ Izrel nye
Onyenwe ha bụ Chineke ha.
17 Ma ọ ga-aga n'ihu Onyenwe anyị n'ike
mmụọ na ike nke Ịlaịja, tụgharịa obi ndị bụ
nna n'ebe ụmụ ha nọ. Meekwa ka ndị isi-
ike tụgharịa obi, lekwasị anya n'amamihe nke
ndị ezi omume, na ijikere ụmụ mmadụ n'ihi
Onyenwe anyị."

18 Zekaraya sịrị mmụọ ozi ahụ, "Olee otu m ga-
esi mata na nke a ga-adị otu a? Abụrụla m agadi.
Nwunye m akakwaala nka."

19 Mmụọ ozi zara ya sị, “Abụ m Gebrel.* Ana
m eguzo n'ihu Chineke. Ezitere m ka m bịa gwa
gị okwu ma wetara gị oziọma a.
20 Ma lee, ị ga-ada ogbi, ị gaghị ekwukwa okwu
ọbụla, tutu ruo mgbe ihe ndị a ga-emezu n'ihi na
i kwenyeghị n'okwu m, nke ga-emezu mgbe oge
ya ruru.”
21 Mgbe ihe ndị a niile na-eme, mmadụ ndị
ahụ nọkwa na-eche Zekaraya ka ọ pụta. O juru
ha anya na ọ nọọla ọdụ n'ime ime ụlọnsọ ukwu
ahụ.
22 Mgbe o mesịrị pụta, o nwekwaghị ike
ikwuru ha okwu. Ha ghọtara na ọ hụrụ ọhụ
n'ime ụlọnsọ ahụ n'ihi na ọ bụ aka ka o ji gwa
ha okwu.
23 Mgbe oge ịrụ ọrụ ya gwụsịrị, ọ laghachiri
n'ụlọ ya.
24 Mgbe ụbọchị ndị ahụ gasịrị, Elizabet bụ
nwunye ya tụụrụ ime. O zoro onwe ya n'ime
ụlọ ọnwa ise.
25 Ọ sịrị, “Onyenwe anyị emeerela m nke
a. O gosila m ihuọma ya n'ụbọchị ndị a, ma
wepụkwara m ihere n'etiti ndị nke m.”

Ozi banyere ọmụmụ Jisọs

26 Ma n'ọnwa isii ya, Chineke zigara mmụọ ozi
ya, bụ Gebrel, ka ọ gaa n'obodo Nazaret nke dị
n'ime Galili.
27 Ka o jekwuru otu nwaagbọghọ na-amaghị
nwoke bụ onye otu nwoke aha ya bụ Josef, onye
sitere n'agbụrụ Devid, kwere nkwa ịlụ. Aha
nwaagbọghọ a bụ Meri.

* **1:19** Mmụọ ozi nke na-eweta oziọma.

28 O jekwuru ya sị ya, “Ekele! Gị onye ihuọma
dịkwasịrị. Onyenwe anyị nọnyekwara gị.”
29 Ma obi lọrọ ya mmiri nke ukwuu n’ihi okwu
ya. O bidokwara ịtụgharị n’uche ya ihe ekele a
pụtara.
30 Ma mmụọ ozi ahụ sịrị ya, “Atụla egwu Meri,
n’ihi na i chọtala ihuọma n’ebe Chineke nọ.
31 Ma lee ị ga-atụrụ ime, mụọ nwa nwoke. Ị
ga-akpọkwa aha ya Jisọs.
32 Ọ ga-abụ nnukwu mmadụ onye a ga-akpọ
Ọkpara Onye kachasị ihe niile elu. Onyenwe
anyị Chineke ga-enye ya ocheeze nna ya Devid.
33 Ọ ga-achị ụlọ Jekọb ruo ebighị ebi, alaeze ya
agaghị enwekwa ọgwụgwụ.”
34 Meri sịrị mmụọ ozi ahụ, “Olee otu nke a
ga-esi mee ebe m bụ nwaagbọghọ na-amaghị
nwoke?”
35 Mmụọ ozi ahụ sịrị ya, “Mmụọ Nsọ ga-
abịakwasị gị, ike nke Onye kachasị ihe niile elu
ga-ekpuchikwa gị. Ya mere onye nsọ ahụ a ga-
amụ, a ga-akpọ ya Ọkpara Chineke.
36 Lekwa Elizabet onye ikwu gị atụrụla ime
nwa nwoke n’agadi ya. Nke a bụ ọnwa isii ya,
bụ onye ahụ ha na-akpọ nwanyị aga.
37 N’ihi na ọ dịghị okwu sitere na Chineke nke
na-agaghị ere.”
38 Meri zaghachiri sị, “Abụ m ohu Onyenwe
anyị, ka ọ dịrị m dị ka i kwuru.” Mgbe ahụ mmụọ
ozi ahụ hapụrụ ya laa.

Meri agaa ileta Elizabet

39 N’oge ahụ, Meri biliri gaa ọsịịsọ n’otu obodo
dị n’ugwu Juda.

40 N'ebe ahụ, ọ banyere n'ụlọ Zekaraya, kelee
Elizabet.
41 Mgbe Elizabet nụrụ ekele Meri, nwa nọ ya
n'afọ megharịrị ahụ. E mere ka Elizabet jupụta
na Mmụọ nsọ.
42 O tiri mkpu n'oke olu sị, "Onye a gọziri agọzi
ka ị bụ n'etiti ụmụ nwanyị niile. Onye a gọziri
agọzi ka nwa ahụ ị bu n'afọ bụkwa.
43 Onye kwanụ ka m bụ na ihuọma dị otu a
kpọrọ m na nne Onyenwe m ga-abịa ileta m?
44 Ngwangwa m nụrụ olu ekele gị, nwa nọ m
n'afọ wuliri elu n'ọṅụ.
45 Ngọzị ga-adịrị onye ahụ kwere na Onyenwe
anyị ga-emezu ihe o kweere ya na nkwa ime."

Abụ Meri bụrụ

46 Ma Meri sịrị,
"Mkpụrụobi m na-ebuli Onyenwe anyị elu
47 mmụọ m na-aṅụrị ọṅụ n'ime Chineke bụ
Onye nzọpụta m,
48 n'ihi na o ledatala anya, lekwasị m,
bụ odibo ya dị ala.
Site ugbu a gaa n'ihu, ọgbọ niile ga-akpọ m onye
a gọziri agọzi.
49 N'ihi na Onye dị ike emeelara m ihe dị
ukwuu.
Aha ya dịkwa nsọ.
50 Ebere ya na-erute ndị niile na-atụ egwu ya
site n'ọgbọ ruo n'ọgbọ.
51 O gosila ike aka ya;
ọ chụsasịala ndị dị mpako n'ime echiche obi
ha.
52 O sitela n'ocheeze ndị eze dị ike kwatuo ha,
buliekwa ndị dị umeala n'obi elu.

53 O jirila ihe dị mma nyejuo ndị agụụ na-agụ afọ
ma ndị ọgaranya ka o zipụrụ n'aka efu.
54 O nyerela odibo ya bụ Izrel aka,
ọ na-echetakwa imere ya ebere.
55 Dị ka ọ gwara nna nna anyị ha,
nye Ebraham na ụmụ ụmụ ya ruo mgbe
ebighị ebi."
56 Meri nọnyeere ya ihe dịka ọnwa atọ ma
mesie laghachi n'ụlọ ya.

Ọmụmụ Jọn omee baptizim

57 Mgbe oge zuru ka Elizabet mụọ nwa, ọ mụrụ
nwa nwoke.
58 Ndị agbataobi ya na ndị ikwu ya, ndị nụrụ
otu Chineke si gosi ya ebere dị ukwuu, bịara soro
ya ṅụrịa ọṅụ.
59 N'abalị nke asatọ ha bịara ibi nwata ahụ
ugwu na ịgụ ya aha. Ha na-achọ ịgụ ya Zekaraya
bụ aha nna ya,
60 ma Nne ya sịrị, "Mba, a ga-agụ ya Jọn."
61 Ha sịrị ya, "Ọ dịghị onye ọbụla n'etiti ndị
ikwu gị na-aza aha ahụ."
62 Ya mere, ha jiri ife aka jụọ nna ya, ihe ọ
chọrọ ka akpọ nwata ahụ.
63 Ọ rịọrọ ka e nye ya mbadamba ihe e ji ede
ihe, o deere "Aha ya bụ Jọn." Nke a jukwara
mmadụ niile anya.
64 Ngwangwa, ọnụ ya meghere, atọpụkwara
ire ya. Ya ebido ikwu okwu ma na-etokwa
Chineke.
65 Ibubo wụrụ ndị agbataobi ha niile n'ahụ, ndị
mmadụ kọkwara akụkọ banyere ihe ndị a niile
ruo obodo niile dị n'akụkụ ugwu Judịa.

66 Ndị niile nụrụ akụkọ a chere n'obi ha na-
ajụ sị, "Gịnịkwa ka nwa nke a gaje ịbụ?" N'ihi
na aka Onyenwe anyị dịnyeere ya.

Abụ Zekaraya

67 E mere ka Zekaraya bụ nna ya jupụta na
Mmụọ Nsọ. O buru amụma sị,

68 "Ngọzị dịrị Onyenwe anyị bụ Chineke nke Izrel,
n'ihi na ọ bịala leta ma gbapụtakwa ndị nke ya.
69 O welielara anyị Onye nzọpụta
site n'ụlọ odibo ya bụ Devid.
70 (Dị ka o kwuru na mgbe ochie, site n'ọnụ ndị amụma ya dị nsọ).
71 Na ọ ga-azọpụta anyị site n'aka ndị iro anyị
na sitekwa n'aka ndị niile kpọrọ anyị asị.
72 O meere ndị nna nna anyị ha ebere
site n'icheta ọgbụgba ndụ ya dị nsọ.
73 Iyi nke ọ ṅụụrụ nna anyị bụ Ebraham, kwekwa nkwa:
74 Na ọ ga-anapụta anyị site n'aka ndị iro anyị,
nyekwa anyị ike ife ya ofufe na-atụghị egwu.
75 N'ịdị nsọ na ezi omume n'ihu ya ụbọchị niile nke ndụ anyị.

76 "Ma gị nwa m, a ga-akpọ gị onye amụma nke Onye kachasị ihe niile elu;
n'ihi na ị ga-aga n'ihu Onyenwe anyị kwadoro ya ụzọ.
77 Ime ka ndị nke ya nwee amamihe nke nzọpụta
site na ịgbaghara mmehie ha.
78 N'ihi oke obi ebere Chineke anyị,

nke ọwụwa anyanwụ ga-ewetara anyị site
n’igwe.
79 Ka ọ chakwasị ndị bi n’ọchịchịrị
na n’onyinyo nke ọnwụ,
na iduzi ụkwụ anyị n’ụzọ nke udo.”
80 Nwata ahụ toro, bụrụ onye dị ike n’ime
mmụọ. O biri n’ime ọzara tutu ruo mgbe oge
zuru igosi ụmụ Izrel onwe ya.

2

Ọmụmụ Jisọs

1 N’oge ahụ, Siza Ọgọstọs nyere iwu ka a gụọ
ọnụ, detuo aha mmadụ niile bi n’ụwa dum.*
2 (Nke a bụ ịgụ ọnụ na ide aha nke mbụ e mere
mgbe Kwirinus bụ onye na-achị Siria.)
3 Onye ọbụla gara n’obodo ya, ka e denye aha
ya n’akwụkwọ.
4 Ya mere Josef hapụrụ Nazaret nke dị na Galili,
gaa Betlehem nke dị na Judịa, nke bụkwa obodo
Devid, n’ihi na o si n’ụlọ na agbụrụ Devid pụta.
5 Ya na Meri, nwaagbọghọ o kwere nkwa ịlụ,
nke dịkwa ime, soro gaa ka o denye aha ha.
6 Mgbe ha nọ ebe ahụ, oge ọ ga-eji mụọ nwa
ya zuru.
7 Ọ mụrụ nwa nwoke mbụ ya. O ji akwa kee
ya, nibe ya n’ime ebe a na-enye anụ ụlọ nri, n’ihi
na ha enwetaghị ebe ndina n’ụlọ ndị ije.

Ndị ọzụzụ atụrụ na ndị Mmụọ Ozi

* **2:1** *Ụwa dum* na-ekwu maka Rom mgbe ochie maọbụ mba niile ndị Rom na-achị.

8 Ma e nwere ndị ọzụzụ atụrụ[†] bi n'ọhịa
n'akụkụ ebe ahụ, ndị na-eche igwe atụrụ ha
nche n'abalị.
9 Mmụọ ozi nke Onyenwe anyị pụtara ihe nye
ha. Ebube Onyenwe anyị mụwara gburugburu
ha, oke egwu tụrụ ha.
10 Ma mmụọ ozi ahụ sịrị ha, "Unu atụla egwu.
Ana m ewetara unu oziọma nke oke ọṅụ nke ga-
adịrị mmadụ niile.
11 N'ihi na taa, n'obodo Devid ka a mụrụ Onye
nzọpụta nye unu; ọ bụ Kraịst, Onyenwe anyị.
12 Nke a ga-abụrụ unu ihe ịrịbama, unu ga-ahụ
nwata ọhụrụ e kechiri n'akwa, dina n'ime ebe a
na-enye anụ ụlọ nri."
13 Na mberede, igwe ndị mmụọ ozi nke eluigwe
pụtara soro mmụọ ozi a, bido na-eto Chineke na-
asị,
14 "Ototo dịrị Chineke n'ebe kachasị elu nke
eluigwe.
Udo n'elu ụwa nye ndị niile ihe ha dị
Chineke ezi mma."
15 Mgbe ndị mmụọ ozi ahụ hapụrụ ha, laghachi
n'eluigwe, ndị ọzụzụ atụrụ ahụ sịrịtara onwe ha,
"Bịanụ ka anyị jeruo Betlehem, ka anyị jiri anya
anyị hụ ihe ndị a merenụ, nke Onyenwe anyị
mere ka anyị mara."
16 Ha gara ọsịịsọ hụ Meri na Josef, na nwata
ahụ ka o dina n'ime ebe a na-enye anụ ụlọ nri.
17 Mgbe ha hụrụ nke a, ha mere ka a mata ihe
niile a gwara ha banyere nwantakịrị a.
18 Ihe ndị ọzụzụ atụrụ a kwuru juru ndị niile
nụrụ ya anya.

---

† **2:8** *Ndị ọzụzụ atụrụ* Maọbụ, *ndị na-elekọta atụrụ.*

19 Ma Meri debere ihe ndị a niile n'obi ya, na-
atụgharị ihe banyere ha n'obi ya.
20 Ndị ọzụzụ atụrụ ahụ laghachiri, na-eto
Chineke na-ebulikwa aha ya elu n'ihi ihe niile
ha nụrụ ma hụkwa, nke dịkwa ka a gwara ha.
21 Mgbe ụbọchị asatọ gasịrị, mgbe oge ruru ibi
nwata ahụ ugwu, ha gụkwara ya aha. Aha ha
nyere ya bụ Jisọs, aha ahụ mmụọ ozi nyere tupu
a dị ime ya.

I kubata Jisọs n'ime ụlọnsọ

22 Mgbe oge zuru maka mmemme nke ịdị ọcha
dị ka iwu Mosis siri dị, ha kutere ya na Jerusalem
iche ya n'ihu Onyenwe anyị
23 (dịka e dere ya n'iwu nke Onyenwe anyị,
"Nwa mbụ ọbụla nke bụ nwoke ka a ga-edo nsọ
nye Onyenwe anyị"‡),
24 ha chụrụ aja dị ka e nyere n'iwu Onyenwe
anyị: "Ụmụ kpalakwukwu abụọ maọbụ ụmụ
nduru abụọ."§
25 Ma lee, e nwere otu nwoke bi na Jerusalem
aha ya bụ Simiọn, onye jupụtara na Mmụọ Nsọ.
Ọ bụ onye ezi omume bụrụkwa onye ji obi ya
niile na-efe Chineke. Ọ bụkwa onye na-ele anya
maka nkasiobi nke ndị Izrel.
26 Ma Mmụọ Nsọ Chineke mere ka ọ mata
na ọ gaghị anwụ ruo mgbe ọ hụrụ Kraịst nke
Onyenwe anyị.
27 Site n'odudu nke Mmụọ Nsọ, ọ batara
n'ụlọnsọ ukwu, ma mgbe nne na nna nwata ahụ
bụ Jisọs kubatara ya dị ka omenaala iwu si dị,
28 Simiọn kuuru ya n'aka, kelee Chineke sị,

‡ **2:23** Ọpụ 13:2,12 § **2:24** Lev 12:8

29 “Gị, Onye kachasị ihe niile elu, bụ Onyenwe dị
ka i kwere na nkwa,
ugbu a zilaga nwaodibo gị n’udo.

30 N’ihi na anya m ahụla nzọpụta gị,
31 nke i kwadoro n’ihu mba niile.

32 Ìhè nke ga-egosi ndị mba ọzọ ụzọ,
na ebube nke ndị gị Izrel.”

33 O juru nne na nna nwantakịrị ahụ anya ịnụ
ihe ndị a e kwuru banyere ya.
34 Mgbe ahụ, Simiọn gọziri ha, sịkwa Meri nne
ya, Lee, “Nwatakịrị a bụ onye e zitere ka ọ bụrụ
ọdịda na mbili nye ọtụtụ mmadụ n’Izrel, ọ ga-
abụkwa ihe ama nke ọtụtụ ga-ekwujọ.
35 Ọ bụkwa site n’ụzọ dị otu a ka a ga-ekpughe
echiche nke dị ọtụtụ n’obi. Mma agha ga-
adụwakwa mkpụrụobi nke gị onwe gị.”

36 O nwekwara onye amụma nwanyị, aha ya
bụ Ana, ada Fanuel nke si n’ebo Asha. Ọ bụ
ezigbo agadi nwanyị na-enweghị di, n’ihi na di
ya nwụrụ mgbe ha biri naanị afọ asaa.
37 Ọ nọọla dị ka nwanyị na-enweghị dị iri
afọ asatọ na anọ. Ọ hapụghị ụlọnsọ, kama ọ
nọgidere n’efe ofufe ehihie na abalị, na-ibu ọnụ
na-ekpe ekpere.
38 N’oge ahụ ọ bịarutere n’ebe ha nọ, nye
Chineke ekele, kwuo okwu banyere nwantakịrị
ahụ nye ndị niile na-ele anya maka mgbapụta
Jerusalem.

39 Mgbe ha mesịrị ihe niile otu ọ dị n’iwu
Onyenwe anyị, ha laghachiri obodo ha bụ
Nazaret nke dị n’ime Galili.

40 Ma nwata ahụ toro bụrụ onye dị ike;
o jupụtara n'amamihe, amara Chineke
dịnyekwaara ya.

Jisọs agaa n'ụlọnsọ ukwuu

41 N'afọ niile, ndị mụrụ ya na-aga Jerusalem
n'ihi Mmemme Ngabiga.
42 Mgbe o ruru afọ iri na abụọ, ha gara maka
mmemme dị ka omenaala si dị.*
43 Mgbe e mesịrị mmemme ahụ, ka ndị mụrụ
ya na-alaghachi, nwata ahụ bụ Jisọs nọdụrụ na
Jerusalem. Ndị ha amataghị na o soghị ha na-
alọta.
44 Ha chere na o sonyere n'etiti njem. Ha gara
ije otu ụbọchị tupu ha a malite ịchọ ya n'etiti ndị
ikwu na ibe, na ndị enyi ha.
45 Ma mgbe ha na-ahụghị ya, ha laghachiri
Jerusalem na-achọkwa ya.
46 Ka ụbọchị atọ gasịrị, ha hụrụ ya n'ụlọnsọ
ukwu ebe ọ nọdụrụ n'etiti ndị ode akwụkwọ, na-
ege ha ntị na-ajụkwa ha ajụjụ.
47 Nghọta na ọsịsa ya juru ndị niile nụrụ okwu
ya anya.
48 Mgbe ndị mụrụ ya hụrụ ya, ọ tụrụ ha n'anya,
ma nne ya sịrị ya, "Nwa m, gịnị mere i ji mesoo
anyị mmeso dị otu a? Mụ na nna gị nọ na-
achọgharị gị?"
49 Ọ jụrụ ha sị, "Gịnị mere unu ji na-achọ m?
Unu amaghị na aghaghị m ịnọ n'ụlọ Nna m?"
50 Ma ha aghọtaghị ihe ọ gwara ha.

* **2:42** Ọ bụ naanị Luk dere banyere Jisọs isonyere ndị mụrụ ya
gaa maka mmemme a.

51 Mgbe ahụ, o sooro ha laghachi Nazaret ma
na-erubekwara ha isi. Ma nne ya dobere ihe ndị
a niile n'obi ya.
52 Jisọs na-aga n'ihu n'amamihe na ogologo, ya
na ihuọma n'ebe Chineke na nke mmadụ nọ.

3

Nkwusa nke Jọn omee baptizim

1 N'afọ nke iri na ise nke ọchịchị Tiberiọs
Siza, mgbe Pọntiọs Pailet bụ onye na-achị Judịa,
ebe Herọd bụkwa onye na-achị akụkụ Galili, ma
nwanne ya nwoke bụ Filip na-achị akụkụ Iturịa
na Trakona, Laisania bụkwa onye na-achị akụkụ
Abilin,
2 mgbe ahụ Anas na Kaịfas bụ ndịisi nchụaja,
okwu Chineke bịakwutere Jọn nwa Zekaraya
n'ime ọzara.
3 Ọ gara n'ime obodo niile gbara Jọdan
gburugburu na-ekwusa banyere baptizim nke
nchegharị maka mgbaghara mmehie.
4 Dịka e dere ya n'akwụkwọ Aịzaya onye
amụma sị,
"Otu onye na-eti mkpu n'ọzara na-asị,
'Dozienụ ụzọ maka Onyenwe anyị,
meenụ ka okporoụzọ ya guzozie.
5 A ga-ekpoju ndagwurugwu ọbụla,
ugwu ọbụla na ugwu nta ọbụla ka a ga-emekwa ka ọ dị ala.
Ụzọ gbagọrọ agbagọ ka a ga-eme ka o guzozie nke ọma,
meekwa ka ụzọ ọjọọ niile dị larịị.
6 Mmadụ niile ga-ahụkwa nzọpụta Chineke.' "*

* **3:6** Aịz 40:3-5

7 Jọn sịrị igwe mmadụ ndị na-apụta ka o mee
ha baptizim sị, “Unu ụmụ ajụala! Onye dọrọ unu
aka na ntị sị unu gbanarị ọnụma nke na-abịa?
8 Mịanụ mkpụrụ na-egosipụta nchegharị unu.
Unu amalitekwala na-asị onwe unu, ‘Anyị nwere
Ebraham dịka nna.’ N’ihi na agwa m unu na
Chineke pụrụ isite na nkume ndị a mepụtara
Ebraham ụmụ.
9 Ọ bụladị ugbu a, atụkwasịla anyụike na
mgbọrọgwụ osisi, osisi ọbụla nke na-adịghị amị
ezi mkpụrụ ka a ga-egbutu tụba ya n’ime ọkụ.”
10 Ma igwe mmadụ ahụ jụrụ ya sị, “Gịnị ka anyị
kwesiri ime?”
11 Ọ zara ha sị, “Onye ọbụla nwere uwe abụọ,
ya nye onye ọ na-adịghị nke o nwere otu. Onye
nwere nri ya meekwa otu ahụ.”
12 Ọ bụladị ndị ọna ụtụ bịakwara ka e mee ha
baptizim. Ha sịrị ya, “Onye ozizi, gịnị ka anyị
kwesiri ime?”
13 Ọ sịrị ha, “Unu anatala karịa otu unu kwesiri
ịnata.”
14 Ndị agha bịakwara jụọ ya sị, “Gịnịkwa ka
anyị kwesiri ime?”

Ọ sịrị ha, “Unu ejikwala ike apụnara ndị
mmadụ ego ha; unu ebokwala ndị mmadụ ebubo
ụgha, ka afọ ju unu n’ụgwọ a na-akwụ unu.”
15 Ndị mmadụ ji olileanya na-eche na-atulekwa
n’obi ha ma Jọn ọ bụ Kraịst ahụ.
16 Ma Jọn zara sị ha, “Eji m mmiri na-eme unu
baptizim, ma otu onye dị ike karịa m ga-abịa,
onye m na-erughị ịtọpụ eriri akpụkpọụkwụ ya.
Ọ ga-eji Mmụọ Nsọ na ọkụ mee unu baptizim.

17 Ihe ịfụcha ọka ya dị n'aka ya, iji zachaa ebe
ịzọcha ọka ya nke ọma, ka e kponye ezi mkpụrụ
ọka wiiti n'ime ọba, ma kpoba igbugbo ọka
n'ime ọkụ nke a na-apụghị imenyụ emenyụ."
18 O ji ọtụtụ okwu ọzọ dị iche iche dụọ ha ọdụ
ma kwusaakwara ha oziọma.
19 Ma Eze Herọd, onye ọ tara ụta maka
Herodịas nwunye nwanne ya nwoke, nakwa
maka ihe ọjọọ dị iche iche ndị o mere,
20 tụkwasịkwara ihe n'elu ihe ndị a niile, site
na ịtụnye Jọn n'ụlọ mkpọrọ.

Baptizim na usoro ndị agbụrụ Jisọs

21 Mgbe e mechara ndị niile baptizim, ma
mechakwa Jisọs baptizim, mgbe ọ na-ekpe
ekpere, eluigwe meghere.
22 Mmụọ Nsọ sikwa n'elu rịdata dị ka nduru,
bekwasị ya, mgbe ahụ, otu olu sitere n'eluigwe
daa sị, "Ị bụ Ọkpara m, onye m hụrụ n'anya, ihe
gị dị m ezi mma."
23 Jisọs agbaala ihe dị ka iri afọ atọ mgbe o
bidoro ọrụ ya. Ọ bụ nwa (dịka ndị mmadụ chere)
Josef,

onye bụ nwa Heli;
24 Heli abụrụ nwa Matat,
nwa Livayị, nwa Meliki,
nwa Janayi, nwa Josef;
25 nwa Matatiyas, nwa Emọs,
nwa Nehum, nwa Esili,
nwa Nagayị;
26 nwa Maat,
nwa Matatiyas, nwa Semein,

nwa Josek, nwa Joda;
27 nwa Joanan, nwa Resa,
nwa Zerubabel, nwa Shealtiel,
nwa Neri;
28 nwa Meliki,
nwa Adi, nwa Kosam,
nwa Elmadam, nwa Er,
29 nwa Joshua, nwa Elieza,
nwa Jorim, nwa Matat,
nwa Livayị;
30 nwa Simiọn,
nwa Juda, nwa Josef,
nwa Jonam, nwa Eliakịm;
31 nwa Melea, nwa Mena,
nwa Matata, nwa Netan,
nwa Devid;
32 nwa Jesi,
nwa Obed, nwa Boaz,
nwa Salmọn, nwa Nashọn;
33 nwa Aminadab, nwa Ram,†
nwa Hezrọn, nwa Perez,
nwa Juda;
34 nwa Jekọb,
nwa Aịzik, nwa Ebraham,
nwa Tera, nwa Nahọ;
35 nwa Serug, nwa Reu,
nwa Peleg, nwa Eba,
nwa Shela;
36 nwa Kenan,
nwa Aafaksad, nwa Shem,
nwa Noa, nwa Lamek;
37 nwa Metusela, nwa Enọk,

† **3:33** N'akwụkwọ ụfọdụ i nwere ike ihu nwa Admin, nwa Anai.

nwa Jared, nwa Mahalalel,
nwa Kenan;
38 nwa Enọsh,
nwa Set, nwa Adam,
nwa Chineke.

4

Ọnwụnwa Jisọs

1 Jisọs, onye jupụtara na Mmụọ Nsọ, sitere na
Jọdan lọta. Mmụọ nsọ duuru ya baa n'ọzara.
2 Ebe ahụ ka ekwensu nwara ya ọnwụnwa iri
ụbọchị anọ. N'ụbọchị ndị ahụ niile o righị nri
ọbụla. N'ikpeazụ agụụ gụrụ ya.
3 Ekwensu sịrị ya, "Ọ bụrụ na ị bụ Ọkpara
Chineke, gwa nkume a ka ọ ghọọ achịcha."
4 Jisọs zara ya sị, "E dere ya, 'Ọ bụghị naanị
site na achịcha ka mmadụ ga-eji dị ndụ.'* "
5 Ekwensu duuru ya rigoo n'ebe dị elu, gosi ya
alaeze niile nke ụwa, n'otu ntabi anya.
6 Ọ gwara ya sị, "M ga-enye gị ikike niile ndị a
na ebube ha. Ọ bụ m ka e nyere ha, e nwere m
ike inye ha onye ọbụla m chọrọ inye ha.
7 Ya mere, ọ bụrụ na ị kpọọ isiala nye m, ha
ga-abụ nke gị."
8 Jisọs zara ya sị, "E deela ya: 'Ị ga-akpọ isiala
nye Onyenwe anyị Chineke gị, naanị ya ka ị ga-
efekwa.'† "
9 Ekwensu duuru ya gaa Jerusalem, mee ka o
guzo n'ebe dịkarịsịrị elu nke ụlọnsọ ukwu ahụ.
Ọ sịrị ya, "Ọ bụrụ na ị bụ Ọkpara Chineke, si
n'ebe a tụda onwe gị n'ala.

---

* **4:4** Dit 8:3 † **4:8** Dit 6:13

10 N’ihi na e dere ya,
“ ‘Ọ ga-enye ndị mmụọ ozi ya iwu banyere gị,
ichekwa gị nke ọma;
11 ha ga-ebuli gị elu n’aka ha,
ka ị ghara ịkpọbi ụkwụ gị na nkume.’‡”
12 Jisọs zara ya sị, “E kwuola ya, Anwala
Onyenwe anyị Chineke gị ọnwụnwa.§ ”
13 Mgbe ekwensu nwasịrị ya ọnwụnwa ndị a
niile, ọ hapụrụ ya ruo mgbe ohere ọzọ dapụtara.

Jisọs agaa Nazaret

14 Jisọs lọghachiri na Galili n’ike nke Mmụọ
Nsọ. Akụkọ banyere ya gbasara ruo akụkụ
obodo niile.
15 O ziri ihe n’ọtụtụ ụlọ ekpere ha, mmadụ
niile na-etokwa ya.
16 Mgbe o rutere Nazaret ebe ọ nọrọ too,
n’ụbọchị izuike, ọ gara n’ụlọ ekpere dị ka ọ dị
mbụ eme. O guzoro ọtọ ịgụ akwụkwọ nsọ.
17 E nyere ya akwụkwọ nke onye amụma
Aịzaya dere. O meghere ya chọta ebe e dere sị,
18 “Mmụọ nke Onyenwe anyị dị n’ahụ m,
n’ihi na o teela m mmanụ
ka m kwusaa oziọma nye ndị ogbenye.
O zitela m ikwupụta inwere onwe nye ndị
mkpọrọ,
ya na ịhụ ụzọ nye ndị kpuru ìsì,
ime ka ndị a na-emegbu emegbu nwere onwe ha.
19 Ikwupụta afọ Onyenwe anyị ga-eme
amara.”*

‡ **4:11** Abụ 91:11,12 § **4:12** Dit 6:16 * **4:19** Aịz 61:1,2

20 O mechiri akwụkwọ ahụ nyeghachi ya onye
ahụ na-eje ozi, nọdụ ala. Ndị mmadụ niile nọ
n'ụlọ nzukọ ahụ legidere ya nnọọ anya.
21 Ma o bidoro ịgwa ha sị, "Taa ka ihe ndị a e
dere n'akwụkwọ nsọ a mezuru na ntị unu."

22 Mmadụ niile kwuru okwu ọma banyere ya
n'ihi okwu amara niile si ya n'ọnụ pụta nke mere
na ha jụrịtara onwe ha sị, "Onye a, ọ bụghị nwa
nwoke Josef?"

23 Ọ sịrị ha, "N'ezie, amaara m na unu ga-atụrụ
m ilu a: 'Dibịa, gwọọ onwe gị!' Sikwa m, 'Ihe ndị
ahụ niile anyị nụrụ ị na-eme na Kapanọm mee
ha n'ebe a bụ obodo gị.' "

24 Ọ gara n'ihu sị, "Ma ị gwa unu eziokwu,
o nweghị onye amụma ọbụla a na-anabata nke
ọma n'obodo a mụrụ ya.
25 N'ezie, chetakwanụ na e nwere ọtụtụ ụmụ
nwanyị di ha nwụrụ anwụ n'oge Ịlaịja onye
amụma. N'oge oke ụnwụ dara n'ala ahụ dum,
mgbe e mechiri eluigwe na mmiri ezoghị n'ala
Izrel afọ atọ na ọnwa isii.
26 Ma e zigaghị Ịlaịja ka o jekwuru onye ọbụla
n'ime ha kariakwa nwanyị di ya nwụrụ anwụ
n'obodo Zarefat n'akụkụ Saịdọn.
27 N'oge Ịlaisha onye amụma, e nwere ọtụtụ
ndị ekpenta n'ala Izrel, ma o nweghị onye e mere
ka ọ dị ọcha n'etiti ha kariakwa Neeman onye
Siria."

28 Mgbe ndị nọ n'ụlọ ekpere ahụ nụrụ nke a,
iwe were ha nke ukwuu.
29 Ha biliri, kwapụ ya site n'obodo ahụ,
dọkpụrụ ya gaa n'elu ugwu nke e wukwasịrị

obodo ahụ ka ha nwee ike tụpụ ya site n’ugwu
ahụ.
30 Ma o sitere n’etiti igwe mmadụ ahụ pụọ,
gawara onwe ya.

Jisọs achụpụ mmụọ ọjọọ

31 O sitere n’ebe ahụ gaa Kapanọm, obodo
dịkwa na Galili. N’ụbọchị izuike, o bidoro izi
ha ihe.
32 Ozizi ya juru ha anya, n’ihi na okwu ya
nwere ikike.
33 Otu nwoke nọ n’ime ụlọ ekpere ahụ, onye
mmụọ na-adịghị ọcha bi n’ime ya. O tiri mkpu
n’oke olu,
34 “Hapụ anyị! Gịnị ka ị na-achọ n’ebe anyị nọ,
gị, Jisọs onye Nazaret? Ị bịara ka ị laa anyị n’iyi?
Ama m onye ị bụ, Onye Nsọ nke Chineke!”
35 Jisọs baara ya mba sị, “Nọrọ jii! Si n’ime
ya pụta.” Mgbe ahụ mmụọ ọjọọ ahụ tụdara ya
n’ala n’ihu ha niile, o sikwa n’ime ya pụọ ma o
merụghị ya ahụ.
36 Ihe ndị a juru ha niile anya, ha jụrịtara ibe
ha sị, “Gịnị bụ ozizi nke a? O ji ịchị isi na ike
na-enye mmụọ na-adịghị ọcha ndị a iwu, ha na-
apụtakwa!”
37 Akụkọ banyere ya gbasara jeruo obodo niile
dị ebe ahụ gburugburu.

Jisọs agwọọ ọtụtụ ndị ọrịa

38 Mgbe ọ hapụrụ ụlọ ekpere ahụ gaa n’ụlọ
Saimọn. Nne nwunye Saimọn nwere ahụ ọkụ,
ha rịọrọ ya ka o nyere ya aka.

39 O guzoro n'ihu ya, ma baara ahụ ọkụ ahụ
mba, ọ hapụrụ ya n'otu ntabi anya ahụ. O
bilikwara lee ha ọbịa.
40 Mgbe anyanwụ na-ada, ọtụtụ ndị nwere ndị
na-arịa ọrịa dị iche iche kpọọrọ ha bịakwute
Jisọs. O bikwasịrị ha niile aka n'otu n'otu, gwọọ
ha.
41 Mmụọ ọjọọ dị iche iche si n'ime ọtụtụ
mmadụ pụta na-eti mkpu na-asị, "Ị bụ Ọkpara
Chineke." Ma ọ baara ha mba, o kweghị ka ha
kwuo okwu, n'ihi na ha matara na ọ bụ Kraịst.
42 Mgbe chi bọrọ, ọ pụrụ gaa ebe naanị ya
nọ. Ndị mmadụ nọ na-achọghari ya; mgbe ha
bịaruru ebe ọ nọ, ha gbalịsịrị ike ime ka ọ ghara
ịhapụ ha.
43 Ma ọ sịrị ha, "Aghaghị m ikwusa oziọma
alaeze Chineke n'obodo ndị ọzọ, n'ihi na ọ bụ
n'ihi ya ka e zitere m."
44 Ọ gara n'ihu na-ekwusa oziọma n'ụlọ ekpere
niile dị na Judịa.

5

Ọkpụkpọ ndị mbụ na-eso ụzọ ya

1 Otu oge, ka Jisọs guzo n'akụkụ ọdọ mmiri
Genesaret.* Igwe mmadụ gbara ya gburugburu
ka ha nụrụ okwu Chineke.
2 Ọ hụrụ n'ọnụ mmiri ahụ, ụgbọ mmiri abụọ
nke ndị ọkụ azụ nwe ha hapụrụ gaa ịsa ụgbụ ha
ji egbu azụ.
3 Ọ banyere n'ime otu ụgbọ mmiri ndị ahụ,
nke bụ nke Saimọn, ọ rịọrọ ya ka ọ kwọrọ ya

---

* **5:1** Maọbụ, *osimiri Galili*

banyetụ ntakịrị n’ime mmiri. Ọ nọdụrụ ala
n’ime ya bido na-ezi igwe mmadụ ihe.

4 Mgbe o kwusiri okwu, ọ gwara Saimọn sị,
“Banyetụkwuo n’ime mmiri, tụnye ụgbụ gị ka
i gbute azụ.”

5 Saimọn zara sị, “Nna anyị ukwuu, anyị rụsịrị
ọrụ ike abalị niile na-egbutaghị ihe ọbụla, ma
otu i sịrị kwuo, aga m awụnye ụgbụ azụ niile.”

6 Mgbe ha mere nke a, ha gbutere ọtụtụ azụ
nke mere na ụgbụ azụ ha malitere ịdọkasị.
7 Ha kpọrọ ndị ọkụ azụ ibe ha nọ n’ụgbọ mmiri
ọzọ ka ha bịa nyere ha aka. Ha bịara kpojuo azụ
n’ụgbọ mmiri abụọ ahụ nke malitere imikpu.

8 Ma mgbe Saimọn Pita hụrụ nke a, ọ dara
n’ukwu Jisọs sị, “Si n’ebe m nọ pụọ, Onyenwe
m, n’ihi na abụ m onye mmehie.”
9 N’ihi na o juru ya na ndị ya na ha so anya ịhụ
ọtụtụ azụ ndị a ha gbutere.
10 Ọ bụladị Jemis na Jọn ụmụ Zebedi, ndị ha na
Saimọn na-arụkọ ọrụ, ka ihe a jukwara anya.

Mgbe ahụ Jisọs gwara Saimọn sị, “Atụla egwu,
n’ihi na site ugbu a gaa n’ihu, ị ga na-akụta
mmadụ.”
11 Mgbe ha kwọpụtara ụgbọ mmiri ha n’elu
ala, ha hapụrụ ihe niile soro ya.

Nwoke onye ekpenta

12 Mgbe Jisọs nọ n’otu obodo, otu nwoke onye
ekpenta juru ahụ, bịara daa, kpudo ihu ya n’ala
mgbe ọ hụrụ ya, rịọ ya sị, “Onyenwe m, ọ bụrụ
na ị chọrọ, ị pụrụ ime ka m dị ọcha.”

13 Jisọs setịpụrụ aka ya metụ ya sị, “Achọrọ
m, bụrụ onye dị ọcha!” Ngwangwa ekpenta ahụ
hapụrụ ya.
14 O nyere ya iwu, “A gwakwala onye ọbụla,
kama gaa gosi onye nchụaja onwe gị, chụọkwa
aja dị ka Mosis nyere n’iwu maka ime ka ị dị
ọcha, ka ọ bụrụ ihe ama nye ha.”
15 Ma akụkọ banyere ya gbasara karịa, nke
mere na igwe mmadụ bịara ịnụrụ ihe ọ na-ekwu,
na ka a gwọọkwa ha nrịa nrịa.
16 Ma site n’oge ruo n’oge, Jisọs na-ewezuga
onwe ya gaa n’ebe ọ ga-anọ naanị ya ikpe ekpere.

Ọgwụgwọ onye akụkụ ahụ ya kpọnwụrụ akpọnwụ

17 Otu ụbọchị, mgbe ọ nọ na-ezi ndị mmadụ
ihe, ndị Farisii na ndị ozizi iwu (sitere n’obodo
nta niile dị na Galili na Judịa na Jerusalem bịa
nọdụkwa ebe) ahụ. Ike Chineke dịnyekwaara
ya ịgwọ ndị ọrịa.
18 N’oge ahụ ndị ikom ụfọdụ bu otu nwoke
akụkụ ahụ ya kpọnwụrụ akpọnwụ n’ihe ndina
ya, bịara gbalịa isite n’ọnụ ụzọ ụlọ ahụ bubata
ya tọgbọ ya n’ụkwụ ya.
19 Mgbe ha na-enweghị ike ime nke a n’ihi
igwe mmadụ, ha rigooro n’elu ụlọ, site n’oghere
wetuo nwoke ahụ n’ute ya n’etiti igwe mmadụ
n’ihu Jisọs.
20 Mgbe Jisọs hụrụ okwukwe ha, ọ sịrị, “Enyi
m, a gbagharala gị mmehie gị.”
21 Ndị Farisii na ndị ozizi iwu malitere iche
n’ime obi ha sị, “Onye bụ onye a na-ekwulu

Chineke? Onye pụrụ ịgbaghara mmadụ mme-
hie, ma ọ bụghị naanị Chineke?”
22 Mgbe Jisọs matara ihe ha na-ajụ, ọ zara ha
sị, “Gịnị mere unu ji na-eche ihe ndị a n’obi unu?
23 Olee nke ka mfe ikwu: Ọ bụ a gbagharala gị
mmehie gị niile, ka ọ bụ ị sị, Bilie jee ije?
24 Ma ka unu mata na Nwa nke Mmadụ nwere
ikike n’ụwa ịgbaghara mmehie.” Ọ sịrị onye
ahụ akụkụ ahụ ya kpọnwụrụ akpọnwụ, “Asị m
gị, bilie, chịrị ute gị laa n’ụlọ gị!”
25 Ngwangwa, o biliri ọtọ n’ihu mmadụ niile,
chịrị ihe ndina ya bido na-eto Chineke na-ala
n’ụlọ ya.
26 Ihe ndị a juru onye ọbụla anya, ha tokwara
Chineke. Oke egwu jupụtakwara ha n’ahụ, ha
sịrị, “Anyị ahụla ihe ebube taa.”

Ọkpụkpọ Livayị

27 Mgbe nke a gasịrị, ọ pụrụ hụ otu onye ọna
ụtụ aha ya bụ Livayị, ka ọ nọdụrụ ala n’ụlọ
ịnakọta ụtụ ya. Ọ sịrị ya, “Soro m.”
28 Ngwangwa, o biliri, hapụ ihe niile soro ya.
29 Emesịa, Livayị kwadooro Jisọs oke oriri
n’ụlọ ya, ọtụtụ igwe ndị ọna ụtụ na ndị ọzọ soo
ha n’oriri ahụ.
30 Ma ndị Farisii na ndị ozizi iwu tamuru
ntamu na-ajụ ndị na-eso ụzọ ya sị, “Gịnị mere
unu ji soro ndị ọna ụtụ na ndị mmehie na-erikọ
nri na-aṅụkọkwa ihe ọṅụṅụ?”
31 Jisọs zara sị, “Mkpa dibịa adịghị akpa ndị
ahụ dị ike, kama ọ bụ ndị ahụ na-esighị ike.
32 Abịaghị m ịkpọ ndị ezi omume, kama abịara
m ịkpọ ndị mmehie ka ha chegharịa.”

Ajụjụ banyere ibu ọnụ

33 Ha sịrị, “Ndị na-eso ụzọ Jọn na ndị na-eso
ụzọ ndị Farisii na-ebu ọnụ, na-ekpe ekpere oge
niile, ma ndị na-eso ụzọ gị na-eri, na-aṅụkwa.”
34 Jisọs sịrị ha, “Ndị a kpọrọ oriri n’ọlụlụ di na
nwunye, ha ga-ebu ọnụ mgbe ha na onye na-alụ
nwunye ọhụrụ nọ?
35 Ma oge na-abịa mgbe a ga-ewepụ onye na-
alụ nwunye n’etiti ha, mgbe ahụ ka ha ga-ebu
ọnụ.”
36 Ọ tụụrụ ha ilu a, “O nweghị onye na-adọkara
akwa ọhụrụ were ya kwachie akwa ochie. Ọ
bụrụ na e mee nke a, ọ pụtara na a dọwaala
akwa ọhụrụ ahụ n’ihi na nke ahụ eji kwachie ya
agaghị adaba.
37 N’ụzọ dị otu a kwa, mmadụ adịghị agbanye
mmanya ọhụrụ dị ike n’ime karama akpụkpọ
ochie. N’ihi na ike si na mmanya ọhụrụ ahụ ga-
eme ka karama ahụ gbawaa. Mmanya ahụ ga-
awụfukwa, karama ahụ a laa n’iyi.
38 Ma ọ dị mma ịgbanye mmanya ọhụrụ n’ime
karama akpụkpọ ọhụrụ.
39 O nweghị onye ṅụsịrị mmanya ochie ga-achọ
ịṅụ mmanya ọhụrụ, n’ihi na ọ ga-asị, ‘Nke ochie
ahụ ka mma.’ ”

6

Onyenwe Ụbọchị Izuike

1 N’otu ụbọchị izuike, mgbe Jisọs na-agafe
n’ubi a kụrụ ọka. Ndị na-eso ụzọ ya malitere
ịghọrọ ụfọdụ n’ime ogbe ọka ndị ahụ, na-amazu
ha n’aka, ma na-ata ha.

2 Ụfọdụ ndị Farisii sịrị, “Gịnị mere unu ji na-
eme ihe megidere iwu n’ụbọchị izuike?”

3 Jisọs zara ha sị, “Ọ bụ na unu agụtaghị ihe
Devid mere mgbe agụụ gụrụ ya na ndị so ya?
4 Otu o si banye n’ụlọ Chineke, were achịcha
a na-eche n’ihu ya, nyetụkwa ndị ya na ha so,
achịcha nke onye ọbụla na-ekwesighị ịta ma ọ
bụghị naanị ndị nchụaja.”
5 Mgbe ahụ ọ gwara ha sị, “Nwa nke Mmadụ
bụ Onyenwe Ụbọchị Izuike.”

6 N’ụbọchị izuike ọzọ, ọ banyere n’ụlọ ekpere
na-ezi ihe. Otu nwoke nọkwa n’ebe ahụ onye
aka nri ya kpọnwụrụ akpọnwụ.
7 Ndị Farisii na ndị ode akwụkwọ na-achọ ụzọ
ha ga-esi boo ya ebubo, ya mere ha lekwasịrị ya
anya ịhụ ma ọ ga-agwọ ọrịa n’ụbọchị izuike.
8 Ma ebe ọ maara ihe ha na-ezube n’obi
ha, ọ kpọrọ nwoke ahụ nke aka ya kpọnwụrụ
akpọnwụ sị ya, “Bilie bịa guzoro n’etiti ebe a.”
Nwoke ahụ pụtara bịa guzoro ebe ahụ.

9 Mgbe ahụ Jisọs sịrị ha, “Ka m jụọ unu, gịnị
ziri ezi n’iwu ime n’ụbọchị izuike; ọ bụ ime ihe
ọma ka ọ bụ ime ihe ọjọọ; ịzọpụta ndụ ka ọ bụ
ịla ndụ n’iyi?”

10 Mgbe o lesiri ha niile anya gburugburu, ọ
sịrị ya, “Setịpụ aka gị.” O mere nke a, aka ya
dịkwara mma ọzọ.
11 Ha were iwe nke ukwuu ma malite na-
ekwurịtara n’etiti onwe ha ihe ha nwere ike ime
Jisọs.

Ndị ozi iri na abụọ

12 N'ụbọchị ndị ahụ, ọ gara rigoro n'elu ugwu
ikpe ekpere. Ọ nọrọ abalị ahụ niile na-ekpe
ekpere nye Chineke.
13 Mgbe chi bọrọ, ọ kpọrọ ndị niile na-eso ụzọ
ya, site n'ime ha họrọ mmadụ iri na abụọ ndị ọ
kpọrọ ndị ozi ya.*

14 Saimọn (onye ọ kpọrọ Pita) na Andru
nwanne ya,
Jemis
Jọn,
Filip
Batalomi.
15 Matiu
Tọmọs,
Jemis nwa Alfiọs,
Saimọn onye a na-akpọ Zilọt.
16 Judas nwa Jemis
na Judas Iskariọt onye raara ya nye.

Ngọzị na ọbụbụ ọnụ

17 Ya na ha rịdatara ga n'ebe ala dị larịị. Igwe
ndị na-eso ụzọ ya na oke igwe mmadụ sitere na
Judịa, na Jerusalem nakwa obodo dị na nsọtụ
mmiri nke Taịa na Saịdọn.
18 Ndị bịara ịnụrụ okwu ya na ka a gwọọ ha
ọrịa ha. A gwọkwara ọtụtụ ndị mmụọ na-adịghị
ọcha na-esogbu.
19 Igwe mmadụ ahụ gbalịrị ịmetụ ya aka, n'ihi
na ike dị ukwuu si ya n'ahụ na-apụ na-agwọ ha
niile.

---

* **6:13** Mgbe ọbụla ị na-achọ inwe mkpebi banyere ihe dị mkpa, wepụta oge kpee ekpere dịka Jisọs mere n'amaokwu iri na abụọ ruo nke iri na atọ.

20 O weliri anya lee ndị na-eso ụzọ ya, sị ha,
“Ngọzị na-adịrị unu bụ ndị ogbenye,
n’ihi na alaeze Chineke bụ nke unu.
21 Ngọzị na-adịrị unu ndị agụụ na-agụ ugbu a,
n’ihi na afọ ga-eju unu.
Ngọzị na-adịrị unu ndị na-ebe akwa ugbu a,
n’ihi na unu ga-achị ọchị.
22 Ngọzị na-adịrị unu mgbe ndị mmadụ na-akpọ unu asị,
mgbe ha na-achụpụ unu, na-akparị unu,
na-ajụ aha unu,
n’ihi Nwa nke Mmadụ.

23 “Ṅụrịanụ ọṅụ ma wuliekwanụ elu n’ihi ọṅụ
n’ụbọchị ahụ, n’ihi na ụgwọ ọrụ unu dị ukwuu
n’eluigwe. N’ihi na otu a ka ndị nna nna ha
mesoro ndị amụma.
24 “Ma ahụhụ na-adịrị unu ndị ọgaranya,
n’ihi na unu eketala nkasiobi unu.
25 Ahụhụ na-adịrị ndị afọ juru ugbu a,
n’ihi na agụ ga-agụkwa unu.
Ahụhụ na-adịrị ndị na-achị ọchị ugbu a,
n’ihi na unu ga-eru ụjụ, bee akwa.
26 Ahụhụ na-adịrị unu mgbe ndị mmadụ niile na-ekwu okwu ọma gbasara unu,
n’ihi na otu a ka ndị bụ nna ha mesoro ndị amụma ụgha.”

Ịhụ ndị iro n’anya

27 “Ma a na m agwa unu ndị na-ege m ntị:
hụnụ ndị iro unu n’anya, mekwaaranụ ndị kpọrọ
unu asị ihe ọma.
28 Gọzienụ ndị na-abụ unu ọnụ, ma
kpekwaaranụ ndị na-akparị unu ekpere.

29 Ọ bụrụ na onye ọbụla a maa gị ụra n'otu
ntị, tụgharịara ya ntị gị nke ọzọ. Ọ bụrụkwa na
onye ọbụla anara gị uwe ahụ gị, nyekwa ya uwe
ime ahụ gị.
30 Nye onye ọbụla rịọrọ gị ihe. Ọ bụrụkwa na
mmadụ ewere ihe bụ nke gị, agala ịnapụta ya.
31 Dịka unu si chọọ ka ndị mmadụ mesoo unu,
sitekwanụ otu a na-emeso ha.
32 "Ọ bụrụ naanị ndị hụrụ unu n'anya ka unu
na-ahụ n'anya, gịnị ga-abụ uru unu? N'ihi na
ọbụladị ndị mmehie, ọ bụ ndị hụrụ ha n'anya
ka ha na-ahụkwa n'anya.
33 Ọ bụrụkwa naanị ndị na-emere unu ihe
ọma ka unu na-emere ihe ọma, gịnị ga-abụ uru
unu? N'ihi na ndị mmehie na-enyekwara ndị na-
enyere ha aka aka.
34 Ọ bụrụkwa na unu agbazinye naanị ndị
nwere ike ịkwụghachi unu ihe, gịnị ga-abụ uru
unu? N'ihi na ndị mmehie na-agbazinyekwa ndị
mmehie ibe ha na-atụ anya ka a kwụghachikwa
ha n'ozuzu oke.
35 Hụnụ ndị iro unu n'anya, na-emekwa ezi
ihe nye ha, gbazinyenụ ndị nọ na mkpa ihe ha
chọrọ, na-eleghị anya na ha ga-akwụghachi unu.
Mgbe ahụ, ụgwọ ọrụ unu ga-adị ukwuu, unu
ga-egosikwa na unu bụ ụmụ nke Onye kachasị
ihe niile elu, n'ihi na ebere ya na-adịrị ndị ajọ
omume na ndị na-enweghị mmụọ ekele n'ime
ha.
36 Nweenu obi ebere dị ka Nna unu si nwee obi
ebere.

Ikpe ndị ọzọ ikpe

37 “Unu ekpela ndị ọzọ ikpe, ka a ghara
ikpekwa unu ikpe. Unu amala ndị ọzọ ikpe ka
a ghara ịma unu ikpe. Gbagharanụ ndị ọzọ, a
ga-agbagharakwa unu.
38 Nyenụ, n’ihi na a ga-enyekwa unu. Onyinye
unu ga-anata ga-abụ nke juru eju, nke a bịadara
nke ọma, yọkọtakwa ayọkọta nke na-ejubiga oke
ka a ga-adọkwasị gị n’ahụ; n’ihi na ọ bụ ihe i na-
eji atụ ihe ka a ga-eji tụọrọ gị.”
39 Ọ tụkwaara ha ilu a, “Onye ìsì ọ pụrụ idu
onye ìsì ibe ya? Ha abụọ ọ gaghị adaba n’ime
olulu?
40 Onye na-eso ụzọ onye ozizi anaghị akarị
onye nkuzi ya, kama mgbe ọ mụtasịrị ọ ga-amata
ihe dị ka onye nkuzi ya.
41 “Gịnị mere i ji elee ntakịrị ahịhịa dị nwanna
gị n’anya, ma ị dịghị ahụta obodobo osisi dị gị
onwe gị n’anya?
42 Ị ga-esi aṅaa sị nwanna gị, ‘Nwanna a, ka
m wepụ gị ntakịrị ahịhịa dị gị n’anya,’ mgbe gị
onwe gị na-ahụghị obodobo osisi dị gị n’anya? Gị
onye ihu abụọ, buru ụzọ wepụ obodobo osisi dị
gị n’anya ka i nwee ike ịhụzi ụzọ nke ọma wepụ
ntakịrị ahịhịa dị nwanna gị n’anya.

Osisi na mkpụrụ ya

43 “Ezi osisi adịghị amị mkpụrụ ọjọọ. Ọ
dịkwaghị osisi ọjọọ na-amị mkpụrụ ọma.
44 Ọ bụ mkpụrụ osisi mịrị ka e ji ama ụdị
osisi ọ bụ. Ndị mmadụ adịghị aghọta fiig site
n’osisi ogwu, otu a kwa o nweghị onye na-aghọta
mkpụrụ grepu n’obi ogwu.

45 Ezi mmadụ na-esite n'akụ ọma juru ya obi
na-arụpụta ezi ọrụ, otu a kwa, ajọ mmadụ na-
esite n'obi ọjọọ ya na-arụpụta ajọ ọrụ. N'ihi na
ihe ọbụla dị mmadụ n'obi bụ ihe na-apụta n'ọnụ
ya.

Onye amamihe na onye nzuzu wuru ụlọ

46 "Gịnị mere unu ji na-akpọ m, 'Onyenwe
anyị, Onyenwe anyị,' ma unu adịghị eme ihe m
kwuru?
47 Achọrọ m igosi unu ihe onye ọbụla na-
abịakwute m nke na-anụ okwu m, ma na-ejikwa
ihe ọ na-anụ akpọrọ ihe, yiri.
48 Onye ahụ yiri nwoke wuru ụlọ, onye gwu-
miri ala, doo ntọala ụlọ ahụ n'elu oke nkume.
Mgbe idee mmiri bịara were ike ya tie n'ụlọ ahụ,
o nweghị ike ime ka ọ maa jijiji n'ihi na e wusiri
ya ike.
49 Ma onye ahụ nụrụ okwu m, nke na-ejighị ihe
ọ nụrụ mee ihe, dị ka nwoke wukwasịrị ụlọ ya
n'elu ala, nke na-enweghị ntọala ọbụla. Mgbe
idee mmiri bịara were ike ya tie n'ụlọ ahụ, ụlọ
ahụ dara daruo ala, ọdịda ya dị ukwuu."

7

Okwukwe onye ọchịagha

1 Mgbe o kwusiri okwu ndị a nye ndị na-ege ya
ntị, ọ banyere na Kapanọm.
2 Ma e nwere otu ọchịagha* nke nwere otu ohu
nwoke ọ hụrụ n'anya. Onye nọ n'ọrịa na n'ọnụ
ọnwụ.

---

* **7:2** Ọ bụ onye Rom.

3 Mgbe ọ nụrụ ihe banyere Jisọs, o zipụrụ
ụfọdụ ndị okenye ndị Juu ka ha gaa rịọrọ ya ka
ọ bịa gwọọ ohu ya.
4 Mgbe ha bịakwutere Jisọs, ha rịọsiri ya arịrịọ
ike sị, “O kwesiri ka i mere ya ihe a.
5 N'ihi na ọ hụrụ obodo anyị n'anya. O
wukwaara anyị ụlọ ekpere.”
6 Jisọs sooro ha gawa.
Ma mgbe ọ nọ nso n'ụlọ ya, onye ọchịagha ahụ
zipụrụ ndị enyi ya ka ha ga sị ya, “Onyenwe anyị,
esogbukwala onwe gị, n'ihi na etorughị m ka ị
bata n'okpuru ụlọ m.
7 Ọ bụ ya mere na-echeghị m na m toruru ịpụta
bịa zute gị. Ma kwuo okwu, ọ ga-agwọkwa odibo
m.
8 N'ihi na mụ onwe m bụkwa onye nọ
n'okpuru ikike ọchịchị, nwee ndị agha nọ
n'okpuru m. Ana m asị onye nke a 'gaa,' ọ gaa,
sịkwa onye nke ọzọ 'bịa,' Ọ bịa. Ana m asị ohu
m, 'mee nke a,' ọ na-emekwa ya.”
9 Mgbe Jisọs nụrụ okwu niile a, o juru ya anya
nke ukwuu. Ọ tụgharịrị gwa igwe mmadụ ndị
na-eso ya sị, “Asị m unu, ahụbeghị m okwukwe
dị otu a ọ bụladị n'Izrel.”
10 Mgbe ndị ozi ahụ laghachiri n'ụlọ, ha
chọpụtara na ahụ adịla ohu ahụ mma.

Jisọs akpọlite nwa nwoke nwanyị di ya nwụrụ

11 O ruo mgbe nwa oge gasịrị, ọ gara n'obodo
a na-akpọ Nain. Ndị na-eso ụzọ ya na ọtụtụ igwe
mmadụ ndị ọzọ sooro ya gaa.
12 Mgbe ọ na-abịaru nso n'ọnụ ụzọ e si abata
n'obodo ahụ, o nwere otu nwoke nwụrụ anwụ
nke a na-ebupụ, otu nwa nke nne ya mụrụ. Nne

ya ahụ bụ nwanyị di ya nwụrụ, oke igwe mmadụ si n'obodo ahụ sonyekwara ya.
13 Mgbe Onyenwe anyị hụrụ ya, o meere ya obi
ebere ma sị ya, "Ebela akwa."
14 Mgbe ahụ ọ gara nso metụ igbe ozu ahụ aka,
ndị bu ya kwụsịrị. Ọ sịrị, "Nwokorobịa, asị m gị bilie!"
15 Nwoke ahụ nwụrụ anwụ biliri, nọdụ ala,
bido ikwu okwu, ọ kpọnyere ya nne ya.
16 Egwu tụrụ ha niile, ha tokwara Chineke sị,
"Onye amụma dị ukwuu apụtala n'etiti anyị, Chineke abịala inyere ndị ya aka!"
17 Akụkọ a banyere ya ruru Judịa niile na
obodo nta niile gbara ya gburugburu.

Jisọs na Jọn omee baptizim

18 Ndị na-eso ụzọ Jọn kọọrọ ya maka ihe ndị a
niile. Jọn kpọrọ mmadụ abụọ n'ime ndị na-eso ụzọ ya,
19 zie ha ka ha jekwuru Onyenwe anyị jụọ ya
ajụjụ sị, "Ọ bụ gị bụ onye ahụ ga-abịa. Ka anyị ga-ele anya ọbịbịa onye ọzọ?"
20 Mgbe ụmụ nwoke ahụ bịakwutere ya, ha
sịrị, "Jọn omee baptizim ziri anyị ka anyị jụọ gị sị, 'Ọ bụ gị bụ onye ahụ ga-abịa ka anyị ga-ele anya ọbịbịa onye ọzọ?' "
21 Mgbe ahụ ọ gwọrọ ọtụtụ ndị nwere ọrịa, na
nrịa nrịa dị iche iche, na mmụọ ọjọọ. O mekwara ka ọtụtụ ndị kpuru ìsì hụ ụzọ ọzọ.
22 Ọ zaghachiri ndị ozi ahụ sị, "Laghachinụ azụ
gaa kọọ Jọn ihe unu hụrụ na nke unu nụrụ; ndị kpuru ìsì na-ahụ ụzọ, ndị ngwụrọ na-aga ije, ndị ekpenta ka a na-eme ka ha dị ọcha, ndị ntị

chiri na-anụ ihe, a na-eme ka ndị nwụrụ anwụ si
n'ọnwụ bilie, a na-ezisara ndị ogbenye oziọma.
23 Ngọzị na-adịrị onye ahụ na-enweghị ihe
mkpasu iwe n'ihi m."
24 Mgbe ndị na-eso ụzọ Jọn pụrụ, Jisọs bidoro
ịgwa igwe mmadụ ahụ okwu banyere Jọn sị,
"Gịnị ka unu gara n'ọzara ịhụ? Ọ bụ ahịhịa
achara nke ikuku na-ebugharị?
25 Ma gịnị ka unu pụrụ ịga ịhụ? Ọ bụ nwoke
yi uwe mara mma? E e, ndị na-eyi uwe dị oke
ọnụahịa, ndị na-ebikwa n'oke oriri na oke ọṅụṅụ
bi n'ụlọeze.
26 Ma gịnị ka unu pụrụ ka unu ga-ahụ? Ọ bụ
onye amụma? E, ana m a gwa unu, unu hụrụ
onye karịrị onye amụma.
27 Ọ bụ onye a bụ onye ahụ e dere ihe banyere
ya sị,
" 'Aga m ezipu onyeozi m n'ihu gị,
onye ga-edozi ụzọ gị n'ihu gị.'†
28 Agwa m unu, n'etiti ndị nwanyị mụrụ, ọ dịghị
onye dị ukwuu karịa Jọn, ma onye dịkarịsịrị nta
n'alaeze Chineke dị ukwuu karịa ya."
29 (Ndị mmadụ niile nụrụ nke a, tinyekwara
ndị ọna ụtụ, nabatara n'ụzọ Chineke bụ nke ziri
ezi, n'ihi na Jọn emela ha baptizim.
30 Ma ndị Farisii na ndị ozizi iwu jụrụ imezu
ebumnobi Chineke nye ha onwe ha, n'ihi na ha
anabataghị ka Jọn mee ha baptizim.)
31 Ọ gara n'ihu sị ha, "Ma gịnị ka m ga-eji
tụnyere ndị bi n'ọgbọ a? Gịnị ka ha yiri?
32 Ha dị ka ụmụntakịrị nọ n'ọma ahịa na-akpọ
ibe ha oku na-asị,

† **7:27** Mal 3:1

" 'Anyị gburu unu ọja,
ma unu adịghị ete egwu.
Anyị bụrụ abụ ịkwa ozu,
ma unu ebeghị akwa.'
33 N'ihi na Jọn omee baptizim bịara na-erighị
achịcha maọbụ ṅụọ ihe ọṅụṅụ ma unu sịrị,
'Mmụọ ọjọọ bi n'ime ya.'
34 Nwa nke Mmadụ bịara na-eri ihe oriri na-
aṅụkwa ihe ọṅụṅụ, ma unu sịrị, 'Lee, onye oke
oriri na onye oke aṅụmaṅụ, enyi ndị ọna ụtụ na
ndị mmehie.'
35 Ma e sitela n'ụmụ ya niile nwapụta amamihe
n'onye ziri ezi."

Nwanyị onye mmehie etee Jisọs mmanụ

36 Otu onye n'ime ndị Farisii kpọrọ ya oriri. Ọ
gara n'ụlọ onye Farisii ahụ, ma nọdụ ala n'oche
nri.
37 Ma otu nwanyị nke bi n'obodo ahụ, onye
birila ndụ mmehie, mgbe ọ matara na ọ nọ n'ụlọ
onye Farisii ahụ na-eri nri, o jiri otu karama
alabasta mmanụ otite bata n'ụlọ ahụ.
38 Ka o guzoro n'azụ ụkwụ ya na-ebe akwa, ọ
malitere iji anya mmiri ya na-awụsa n'ụkwụ ya.
O jiri agịrị isi ya hichaa anya mmiri ahụ, sutu
ụkwụ ya ọnụ, ma wụsa mmanụ otite isi ụtọ ahụ
na ha.
39 Mgbe onye Farisii ahụ kpọrọ ya oriri hụrụ
ihe nke a, o kwuru n'obi ya sị, "A sị na nwoke
a bụ onye amụma, ọ gaara amata ụdị mmadụ
nwanyị a na-emetụ ya aka bụ, na ọ bụ onye
mmehie."
40 Jisọs zara ya sị, "Saimọn, e nwere m ihe m
chọrọ ịgwa gị."

Ọ sịrị ya, “Onye ozizi gwa m ya.”

41 “Ndị ikom abụọ ji onye na-ebinye ndị
mmadụ ego n’ọmụrụnwa ụgwọ. Otu onye ji ya
narị ego ise, onye nke ọzọ ji ya iri ego ise.
42 Mgbe ha na-enweghị ike ịkwụghachi ụgwọ
ha ji ya, ọ gbaghara ha ụgwọ ahụ. Ugbu a, onye
n’ime ha ga-ahụ ya n’anya karịa?”

43 Saimọn zara sị, “Ọ dị m ka ọ bụ onye nke ọ
gbaghara ụgwọ dị ukwuu.”

Ọ sịrị ya, “Ị kpeziri.”

44 Mgbe ahụ ọ tụgharịrị n’ebe nwanyị ahụ nọ
gwa Saimọn sị, “Ị hụrụ nwanyị a? A batara n’ụlọ
gị, i kunyeghị m mmiri ka m saa ụkwụ m, ma
nwanyị a ejirila anya mmiri ya sachaa ụkwụ m,
jirikwa agịrị isi ya hichaa ha.
45 Ị sutughị m ọnụ, ma kemgbe m batara n’ụlọ
a, o zubeghị ike isutu ụkwụ m ọnụ.
46 Ị teghị m mmanụ ọbụla n’isi, ma lee, o
werela mmanụ otite isi ụtọ wụkwasị m n’ụkwụ.
47 Ya mere, ana m agwa gị sị, a gbagharala
ya mmehie ya niile o mehiere, n’ihi na ọ
nwere ịhụnanya dị ukwuu. Ma onye nwetara
mgbaghara dị nta, na-enwe ịhụnanya dị nta.”

48 Mgbe ahụ ọ gwara ya sị, “A gbagharala gị
mmehie gị.”

49 Ma ndị ọzọ soro ya nọdụ na-eri nri bidoro
ikwu n’etiti onwe ha na-asị, “Onye bụ onye a
nwere ike ọ bụladị ịgbaghara mmehie?”

50 Ọ sịrị nwanyị ahụ, “Okwukwe gị azọpụtala
gị, laa n’udo.”

8

Akụkọ ọgha mkpụrụ

1 Mgbe ihe ndị a gasịrị, ọ gara n'obodo
ukwu niile na n'obodo nta niile na-ekwusa ma
na-ewetakwara ndị mmadụ oziọma nke alaeze
Chineke. Ndị ozi iri na abụọ ahụ sokwa ya,
2 na ụmụ nwanyị ụfọdụ ndị a chụpụrụ mmụọ
ọjọọ site n'ime ha, gwọkwa ha nrịa nrịa: Meri
Magdalin onye e sitere n'ime ya chụpụ mmụọ
ọjọọ asaa,
3 na Joana nwunye Chuza onye na-elekọta
ụlọeze Herọd na akụ ya niile, na Suzana, na
ọtụtụ ndị ọzọ ndị ji akụ ha na-enyere ha aka.
4 Mgbe oke igwe mmadụ gbakọrọ ha na ndị
mmadụ si n'obodo dị iche iche bịakwute ya. Ọ
tụụrụ ha ilu a sị,
5 "Ọgha mkpụrụ pụrụ ịkụ mkpụrụ ya, mgbe ọ
nọ na-agha mkpụrụ ndị a, ụfọdụ n'ime mkpụrụ
ahụ dara n'akụkụ ụzọ ebe ndị mmadụ zọrọ ha
ụkwụ, ụmụ nnụnụ bịakwara tụrịa ha loo.
6 Ụfọdụ n'ime ha dakwasịrị n'elu nkume.
Mgbe ha puputara chọọ ito, ha kpọnwụrụ n'ihi
na mgbọrọgwụ ha enweghị ike ịmịta mmiri
mkpụrụ ahụ ga-eji dị ndụ.
7 Ụfọdụ dara n'etiti ogwu, ogwu ndị a sooro ha
puo ma kpagbuo ha.
8 Ụfọdụ n'ime mkpụrụ dara n'ezi ala.
Ha puputara, too, mịa mkpụrụ dị otu narị
n'ọnụọgụgụ."
Mgbe o kwusiri nke a, ọ sịrị ha, "Onye ọbụla
nwere ntị ịnụ ihe, ya nụrụ."
9 Ndị na-eso ụzọ ya jụrụ ya ihe ilu a pụtara.

10 Ọ sịrị, "Ọ bụ unu ka e nyere ịmata ihe omimi
niile nke alaeze Chineke, ma ndị ọzọ ga-anụ ya
naanị n'ilu. Site n'ụzọ dị otu a,
" 'ha ga na-ele anya, ma ha agaghị ahụ ihe ọbụla.
Ha ga na-anụ ntị ma ha agaghị aghọta ihe
ọbụla.'*
11 "Nke a bụ nkọwa ilu ahụ. Mkpụrụ ahụ bụ
okwu Chineke.
12 Mkpụrụ dara n'akụkụ ụzọ nọchiri anya ndị
nụrụ okwu Chineke, ma ekwensu bịara napụ
ha okwu ahụ n'obi ha, ka ha ghara ikwere ma
nwetakwa nzọpụta.
13 Mkpụrụ ndị ahụ dara n'elu nkume nọchiri
anya ndị nụrụ okwu Chineke jiri ọṅụ nabata ya,
ma ha enweghị mgbọrọgwụ n'ime ha. Ha na-
ekwere naanị nwa oge nta, ma mgbe ọnwụnwa
bịara ha na-adachapụ.
14 Mkpụrụ nke dara n'etiti ogwu nọchiri anya
ndị nụrụ okwu Chineke, ma mgbe ha na-aga
n'ụzọ ha, echiche banyere akụ na ihe ụtọ nke
ụwa na-akpagbu okwu ahụ, mee ka ha ghara ịmị
mkpụrụ.
15 Ma mkpụrụ ndị ahụ dara n'ezi ala nọchiri
anya ndị jiri obi ghere oghe na mmụọ ziri ezi
nabata okwu ahụ ma werekwa ndidi mịpụta
mkpụrụ.

Iheọkụ dị n'elu ihe ndọkwasị

16 "Ọ dịghị onye ọbụla, nke na-amụnye oriọna
zoo ya n'ime igbe maọbụ dọnye ya n'okpuru ihe
ndina. Kama, ọ na-adọkwasị ya n'elu ihe ịdọba
ọkụ ka ndị ọbụla na-abata n'ụlọ ahụ jiri ya hụ
ụzọ.

* **8:10** Aịz 6:9

17 Ọ dịghị ihe ọbụla zoro ezo nke na-agaghị
emesịa pụta ìhè, ọ dịkwaghị ihe ọbụla dị nzuzo
nke a na-aghaghị eme ka ọ pụta ìhè.
18 Ya mere, kpacharanụ anya otu unu si ege ntị.
N'ihi na ọ bụ onye ahụ nwere ihe ka a ga-enye
karịa, ma onye ahụ na-enweghị, ọ bụladị nke o
nwere, ka a ga-anapụ ya."

Nne Jisọs na ụmụnne ya nwoke

19 N'oge a, nne ya na ụmụnne ya nwoke
bịakwutere ya. Ma ha enweghị ike ịbịaru ya nso
n'ihi igwe mmadụ.
20 Otu onye gwara ya sị, "Nne gị na ụmụnne gị
ndị nwoke guzo n'ezi, ha chọrọ ịhụ gị."
21 Ọ zara sị, "Nne m na ụmụnne m ndị nwoke
bụ ndị ahụ na-anụ okwu Chineke ma jiri ya mere
ihe."

Jisọs emee ka ebili mmiri dajụọ

22 Otu ụbọchị, ya na ndị na-eso ụzọ ya banyere
n'ụgbọ mmiri, ọ sịrị ha, "Ka anyị gafee n'ofe nke
ọzọ nke osimiri." Nke a mere ha ji nụpụ ụgbọ,
23 ma mgbe ha na-aga, ọ rahụrụ ụra. Oke ifufe
malitere ife n'elu ọdọ mmiri ahụ, nke mere na
mmiri na-awụbanye n'ime ụgbọ ha, mee ka ha
nọrọ n'oke nsogbu.
24 Ha gara kpọtee ya na-eti mkpu, "Nna anyị
ukwu! Nna anyị ukwu! Lee na anyị n'ala n'iyi!"
O biliri, baara ifufe na ebili mmiri ahụ mba.
Ha dara jụụ, ebe niile dekwara jii.
25 Ọ sịrị ha, "Ebee ka okwukwe unu dị?"
Ha ji oke egwu na oke iju anya jụrịta onwe ha
sị, "Onye bụ onye a? Ọ na-enye ọ bụladị ifufe na
ebili mmiri iwu, ha na-aṅakwa ya ntị."

Ọgwụgwọ nwoke mmụọ ọjọọ ji

26 Ha kwọrọ ụgbọ mmiri rute n'ala Gerazin,†
nke dị n'ofe mmiri Galili.
27 Mgbe o si n'ụgbọ mmiri rịpụta n'elu ala, otu
nwoke obodo ahụ onye mmụọ ọjọọ bi n'ime ya
zutere ya. Nwoke a ebighị n'ụlọ maọbụ yie uwe
ogologo oge, ma ebe obibi ya bụ ebe a na-eli ozu.
28 Mgbe ọ hụrụ Jisọs, ọ bịara daa n'ihu ya, tie
mkpu n'oke olu sị, "Gịnị ka mụ na gị nwekọrọ
Jisọs, Ọkpara Chineke Onye kachasị ihe niile elu?
Biko arịọ m gị, atala m ahụhụ."
29 N'ihi na o nyela mmụọ ahụ na-adịghị ọcha
iwu ka o site n'ime ya pụta. Ọtụtụ oge, mmụọ
ọjọọ a na-ejidesi ya ike, n'agbanyeghị na eji ụdọ
igwe kee ya aka na ụkwụ, debe ebe a na-eche ya
nche, ọ na-adọbisi ụdọ igwe e ji kee ya, mmụọ
ọjọọ a na-eduru ya gaa n'ime ọzara.
30 Jisọs jụrụ ya sị, "Gịnị bụ aha gị?"

Ọ zara sị, "Lijiọn," n'ihi na igwe mmụọ ọjọọ bi
n'ime ya.
31 Ha rịọsiri ya arịrịọ ike ka ọ ghara inye ha
iwu ka ha banye n'Abis.
32 Igwe ezi nọ n'akụkụ ugwu dị ebe ahụ nso
na-akpa nri. Mmụọ ọjọọ ndị a rịọrọ Jisọs ka o
nye ha ike ka ha banye n'ime ha. Jisọs nyere ha
ike.
33 Mmụọ ọjọọ ndị ahụ sitere n'ime nwoke a
pụọ banye n'ime ezi ndị ahụ, igwe ezi ahụ niile
sitere na mkputamkpu ala ọnụ mmiri ahụ gbara
ọsọ dabanyechaa n'ime mmiri ebe osimiri riri
ha.

---

† **8:26** N'akwụkwọ ochie ụfọdụ, ị nwere ike hụ Gadarin.

34 Mgbe ndị na-elekọta ezi ahụ hụrụ ihe mere,
ha gbara ọsọ gaa n'ime obodo na n'obodo nta
niile dị gburugburu ebe ahụ kọsaa ihe mere.
35 Ndị mmadụ pụtara ịhụ ihe mere. Mgbe
ha rutere ebe Jisọs nọ, ha hụrụ nwoke ahụ e
si n'ime ya chụpụ mmụọ ọjọọ ndị ahụ, ebe ọ
nọdụrụ ala yiri uwe ma nọrọkwa n'ezi uche ya.
Egwu tụrụ ha.
36 Ndị hụrụ ka ihe a si mee kọọrọ ha ka e siri
gwọọ onye ahụ mmụọ ọjọọ na-esogbu.
37 Mgbe ahụ, ndị niile bi na Gerazin na n'obodo
gbara ebe ahụ gburugburu rịọrọ Jisọs ka ọ
hapụrụ ha obodo ha, n'ihi na egwu dị ukwuu
tụrụ ha. Ọ banyekwara n'ime ụgbọ mmiri ahụ
laghachi.
38 Nwoke a e sitere n'ime ya chụpụ mmụọ ọjọọ
rịọrọ ya ka o soro ya ma o zilagara ya, sị ya,
39 "Laghachi n'ezinaụlọ gị kọọrọ ha ihe niile
Chineke meere gị." Nwoke ahụ lara, gbasaa
akụkọ ihe Jisọs meere ya n'obodo ahụ niile.

Nwa agbọghọ nwụrụ anwụ na nwanyị onye ọrịa

40 Mgbe Jisọs lọghachiri, igwe mmadụ
nabatara ya n'ihi na ha niile na-eche ya.
41 Mgbe ahụ otu nwoke nke aha ya bụ Jairọs,
onye bụ onyeisi n'ụlọ ekpere, bịara daa n'ala
n'ụkwụ Jisọs na-arịọ ya ka ọ bịa n'ụlọ ya.
42 N'ihi na otu nwata nwanyị ọ mụtara naanị
ya, nke gbara afọ iri na abụọ nọ n'ọnụ ọnwụ.

Mgbe ọ na-aga, igwe mmadụ ahụ na-akpagbu
ya.

43 Ọ dị otu nwanyị n’etiti ha nke nọrịị na-arịa
ọrịa oruru ọbara afọ iri na abụọ, onye mefuru
ihe niile o ji n’aka ndị dibịa, ma ọ dịghị onye
nwere ike ịgwọ ya.
44 O sitere n’azụ ya metụ ọnụ uwe ya aka.
Ngwangwa, ọrịa oruru ọbara ahụ kwụsịkwara.
45 Jisọs sịrị, “Onye metụrụ m aka?”

Mgbe ọ na-enweghị onye pụtara kwuo sị na ọ
bụ ya. Pita gwara ya sị, “Nna anyị ukwu, igwe
mmadụ gbara gị gburugburu na-adakwasịkwa
gị.”
46 Ma Jisọs sịrị, “Otu onye metụrụ m aka;
amatara m na ike esitela n’ime m pụọ.”
47 Mgbe nwanyị ahụ hụrụ na ọ dịkwaghị ihe o
nwere ike ime iji zoo onwe ya, o ji ịma jijiji bịa
daa n’ụkwụ ya. N’ihu mmadụ niile, ọ kọrọ ihe
mere o ji metụ ya aka na otu e sị gwọọ ya n’otu
ntabi anya.
48 Ọ gwara ya sị, “Ada m nwanyị, okwukwe gị
agwọọla gị. Laa n’udo.”
49 Mgbe ọ ka nọ na-ekwu okwu, otu onye
si n’ụlọ Jairọs bụ onyeisi ụlọ ekpere, bịara sị,
“Ada gị nwanyị anwụọla, enyekwala onye ozizi
nsogbu ọzọ.”
50 Ma mgbe Jisọs nụrụ ozi a, ọ zara ya sị, “Atụla
egwu, naanị kwere, a ga-agwọkwa ya.”
51 Mgbe o rutere n’ụlọ Jairọs, o kweghị ka onye
ọbụla soro ya baa n’ime ụlọ ahụ ma ọ bụghị
naanị Pita, Jọn, Jemis, nne na nna nwata ahụ.
52 N’oge ahụ, ha niile nọ na-ebe akwa na-eru
ụjụ maka nwata ahụ. Ọ sịrị ha, “Unu ebezila
akwa, n’ihi na ọ nwụghị anwụ kama ọ nọ n’ụra.”

53 Ha chịrị ya ọchị, n’ihi na ha matara na ọ
nwụrụ anwụ.
54 Ma o jidere ya n’aka, sị, “Nwa m, bilie!”
55 Mmụọ ya lọghachiri, o bilitekwara mgbe
ahụ. Ọ gwakwara ha ka ha chọọrọ ya nri ka o
rie.
56 Ihe a gbara ndị mụrụ ya gharịị ma ọ nyere
ha iwu ka ha ghara ịkọrọ onye ọbụla ihe mere.

9

Jisọs ezipu ndị ozi iri na abụọ

1 Mgbe ọ kpọkọtara ndị ozi iri na abụọ ahụ, o
nyere ha ike na ịchị isi n’ebe mmụọ ọjọọ niile nọ
na ịgwọ ọrịa dị iche iche.
2 O nyere ha ikike, zipụ ha ikwusa alaeze
Chineke na ịgwọ ndị nrịa nrịa.
3 Ọ gwara ha sị, “Unu ewerekwala ihe ọbụla
maka njem a, maọbụ mkpanaka maọbụ akpa,
maọbụ achịcha maọbụ ego maọbụ uwe abụọ.
4 Ụlọ ọbụla unu banyere, nọgidenụ n’ebe ahụ
ruo mgbe unu hapụrụ obodo ahụ.
5 Ma ebe ọbụla a na-anabataghị unu,
kụchapụnụ aja dị n’ụkwụ unu mgbe unu na-apụ
n’obodo ahụ, ka ọ bụrụ ihe ama megide ha.”
6 Ha gara n’obodo nta niile na-ekwusa oziọma
na-agwọkwa ndị ọrịa n’ebe niile.
7 Mgbe Herọd onye ọchịchị nụrụ akụkọ
banyere ihe niile merenụ, ọ gbagwojuru ya anya
n’ihi na ụfọdụ mmadụ na-asị, na Jọn omee
baptizim esitela na ndị nwụrụ anwụ bilie.
8 Ndị ọzọ na-asị na Ịlaịja apụtala, ebe ndị
ọzọ na-asị na otu n’ime ndị amụma ochie
apụtakwala ndụ ọzọ.

9 Ma Herọd sịrị, “Mụ onwe bipụrụ isi Jọn.
Onye bụkwa onye a nke m na-anụ ihe banyere
ya?” Ọ gụrụ ya agụụ ịhụ ya.

Jisọs enye puku mmadụ ise nri

10 Mgbe ndị ozi a lọtara, ha kọọrọ ya ihe niile
ha mere. Ọ kpọọrọ ha gaa n'obodo a na-akpọ
Betsaida ebe ha ga-anọ naanị ha.
11 Ma mgbe igwe mmadụ matara nke a, ha
sooro ya. Ọ nabatara ha ma gwakwa ha okwu
maka alaeze Chineke. Ọ gwọkwara ndị niile ọ dị
mkpa na-emere ka ahụ dị ha mma.

12 Mgbe anwụ bidoro ịda, ndị na-eso ụzọ ya
iri na abụọ bịakwutere ya sị ya, “Zilaga igwe
mmadụ a ka ha gaa n'ime obodo na n'obodo nta
ndị gbara ebe a gburugburu, ka ha chọtara onwe
ha nri na ebe ndina n'ihi na ebe a anyị nọ bụ
ọzara.”
13 Ọ zara ha sị, “Unu nye ha nri ka ha rie.”

Ha zaghachiri ya sị, “Anyị nwere naanị ogbe
achịcha ise na azụ abụọ. Ma ọ bụghị na anyị ga
aga zụọra mmadụ ndị a niile nri.”
14 Ndị nọ n'ebe ahụ ruru puku ndị nwoke ise.

Ọ gwara ndị na-eso ụzọ ya sị, “Meenụ ka
ha nọdụ ala n'igwe n'igwe, iri mmadụ ise, iri
mmadụ ise.”
15 Ha mere otu ahụ, mee ka ha niile nọdụ ala.
16 O weere ogbe achịcha ise na azụ abụọ ndị
ahụ, lelie anya n'eluigwe, gọzie ma nyawaa ha,
nye ndị na-eso ụzọ ya ka ha keere igwe mmadụ
ahụ.

17 Ha niile riri rijuokwa afọ, a tụtụkọtara
ihe fọdụrụ, tụtụjuo nkata iri na abụọ n'iberibe
achịcha fọdụrụ.

Ọgbụgba ama Pita

18 Otu ụbọchị mgbe ọ nọ naanị ya na-ekpe
ekpere, ndị na-eso ụzọ ya bịakwutere ya. Ọ jụrụ
ha sị, "Onye ka igwe mmadụ na-asị na m bụ?"
19 Ha zara sị, "Ụfọdụ na-asị na ị bụ Jọn omee
baptizim, ndị ọzọ sị na ị bụ Ịlaịja, ndị ọzọkwa,
sị na ị bụ otu n'ime ndị amụma ochie ahụ si
n'ọnwụ bilie."
20 Ma ọ jụrụ ha, "Unu onwe unu, ọ bụ onye ka
unu na-asị na m bụ?"
Pita zara sị, "Ị bụ Kraịst nke Chineke."

Jisọs ekwuo ihe banyere ọnwụ ya

21 Ma ọ dọrọ ha aka na ntị, nyesiekwa ha iwu
ike ka ha ghara ịgwa onye ọbụla nke a,
22 na-asị, "Nwa nke Mmadụ aghaghị ịhụ ọtụtụ
ahụhụ dị iche iche. Ndị okenye na ndịisi
nchụaja, na ndị ozizi iwu ga-ajụ ya. Aghaghị
igbu ya, ma n'ụbọchị nke atọ, a ga-eme ka o site
n'ọnwụ bilie."
23 Mgbe ahụ ọ sịkwara ha, "Ọ bụrụ na onye
ọbụla achọọ iso m n'azụ, ọ ghaghị ijụ onwe ya
ma buru obe ya kwa ụbọchị na-eso m.
24 N'ihi na onye ọbụla chọrọ ịzọpụta ndụ ya
ga-atụfu ya. Ma onye ọbụla nke tufuru ndụ ya
n'ihi m, ga-azọpụta ya.
25 Uru gịnị ka mmadụ nwere ma ọ bụrụ na
o ritechaa ụwa niile n'uru ma tufuo ndụ ya,
maọbụ bụrụ onye a napụrụ ndụ ya?

26 Onye ọbụla ihere m na ihere okwu m na-
eme, ka ihere ya ga-emekwa Nwa nke Mmadụ
mgbe ọ ga-abịa n'ebube ya, na n'ebube nke Nna
ya, ya na ndị mmụọ ozi dị nsọ.
27 "N'ezie asị m unu, ụfọdụ n'ime ndị guzo
n'ebe a agaghị edetụ ọnwụ ire tupu ha ahụ
alaeze Chineke."

Nnwogha Jisọs

28 Mgbe ụbọchị asatọ gasịrị, ọ kpọọrọ Pita na
Jọn na Jemis gaa n'elu ugwu ikpe ekpere.
29 Mgbe ọ nọ na-ekpe ekpere, ụdịdị ihu ya
gbanwere. Uwe ya bidoro ịchaa ọcha nke
ukwuu.
30 N'otu ntabi anya, ha hụrụ ndị ikom abụọ ka
ha na ya na-ekwu okwu. Ha bụ Mosis na Ịlaịja.
31 Ha pụtara n'ebube eluigwe dị ukwu na-
ekwu banyere nlaghachi ya, nke ọ na-aga imezu
na Jerusalem.
32 Pita na ndị ya na ha nọ na-arahụ ụra. Mgbe
ha tetara, ha hụrụ ebube ya na ndị ikom abụọ ya
na ha nọ na-ekwurịta okwu.
33 Mgbe ha na-ahapụ ya, Pita sịrị Jisọs, "Nna
anyị ukwu, ọ ga-adị mma ka anyị nọrọ ebe a ka
anyị wuo ụlọ ikwu atọ, otu ga-abụ nke gị, otu
ga-abụ nke Mosis, otu ga-abụkwa nke Ịlaịja." Ọ
mataghị ihe ọ na-ekwu.
34 Mgbe ọ ka kpụ okwu n'ọnụ, igwe ojii pụtara
kpuchie ha. Egwu tụkwara ha dị ka ha na-aba
n'igwe ojii ahụ.
35 Olu sitere n'igwe ojii ahụ daa sị, "Onye a bụ
Ọkpara m, onye m họpụtara; geenụ ya ntị."

36 Mgbe olu ahụ kwusiri okwu, ha chọpụtara
na Jisọs nọ naanị ya. Ndị na-eso ụzọ ya kpuchiri
ọnụ ha, debe ihe niile n'obi ha, ọ dịkwaghị onye
ọbụla ha gwara ihe ha hụrụ.

Ọgwụgwọ nwa nwoke mmụọ ọjọọ bi n'ime ya

37 N'echi ya, mgbe ha si n'ugwu ahụ rịdata,
oke igwe mmadụ bịara zute ya.
38 Otu nwoke si n'etiti igwe mmadụ ahụ jiri
oke olu tie mkpu sị, "Onye ozizi, arịọ m gị ka i
lee nwa m nwoke anya, n'ihi na naanị ya bụ nwa
m nwere.
39 Mmụọ ọjọọ na-ejide ya mee ka ọ na-eti
mkpu. Ọ na-atụda ya n'ala, na-ese ya ese, na-
adọkwa ya adọ mee ka ọ na-agbọ ụfụfụ n'ọnụ. Ọ
dịghị mgbe ọ na-ahapụ ya kama ọ na-echihịasị
ya ahụ.
40 Arịọrọ m ndị na-eso ụzọ gị ka ha chụpụ ya,
ma ha enweghị ike."
41 Jisọs zara sị, "Leenụ ọgbọ rụrụ arụ, nke na-
enweghị okwukwe! Ruo olee mgbe ka mụ na
unu ga-anọ, ruokwa olee mgbe ka m ga-anagide
ekweghị ekwe unu? Kpọtara m nwa gị nwoke
ahụ n'ebe a!"
42 Mgbe ọ na-abịa, mmụọ ọjọọ ahụ kwadara ya
n'ala sesie ya ike, ma Jisọs baara mmụọ ọjọọ ahụ
mba. Ọ gwọrọ nwata ahụ kpọnyekwa ya nna ya.
43 Ebube ukwu nke Chineke tụrụ ha n'anya.

Jisọs ekwuo ihe banyere ọnwụ ya ọzọ

Ma mgbe onye ọbụla nọ na mgbagwoju anya
n'ihi ọrụ ọ rụrụ, ọ sịrị ndị na-eso ụzọ ya,

44 “Geenụ ntị nke ọma banyere ihe m chọrọ
ịgwa unu. A ga-arara Nwa nke Mmadụ nye n’aka
ụmụ mmadụ.”
45 Ma ha aghọtaghị okwu a. E zonarịrị ya
n’ebe ha nọ ka ha ghara ịghọta ya. Egwu
tụkwara ha ịjụ ya ihe ọ pụtara.

Onye karịrị ibe ya ukwuu?

46 Ịrụ ụka dapụtara n’etiti ha banyere onye
karịrị ibe ya ukwuu.
47 Ebe Jisọs ma ihe ha na-eche, ọ kpọtara otu
nwantakịrị mee ka o guzo n’akụkụ ya.
48 Ọ gwara ha sị, “Onye ọbụla nabatara nwata
a n’aha m, nabatara m. Onye ọ bụlakwa
nabatara m, nabatara onye zitere m. Ọ bụkwa
onye dịkarịsịrị nta n’etiti unu bụ onye kachasị
ukwuu.”
49 Jọn a zaa sị, “Nna anyị ukwu, anyị hụrụ otu
onye ka o ji aha gị na-achụpụ mmụọ ọjọọ. Ebe ọ
na-esoghị anyị, anyị gbochiri ya.”
50 Jisọs sịrị ya, “Unu egbochila ya. N’ihi na
onye ọbụla na-adịghị emegide unu dịnyeere
unu.”

Nguzogide site n’aka ndị Sameria

51 Mgbe oge o ji alaghachi na-abịaru nso, o
chere ihu ya ịga Jerusalem.
52 O zipụrụ ndị ozi, ka ha buru ya ụzọ gawa.
Ka ha na-aga ha batara n’otu obodo nta nke ndị
Sameria* ịkwado ihe niile tupu ọ bịa;
53 ma ha jụrụ ịnabata ya n’ihi na o chere ihu
ịga Jerusalem.

* **9:52** Ha na ndị Izrel enweghị ezi mmekọrịta.

54 Mgbe Jemis na Jọn ndị na-eso ụzọ ya hụrụ
nke a, ha sịrị ya, "Onyenwe anyị, ị chọrọ ka anyị
nye iwu ka ọkụ site n'eluigwe bịa laa ha n'iyi?"
55 Ọ tụgharịrị bara ha mba.
56 Ma ha pụrụ banye n'obodo nta ọzọ.

Ihe ọ ga-efu iso Jisọs

57 Mgbe ha nọ na-aga ije a, otu nwoke sịrị ya,
"Aga m eso gị gaa ebe ọbụla ị na-aga."
58 Jisọs zara, sị, "Nkịta ọhịa nwere ọnụ ebe ha
na-edina, ụmụ nnụnụ nke igwe nwekwara akwụ,
ma Nwa nke Mmadụ enweghị ebe ọ na-atụkwasị
isi."
59 Ọ gwara onye ọzọ sị, "Soro m."

Ma ọ sịrị ya. Onyenwe anyị, "Biko, nye m
ohere ka m gaa buru ụzọ lie nna m."
60 Ma ọ sịrị ya, "Hapụ ndị nwụrụ anwụ ka ha
lie ndị nwụrụ anwụ ibe ha. Ma gị gaa kwusaa
alaeze nke Chineke."
61 Ma onye ọzọkwa, sịrị ya, "Aga m eso gị,
Onyenwe m, ma kwere ka m buru ụzọ gaa sị ndị
ezinaụlọ m nọdụnụ nke ọma."
62 Jisọs sịrị ya, "Onye ọbụla jidere aka n'ọgụ
anụ ụlọ na-adọkpụ ma na-ele anya n'azụ ekwe-
sighị alaeze Chineke."

10

Jisọs ezipu iri mmadụ asaa na abụọ

1 Mgbe nke a gasịrị, Onyenwe anyị họpụtara
iri mmadụ asaa na abụọ ndị ọzọ, zipụ ha mmadụ

abụọ abụọ ka ha buru ya ụzọ gaa n'obodo niile
nakwa ebe niile ọ na-achọ ịga.*
2 Ọ sịrị ha, "Owuwe ihe ubi dị ukwuu ma
ndị ọrụ dị naanị ole na ole. Ya mere, rịọọnụ
Onyenwe owuwe ihe ubi ka o zite ndị ọrụ
n'owuwe ihe ubi ya.
3 Gaanụ! Ma lee, ana m ezipu unu dị ka ụmụ
atụrụ n'etiti agụ.
4 Unu ewerekwala ego maọbụ akpa maọbụ
akpụkpọụkwụ. Unu ekelekwala onye ọbụla
n'ụzọ.
5 "Mgbe unu banyere n'ụlọ ọbụla, burunu ụzọ
sị, 'Udo dịrị n'ụlọ a.'
6 Ọ bụrụ na mmadụ udo bi n'ụlọ ahụ, udo unu
ga-adịnyekwara ya. Ọ bụrụkwanụ na onye bi
n'ụlọ ahụ abụghị onye udo, udo unu ji bịa ga-
alọghachitekwara unu.
7 Nọgidenụ n'ebe ahụ, na-erinụ ma na-
aṅụkwanụ ihe ọbụla ha nyere unu, n'ihi na onye
ọrụ kwesiri ịnata ụgwọ ọrụ ya. Unu esitela n'otu
ụlọ gaa n'ụlọ ọzọ.
8 "Ọ bụrụ na ndị bi n'obodo unu batara
anabata unu, rienụ ihe ọbụla ha nyere unu.
9 Gwọọnụ ndị ọrịa nọ n'ebe ahụ, gwakwanụ
ha sị, 'Alaeze Chineke adịla unu nso.'
10 Ma mgbe unu banyere n'obodo ọbụla ha jụ
ịnabata unu, pụọnụ gaa n'okporoụzọ ya kwuo
sị,
11 'Ọ bụladị aja si n'obodo a nke nyapagidere
n'ụkwụ anyị, anyị na-ehichapụ ya ka ọ bụrụ ihe

* **10:1** Ọ bụ naanị Luk dere banyere nzipụ ezipụrụ ndị ozi iri
asaa na abụọ ndị a.

ịdọ aka ntị nye gị. Otu ọ dị, matakwanụ nke a,
na alaeze Chineke dị nso.’
12 Ana m agwa unu na n’ụbọchị ahụ, ga-akara
Sọdọm mma karịa obodo ahụ.
13 “Ahụhụ ga-adịrị gị Korazin. Ahụhụ ga-adịrị
gị Betsaida. N’ihi na ọ bụrụ na ọrụ ebube a rụrụ
n’ime unu ka a rụrụ na Taịa na Saịdọn ha gaara
echeghar ị ogologo oge, nọdụ n’akwa mkpe na
ntụ.
14 Ọ ga-akara Taịa na Saịdọn mma n’ụbọchị
ikpe karịa unu.
15 Ma gị Kapanọm! Ị na-eche na a ga-ebuli gị
elu ruo eluigwe? Mba! Ị ga-arịda n’ala mmụọ!†
16 “Onye ọbụla gere unu ntị, ọ bụ mụ ka o gere
ntị. Onye ọbụla jụrụ ịnabata unu, ọ bụ mụ ka ọ
jụrụ ịnabata. Onye ọbụla jụrụ ịnabata m jụrụ
ịnabata onye zitere m.”
17 Iri mmadụ asaa na abụọ ahụ jiri ọṅụ lọta
sị, “Onyenwe anyị, n’aha gị, ọ bụladị ndị mmụọ
ọjọọ rubeere anyị isi.”
18 Ọ sịrị ha, “Ahụrụ m ekwensu ka o si
n’eluigwe daa dị ka amụma.
19 Lee! Enyela m unu ikike ịzọkwasị agwọ na
akpị ụkwụ, na imegide ike niile nke onye iro; ọ
dịghị ihe ọbụla ga-emerụ unu ahụ.
20 Otu ọ dị, unu aṅụrịla ọṅụ n’ihi na mmụọ
ọjọọ rubere unu isi, kama ṅụrịanụ ọṅụ n’ihi na
e deela aha unu n’eluigwe.”
21 N’otu oge ahụ, o jupụtara n’ọṅụ nke Mmụọ
Nsọ kwuo sị, “Nna, Onyenwe eluigwe na ụwa,
ana m ekele gị n’ihi na ị zonarịrị ihe ndị a n’ebe
ndị ọkachamara na ndị nwere amamihe nọ, ma

† **10:15** Maọbụ, *Hadis*

ị kpughere ihe ndị a niile nye ụmụntakịrị. E,
Nna, otu a ka o si masị uche gị ime ya.
22 "Nna m enyefeela m ihe niile n'aka. Ọ dịghị
onye maara onye Ọkpara ahụ bụ, karịa Nna ahụ.
Ọ dịkwaghị onye maara Nna ahụ karịa Ọkpara
na ndị ahụ Ọkpara chọrọ igosi onye Nna ya bụ."
23 Mgbe ahụ ọ tụgharịrị gwa ndị na-eso ụzọ ya
na nzuzo sị, "Ngọzị na-adịrị anya nke na-ahụ ihe
unu na-ahụ ugbu a.
24 Ana m asị unu, na ọtụtụ ndị amụma na ndị
eze ka ọ gụrụ agụụ ịhụ ihe unu na-ahụ ma ha
ahụghị ya, na ịnụ ihe unu na-anụ, ma ha anụghị
ya."

Ilu banyere ezi onye agbataobi

25 Otu ụbọchị, otu onye ozizi iwu biliri ịnwale
ya. Ọ jụrụ ya, "Onye ozizi, gịnị ka m kwesiri ime
ka m keta ndụ ebighị ebi?"
26 Ọ sịrị ya, "Gịnị ka e dere n'iwu? Gịnị ka ị
gụtara n'ime ya?"
27 Ọ zara sị, " 'Ị ga-eji obi gị niile, na mkpụrụobi
gị niile, na ike gị niile, na uche gị niile, hụ
Onyenwe anyị bụ Chineke gị n'anya'; ma 'hụkwa
onye agbataobi gị n'anya dị ka onwe gị.'‡"
28 Ọ sịrị ya, "Ị zara nke ọma. Gaa mee nke a ị
ga-adị ndụ."
29 Ma iji gosi na ya bụ onye na-eme ihe ziri ezi,
ọ sịrị Jisọs, "Onye kwanụ bụ onye agbataobi m?"
30 Jisọs sịrị ya, "Otu nwoke sitere Jerusalem
na-aga Jeriko, ọ dabara n'aka ndị ohi, ndị gbara
ya ọtọ, tiekwa ya ihe, hapụ ya n'ọnọdụ ọdịndụ-
ọnwụkamma laa.

‡ **10:27** Dit 6:5; Lev 19:18

31 Ma dị ka ihe si eme, otu onye nchụaja sitere
ụzọ ahụ na-agafe. Mgbe ọ hụrụ ya, o sitere
n'akụkụ ụzọ nke ọzọ gafee.
32 Otu a kwa, otu onye Livayị bịarutekwara
n'ebe ahụ, hụ ya, ma o sitere n'akụkụ ụzọ nke
ọzọ gafeekwa.
33 Ma otu onye Sameria na-aga njem, mgbe ọ
bịarutere nso n'ebe ahụ; hụ ya, o nwere ọmịiko
n'ahụ ya.
34 Ọ gara nso n'ebe ọ nọ, jiri mmanya na
mmanụ wụsa n'ọnya ya, were akwa kechie ya. Ọ
tụkwasịrị ya n'elu ịnyịnya ibu ya, buba ya n'ụlọ
ndị ije ebe o lekọtara ya anya nke ọma.
35 N'echi ya, o wepụtara mkpụrụ ego ọlaọcha
abụọ nye onye na-elekọta ụlọ ndị ije ahụ sị
ya, 'Lezie ya anya nke ọma. M lọta aga m
akwụghachi gị ihe ọbụla ọzọ i mefuru.'
36 "Onye n'ime mmadụ atọ ndị a ka i chere bụ
onye gosiri onwe ya dị ka onye agbataobi nye
nwoke ahụ nke dabara n'aka ndị ohi?"
37 Ọ sịrị, "Ọ bụ onye ahụ meere ya ebere."
Jisọs sịrị ya, "Laa, gaa mee otu ahụ."

N'ụlọ Mata na Meri

38 Mgbe ha na-aga n'ụzọ, ọ banyere n'otu
obodo nta ebe nwanyị a na-akpọ Mata nabatara
ya n'ụlọ ya.
39 O nwere nwanne nwanyị a na-akpọ Meri
nke nọdụrụ ala n'ụkwụ Onyenwe anyị na-ege ntị
n'ihe ọ na-ekwu.
40 Ma uche Mata gbasasịrị agbasa ebe ọ na-
akwado maka ile ọbịa. Ọ bịakwutere ya sị ya,
"Onyenwe anyị, ọ bụ na o metụghị gị n'obi na

nwanne m nwanyị hapụrụ naanị m ije ozi niile?
Gwa ya ka ọ bịa nyere m aka."
41 Ma Onyenwe anyị zara ya sị, "Mata, Mata, ị
na-echegbu onwe gị ma na-adọgbukwa onwe gị
banyere ọtụtụ ihe,
42 maọbụ naanị otu ihe dị mkpa, Meri ahọrọla
nke ka mma, nke a na-agaghị anapụkwa ya."

11

Ekpere Onyenwe anyị

1 Ọ nọ n'otu ebe na-ekpe ekpere, mgbe o
kpesịrị ekpere, otu n'ime ndị na-eso ụzọ ya sịrị
ya, "Onyenwe anyị, kuziere anyị ikpe ekpere, dị
ka Jọn kuziri ndị na-eso ụzọ ya."
2 Ọ sịrị ha, "Mgbe unu na-ekpe ekpere, sịnụ:
" 'Nna,
ka e doo aha gị nsọ
ka alaeze gị bịa.
3 Nye anyị taa nri nke ụbọchị anyị.
4 Gbaghara anyị mmehie anyị,
n'ihi na anyị na-agbaghara onye ọbụla mehiere megide anyị.
Ekwela ka anyị daba n'ime ọnwụnwa.' "
5 Ọ sịrị ha, "Onye n'ime unu nwere enyi, ga-
agakwuru ya n'etiti abalị sị ya, 'Enyi m, biko
gbazinye m ogbe achịcha atọ,
6 n'ihi na otu enyi m bịara n'ụlọ m, ma
enweghị m nri ọbụla n'ụlọ m nke m ga-enye ya.'
7 Ma ọ ga-esi n'ime ụlọ zaghachi sị, 'Enyela
m nsogbu, emechiela m ụzọ, mụ na ụmụ m
alakpuola, enweghị m ike ibili ugbu a inye gị ihe
ọbụla.'

8 Agwa m unu, ọ bụ ezie na ọ gaghị ebili nye
ya ihe ọbụla n'ihi na ọ bụ enyi ya, kama n'ihi
nsogbu ya, ọ ga-ebili nye ya ihe ọbụla dị ya mkpa.
9 "Ya mere, agwa m unu, rịọọnụ, unu ga-
arịọta, chọọnụ, unu ga-achọta, kụọkwanụ aka,
a ga-emeghekwara unu ụzọ.
10 N'ihi na onye na-arịọ na-arịọta, onye na-
achọ na-achọta, onye na-akụ aka n'ụzọ ka a ga-
emeghekwara ụzọ.
11 "Onye n'ime unu bụ nna, ka nwa ya ga-arịọ
ya azụ, o nye ya agwọ?
12 Maọbụ rịọọ ya akwa, ọ ga-enye ya akpị?
13 Ọ bụrụ na unu bụ ndị ọjọọ, maara otu esi
enye ụmụ unu onyinye dị mma, karịa nke a, Nna
unu nke bi n'eluigwe aghaghị inye ha Mmụọ Nsọ
bụ ndị niile na-arịọ ya."

Jisọs na mmụọ ọjọọ

14 Otu mgbe, ọ na-achụpụ mmụọ ọjọọ nke dara
ogbi, mgbe mmụọ ọjọọ ahụ pụrụ, onye ogbi ahụ
kwuru okwu. Nke a juru igwe mmadụ ahụ anya.
15 Ma ụfọdụ n'ime ha sịrị, "Ọ bụ site n'ike
Belzebub eze ndị mmụọ ọjọọ ka o ji achụpụ
mmụọ ọjọọ."
16 Ndị ọzọ, iji nwalee ya, sị ya gosi ha ihe
ịrịbama nke si n'eluigwe.
17 Ma ebe ọ bụ na ọ maara ihe ha na-eche, ọ sịrị
ha, "Alaeze ọbụla kewaranụ megide ibe ya, ga-
atọgbọrọ n'efu, ezinaụlọ ọbụla nke kewakwara
megide ibe ya ga-adakpọ.
18 Ọ bụrụ na ekwensu ekewa megide onwe ya,
alaeze ya ọ ga-esi aṅaa guzosie ike? Unu na-asị
na m na-achụpụ mmụọ ọjọọ site n'ike Belzebub.

19 Ugbu a, ọ bụrụ na m sitere n’ike Belzebub
na-achụpụ mmụọ ọjọọ, ọ bụ site n’ike onye ka
ụmụ unu ji na-achụpụ ha? Ya mere, ha ga-abụ
ndị ikpe unu.
20 Ma ọ bụrụ na m ji ike mkpịsịaka Chineke
na-achụpụ mmụọ ọjọọ, mgbe ahụ alaeze Chineke
abịarutela n’ebe unu nọ.
21 “Mgbe nwoke siri ike ji ngwa agha chekwa
obi ya, ihe o nwere ga-adịgidere ya n’udo.
22 Ma ọ bụrụ na onye ọzọ ka ya ike alụso ya
ọgụ merie ya, ọ ga-anara ya ngwa agha niile bụ
ihe ntụkwasị obi ya, kesakwaa ihe ọ kwatara
n’ụlọ dike ahụ.
23 “Onye ọbụla na-adịnyeghịrị m na-emegide
m. Onye ọ bụlakwa na-adịghị eso m ekpokọta,
na-ekposa ekposa.
24 “Mgbe ọbụla mmụọ na-adịghị ọcha sị n’ime
mmadụ pụọ, ọ na-ejegharị n’ala kpọrọ nkụ na-
achọghарị ebe izuike. Ọ bụrụ na ọ chọtaghị ya,
mgbe ahụ, ọ ga-asị, ‘Aga m alaghachi n’ụlọ m
hapụrụ.’
25 Mgbe ọ lọghachiri, ọ ga-achọpụta na a
zachaala ya dozie ya nke ọma.
26 Mgbe ahụ, ọ ga-apụ ga chọta mmụọ ọjọọ
asaa ọzọ ndị dị njọ karịa ya. Ha niile na-abata
biri n’ime onye ahụ, mee ka ọnọdụ ya dị njọ
karịa ka ọ dị na mbụ.”
27 Mgbe ọ kpụ okwu a n’ọnụ, otu nwanyị sitere
n’ime igwe mmadụ ahụ tie mkpu sị, “Ngọzị na-
adịrị afọ mụrụ gị na ara nke e jiri zụọ gị.”
28 Ma ọ sịrị, kama, “Ngọzị na-adịrị ndị na-anụ
okwu Chineke, na-emekwa ha.”

Ihe ama nke Jona

29 Dị ka igwe mmadụ ahụ na-amụba, o bidoro
na-ekwu sị, “Ọgbọ a bụ ọgbọ ọjọọ. Ọ na-achọ
ihe ịrịbama ma ọ dịghị ihe ịrịbama a ga-ezi ya
karịa ihe ịrịbama Jona.
30 N’ihi na dị ka Jona si bụrụ ihe ịrịbama nye
ndị Ninive, otu a ka Nwa nke Mmadụ ga-esi
bụrụkwa ihe ama nye ọgbọ a.
31 N’ụbọchị ahụ, eze nwanyị ndị ndịda ga-ebili
soro ndị ọgbọ a guzo n’ikpe, maa ha ikpe, n’ihi
na o sitere na nsọtụ nke ụwa bịa nụrụ okwu
amamihe Solomọn, ma lee, onye karịrị Solomọn
nọ n’ebe a.
32 Ndị ikom Ninive ga-eso ọgbọ a bilie n’ụbọchị
ikpe maa ya ikpe, n’ihi na ha chegharịrị mgbe
ha nụrụ nkwusa Jona, ma lee, onye karịrị Jona
ukwuu nọ n’ebe a.”

Iheọkụ nke anụ ahụ

33 “Ọ dịghị onye na-amụnye oriọna dọnye ya
n’ebe zoro ezo maọbụ n’okpuru efere, kama, ọ
na-adọkwasị ya n’elu ihe ịdọba ọkụ ka ndị na-
abata n’ụlọ ahụ jiri ya hụ ụzọ.
34 Anya bụ oriọna nke anụ ahụ. Ọ bụrụ
na anya gị dị mma, ahụ gị niile ga-ejupụta
n’ìhè. Ọ bụrụkwanụ na anya gị dị njọ, ị ga-anọ
n’ọchịchịrị.
35 Ya mere, lezie anya ka ị mara ka ìhè dị n’ime
gị, ọ bụghị ọchịchịrị.
36 N’ihi nke a, ọ bụrụ na ahụ gị niile ejupụta
n’ìhè, ọ bụrụkwa na akụkụ ọbụla agbaghị
ọchịchịrị, mgbe ahụ, ahụ gị niile ga-ejupụta

n’ìhè dị ka mgbe ìhè oriọna na-achakwasị gị
n’ahụ.”

Ahụhụ na-adịrị ndị Farisii na ndị ọka n’iwu

37 Mgbe ọ na-ekwu okwu, otu onye Farisii
kpọrọ ya ka ọ bịa soro ya rie nri. Ọ banyere
nọrọ n’oche nri.
38 O juru onye Farisii ahụ anya na mgbe ọ
bidoro iri nri ọ kwọghị aka ya tupu ya ebido.
39 Ma Onyenwe anyị sịrị ya, “Unu ndị Farisii
na-asacha azụ iko mmiri na efere, mee ka ọ dị
ọcha, ma ime unu jupụtara n’anya ukwu na
n’ihe ọjọọ dị iche iche.
40 Ndị nzuzu! Ọ bụ na ọ bụghị onye ahụ mere
azụ iko mekwara ime ya?
41 Kama werenụ ihe ndị ahụ dị n’ime rụọ ọrụ
ebere, ihe niile ga-adịkwara unu ọcha.
42 “Ahụhụ ga-adịrị unu ndị Farisii, n’ihi na unu
na-enye otu ụzọ n’ụzọ iri n’ihi mint, na mkpa
akwụkwọ na-esi isi ụtọ*na mkpa akwụkwọ niile
dị iche iche nke ubi, ma leghara ikpe ziri ezi na
ịhụnanya nke Chineke anya. Ihe niile ndị a ka
unu kwesiri ime n’elegharaghị ihe ndị ọzọ anya.
43 “Ahụhụ ga-adịrị unu ndị Farisii! N’ihi na
unu na-ahụ ịnọ n’isi oche niile n’ụlọ ekpere
na ekele pụrụ iche a na-ekele unu n’ọma ahịa
n’anya.
44 “Ahụhụ ga-adịrị unu, n’ihi na unu dị ka ili
na-apụtaghị ihe†, nke ndị mmadụ na-agafe n’elu
ha n’ihi na ha amaghị na ọ bụ ili.”

---

* **11:42** Nke a na-akpọ roo † **11:44** Apụtaghị ihe *ya bụ nke zoro ezo.*

45 N'otu oge, otu onye ozizi iwu sịrị ya, "Onye
ozizi, mgbe ị na-ekwu ihe ndị a, anyị sokwa na
ndị ị na-akọcha."

46 Ma ọ sịrị, "Ahụhụ ga-adịrị unu bụ ndị ozizi
iwu. N'ihi na unu na-ebo ndị mmadụ ibu ha
na-enweghị ike ibuli, ma unu onwe unu adịghị
eweli ọ bụladị otu mkpịsịaka unu, ịmetụ ibu ahụ
aka.

47 "Ahụhụ ga-adịrị unu n'ihi na unu na-ewu ili
ndị amụma bụ ndị nna nna unu ha gburu.

48 Ya mere, unu bụ ndị akaebe ma kwenyekwa
n'ihe ndị nna nna unu ha mere, n'ihi ha gburu
ha, ma unu e wuo ili ha.

49 Ọ bụ n'ihi nke a ka Chineke n'amamihe ya
ji kwuo sị, Aga m ezigara ha ndị amụma na ndị
ozi, ụfọdụ ka ha ga-egbu ma ndị ọzọkwa ka ha
ga-akpagbu.

50 N'ihi nke a, ọgbọ a ga-aza ajụjụ banyere
ọbara ndị amụma niile a wufuru, site na
mmalite nke ụwa,

51 site n'ọbara Ebel ruo na nke Zekaraya, onye
e gburu n'etiti ebe ịchụ aja na ebe nsọ. E, agwa
m unu, a ga-ajụ ihe banyere ha n'aka ọgbọ a.

52 "Ahụhụ ga-adịrị unu bụ ndị ozizi iwu, n'ihi
na unu wepụrụ ọtụghe igodo nke amamihe. Unu
onwe unu abanyeghị, ma unu gbochikwara ndị
na-abata ịbata."

53 Mgbe o si n'ebe ahụ pụọ, ndị ode akwụkwọ
na ndị Farisii bidoro isogbu ya, na ịkpasu ya
ikwu ọtụtụ okwu,

54 na-esiri ya ọnya, ka ha mara ma ọ ga-
ekwuhie ọnụ, ka ha hụ ihe ha ga-eji jide ya.

12

Ịdọ aka na ntị na ịgbaume

1 N'oge ahụ, mgbe ọtụtụ puku ndị mmadụ
gbakọtara, nke mere ka ha na-azọ ibe ha ụkwụ.
O buuru ụzọ bido ịgwa ndị na-eso ụzọ ya
sị, "Kpacharanụ anya unu banyere ihe na-eko
achịcha ndị Farisii, nke bụ ihu abụọ ha.
2 N'ihi na ọ dịghị ihe ọbụla zoro ezo nke na-
agaghị apụta ìhè, ọ dịkwaghị ihe e kpuchiri
ekpuchi nke a na-agaghị ekpughe.
3 Ihe ọbụla unu kwuru n'ọchịchịrị, a ga-anụ
ya n'ihe, ihe ọbụla unu gbara n'izu n'ime ụlọ ka
a ga-ekwusa n'elu ụlọ.
4 "Ana m agwa unu, ndị enyi m, unu atụla
egwu maka ndị na-egbu anụ ahụ ma e mesịa,
ha apụghị ime ihe ọzọ.
5 Ma aga m ezi unu onye unu ga-atụ egwu.
Tụọnụ egwu Onye ahụ nwere ikike igbu anụ ahụ
ma tụbakwa ya n'ọkụ ala mmụọ. E, asị m unu
tụọnụ ya egwu.
6 Ọ bụghị mkpụrụ ego abụọ ka a na-ere ụmụ
nza ise? Ma o nweghị nke ọbụla n'ime ha
Chineke chefuru.
7 N'ezie a gụrụ ọ bụladị agịrị isi dị n'isi unu
ọnụ. Unu atụla egwu, n'ihi na unu dị oke ọnụ
karịa ọtụtụ ụmụ nza.
8 "Ma asị m unu, na onye ọbụla kwupụtara
m n'ihu ụmụ mmadụ, onye ahụ ka Nwa nke
Mmadụ ga-ekwupụta n'ihu ndị mmụọ ozi nke
Chineke.
9 Onye ọbụla na-agọnarị m n'ihu ndị mmadụ,
a ga-agọnarịkwa ya n'ihu ndị mmụọ ozi nke
Chineke.

10 Onye ọbụla nke ga-ekwu okwu megide Nwa
nke Mmadụ, a ga-agbaghara ya, ma onye ọbụla
na-ekwulu Mmụọ Nsọ, agaghị agbaghara ya.
11 “Mgbe ha ga-akpọbata unu n’ihu ụlọ nzukọ,
ndị ọchịchị na ndịisi, unu echegbula onwe unu
otu unu ga-esi zaghachi, maọbụ ihe unu ga-aza,
maọbụ ihe unu ga-ekwu.
12 N’ihi na Mmụọ Nsọ ga-ezi unu n’oge awa
ahụ, ihe unu kwesiri ikwu.”

Ilu banyere ọgaranya dị nzuzu

13 Otu onye n’ime igwe mmadụ ahụ sịrị ya,
“Onye ozizi, gwa nwanne m nwoke ka o kenye
m oke n’ihe nketa anyị.”
14 Ọ sịrị ya, “Nwoke, onye mere m onye ikpe
maọbụ onye ndozi okwu n’etiti unu?”
15 Ma ọ sịrị ha, “Kpachapụnụ anya! Nọrọnụ
na nche banyere oke ọchịchọ niile, n’ihi na ndụ
mmadụ adabereghị n’ọtụtụ ihe o nwere.”
16 Ọ tụụrụ ha ilu a sị, “Otu ọgaranya nwere ala
mịrị nnọọ mkpụrụ dị ukwuu.
17 O chere n’ime onwe ya sị, ‘Gịnị ka m ga-eme
n’ihi na enweghị m ebe m ga-echekwa mkpụrụ
m?’
18 “Ya mere ọ sịrị, ‘Ihe m ga-eme bụ nke a, aga
m akwatu ọba m, wuo nke ka ya ukwuu, bụ ebe
m ga-echekwa mkpụrụ m na ihe ndị ọzọ.
19 Ya mere aga m agwa mkpụrụobi m, “I nwere
ọtụtụ ezi ihe ga-ezuru gị ọtụtụ afọ, n’ihi ya zuru
ike, rie, ṅụọ ma nweekwa obi ụtọ.” ’
20 “Ma Chineke gwara ya sị, ‘Onye nzuzu,
n’abalị a ka a ga-achọ mkpụrụobi gị n’aka gị.
Ihe niile ị kpakọtara nke onye ka ha ga-abụ?’

21 “Otu a ka ọ ga-adịrị onye ọbụla na-akpadoro
naanị onwe ya akụ, ma ọ baghị ụba n’ebe
Chineke nọ.”

Echegbula onwe gị

22 Ọ gwara ndị na-eso ụzọ ya, “Ya mere, asị m
unu, unu echegbula onwe unu banyere ndụ unu,
ihe unu ga-eri, maọbụ banyere ahụ unu, ihe unu
ga-eyi.
23 N’ihi na ndụ dị mkpa karịa ihe oriri, anụ
ahụ dịkwa mkpa karịa uwe.
24 Tuleenụ ugolọma. Ha adịghị akụ maọbụ
ghọrọ mkpụrụ ọbụla. Ha enweghị ụlọakụ
maọbụ ọba, ma Chineke na-azụ ha nri. Unu ọ
dịghị oke ọnụahịa karịa anụ ufe ndị a.
25 Onye n’ime unu pụrụ itinye otu nkeji
n’ogologo ụbọchị nke ndụ ya site n’ichegbu
onwe ya?
26 Ebe unu na-apụghị ime ihe nta dị otu a, gịnị
mere unu ji echegbu onwe unu banyere ihe ndị
ọzọ?
27 “Tuleenụ otu okoko ọhịa lili si eto. Ha adịghị
arụ ọrụ ọbụla maọbụ tụọ ogho. Ma asị m unu,
ọ bụladị Solomọn n’ebube nke ịbụ eze ya niile,
eyighị uwe ọbụla mara mma dị ka otu n’ime
okoko osisi nke ọhịa ndị a.
28 Ma ọ bụrụ na Chineke si otu a choọ ahịhịa
efu nke ubi mma, nke pụrụ ịdị ndụ taa ma echi
atụba ha n’ite ọkụ, ọ bụ na ọ pụghị i si otu a
choọ unu mma karịa? Unu ndị okwukwe nta.
29 Ya mere, unu adọgbula onwe unu maka
ihe unu ga-eri maọbụ ihe unu ga-aṅụ. Unu
echegbukwala onwe unu.

30 N'ihi na ọ bụ ihe ndị a ka ndị mba nke ụwa
na-achụso, ma Nna unu makwara na ha dị unu
mkpa.
31 Kama choọnụ alaeze ya, a ga-
atụkwasịkwara unu ihe ndị a niile.
32 "Unu atụla egwu, igwe atụrụ nta, n'ihi na ọ
tọrọ Nna unu ụtọ inye unu alaeze ahụ.
33 Reenụ ihe unu nwere nyekwanụ ndị og-
benye. Meerenụ onwe unu akpa na-agaghị aka
nka, n'ọba akụ n'eluigwe, ebe onye ohi na-adịghị
abịa nso, nla adịghị erichapụkwa ya.
34 N'ihi na ebe ọbụla akụ unu dị ka obi unu
ga-adịkwa."

Ịnọ na nche

35 "Keenụ ajị n'ume, meenụ ka oriọna unu na-
enwu enwu.
36 Dịnụ ka ndị ohu na-echere nlọghachi nke
nna ha ukwu, onye gara oriri agbamakwụkwọ,
bụ onye ha ga-emeghere ụzọ ngwangwa mgbe ọ
lọtara kụọ aka.
37 Ndị ohu ahụ ga-abụ ndị a gọziri agọzi, bụ ndị
onyenwe ha ga-ahụ na ha nọ na nche mgbe ọ ga-
alọghachi. N'ezie asị m unu na ọ ga-eke belịt ya
n'ukwu ya, mekwa ka ha nọdụ ala na tebul iri
ihe, ọ ga-abịakwa jere ha ozi.
38 Ngọzị ga-adịrị ndị ohu ahụ onye nwe ha
ga-ahụ ka ha nọ na njikere, ọ bụladị ma
ọ lọghachiri n'etiti abalị, maọbụ n'ezigbo isi
ụtụtụ.
39 Maranụ nke a: ọ bụrụ na onyenwe ụlọ
maara oge awa onye ohi ga-eji abịa n'ụlọ ya, ọ
gaghị ekwe ka onye ohi ahụ tiwaa ụlọ ya.

40 Unu kwesiri ịnọ na njikere n’ihi na Nwa nke
Mmadụ ga-abịa n’oge awa unu na-atụghị anya
ya.”
41 Pita sịrị ya, “Onyenwe anyị, ị tụrụ ilu a n’ihi
anyị, ka ọ bụ maka onye ọbụla?”
42 Ma Onyenwe anyị sịrị, “Onye bụ ohu ahụ
nke kwesiri ntụkwasị obi ma nwekwa uche, nke
onyenwe ya mere onyeisi ụmụodibo ya niile, ka
ọ na-enye ha nri mgbe o kwesiri?
43 Ngọzị na-adịrị ohu ahụ nke onyenwe ya ga-
ahụ ka ọ na-arụ ọrụ ahụ mgbe ọ ga-alọghachi.
44 N’ezie asị m unu, ọ ga-eme onye nke ahụ
onyeisi nke ihe niile o nwere.
45 Ma ọ bụrụ na ohu ahụ asị n’obi ya,
‘Onyenwe m na-anọ ọdụ ịlọta,’ ọ bụrụkwa na ọ
malite itigbu ụmụodibo ndị ọzọ, bụ ndị ikom na
ndị inyom na-eje ozi, na iri ihe oriri, na ịṅụkwa
ihe ọṅụṅụ na ịṅụbiga mmanya oke.
46 Nna ukwu ohu ahụ ga-alọta n’ụbọchị ọ na-
atụghị anya, n’oge awa ọ na-amakwaghị. Ọ
ga-egburisikwa ya, nye ya ọnọdụ n’etiti ndị na-
ekweghị ekwe.
47 “Ohu ahụ maara ihe nna ya ukwu chọrọ
ma hapụ ịnọ na njikere, maọbụ ime ya, ka a ga-
apịasi ụtarị ike.
48 Ma onye na-amaghị ama ma mee ihe kwesiri
ka a pịa ya ụtarị, a ga-apịa ya ụtarị ole na ole.
N’ihi na ọ bụ onye e nyere ihe hiri nne ka a ga-ele
anya ịnata ihe hiri nne n’aka. Onye e nyekwara
ihe ukwu n’aka idebe, n’aka ya ka a ga-achọ ihe
nke kachasịnụ.

Ọ bụghị udo kama nkewa

49 “A bịara m iwebata ọkụ n’elu ụwa, ọ gaara
adịrị m nọ mma ma ọ bụrụ na ọ malitelarị inwu!
50 Enwere m baptizim nke m na-aghaghị ime,
ma aga m anọgide n’oke ihe mgbu tutu e mezuo
ya
51 Unu chere na m bịara iweta udo n’ụwa? Asị
m unu mbaa, kama nkewa.
52 Site ugbu a gawa, mmadụ ise si n’otu
ezinaụlọ ga-ekewa megide onwe ha, atọ megide
abụọ, abụọ megide atọ.
53 Ha ga-ekewa; nna megide nwa ya nwoke,
nwa nwoke ga-emegidekwa nna ya, nne megide
nwa ya nwanyị, nwa nwanyị megidekwa nne
ya, nne di megide nwunye nwa ya, nwunye nwa
megide nne di ya.”

Ịkọwa oge

54 Ọ gwakwara igwe mmadụ ahụ sị, “Mgbe unu
hụrụ urukpu ojii ka ọ na-ebili n’ọdịda anyanwụ,
unu na-eme ngwangwa sị, ‘Mmiri ga-ezo,’ ọ na-
ezokwa.
55 Mgbe unu hụrụ na ifufe na-esite na ndịda
na-efe, unu na-asị, Oke okpomọkụ ga-adị, ọ na-
emekwa otu ahụ.
56 Ndị ihu abụọ! Unu matara ịkọwa ihu ala
na mbara eluigwe. Gịnị mere unu apụghị ịkọwa
oge dị ugbu a?
57 “Gịnị mere unu adịghị ekpebiri onwe unu
ihe ziri ezi?
58 Ọ bụrụ na gị na onye na-ebo gị ebubo esoro
na-aga n’ihu ọkaikpe, gbalịsie ike ka gị na ya
kpezie n’ụzọ, ma ọ bụghị otu a, ọ ga-akpọpụ gị
n’ihu onye ọkaikpe, ma eleghị anya ọkaikpe ahụ
ga-arara gị nye n’aka ọkaikpe ukwu, ọkaikpe

ukwu ga-ararakwa gị nye n'aka onye na-eje ozi
n'ụlọikpe, bụ onye ga-etinye gị n'ụlọ mkpọrọ.
59 Asị m gị, ị gaghị e si n'ebe ahụ pụta ruo mgbe
ị kwụghachiri ọ bụladị otu kobo nke ikpeazụ."

13

Chegharịa maọbụ laa n'iyi

1 Mgbe ahụ, ụfọdụ ndị nọ n'ebe ahụ gwara
ya banyere ndị Galili ahụ Pailet jiri ọbara ha
gwakọta n'aja ha chụrụ.
2 Ọ zara sị ha, "Unu chere na ndị Galili a tara
ụdị ahụhụ a bụ ndị mmehie karịa ndị Galili niile?
3 Mba! Asị m unu, ọ bụrụ na unu echegharịghị,
unu niile ga-esi otu ahụ laa n'iyi.
4 Ka unu chere na mmadụ iri na asatọ ahụ, ndị
mgbidi aja ụlọ elu Sailọm dagburu bụ ndị ikpe
mmehie mara karịa ndị niile bi na Jerusalem?
5 Mba! Asị m unu, ọ bụrụ na unu echegharịghị,
unu niile ga-ala n'iyi dị ka ha."
6 Ya mere, ọ tụụrụ ha ilu a sị, "Otu nwoke kụrụ
osisi fiig n'ubi vaịnị ya, ma mgbe ọ bịara chọọ
n'elu ya, ma ọ hụghị mkpụrụ ọbụla.
7 Ya mere, ọ gwara onye ọrụ ubi ya sị, 'N'ime
afọ atọ ndị a ka m bịara ka m ghọrọ mkpụrụ
site n'osisi fiig a, ma ahụghị m mkpụrụ ọbụla.
Gbutuo ya! Gịnị mere ọ ga-eji na-erikọ nri dị
n'ala ubi a?'
8 "Ọ zara sị ya, 'Nna m ukwu, hapụkwa ya
n'afọ a, ka m gwuo ala gburugburu, hinye ya aja
nri ala n'ukwu.
9 Ọ bụrụ na ọ mịa mkpụrụ n'afọ ọzọ, ọ dị mma,
ọ bụrụkwa na ọ mịghị, i nwere ike gbutuo ya.' "

Ọgwụgwọ onye ọrịa n'ụbọchị izuike

10 N'ụbọchị izuike ndị Juu, ọ banyere n'ime otu
ụlọ ekpere na-ezi ihe.
11 Otu nwanyị nọkwa n'ebe ahụ, onye mmụọ
nrịa nrịa mere ka ahụ ghara ị dị ya ike afọ iri na
asatọ. Ọ na-ehu ehu, o nwekwaghị ike iguzo ọtọ
kwem.
12 Mgbe Jisọs hụrụ ya, ọ kpọrọ ya sị ya,
"Nwanyị emeela ka i nwere onwe gị site n'ọrịa
gị."
13 Mgbe o bikwasịrị ya aka, ngwangwa, o
guzooro kwem malite na-eto Chineke.

14 Ma onyendu ụlọ ekpere ahụ were iwe nke
ukwuu n'ihi na Jisọs gwọrọ ọrịa n'ụbọchị izuike.
Ọ gwara igwe mmadụ ahụ okwu sị, "E nwere
ụbọchị isii n'ime izu ụka mgbe mmadụ kwesiri
ịrụ ọrụ. Ya mere, bịanụ ka a gwọọ unu n'ụbọchị
ndị a, ọ bụghị n'ụbọchị izuike."

15 Ma Onyenwe anyị zara ya sị, "Unu ndị
ihu abụọ! Ọ dị onye n'ime unu na-adịghị
atọpụ oke ehi ya maọbụ ịnyịnya ibu ya, site
n'ụlọ anụmanụ, kpụpụ ya ebe ọ ga-aṅụ mmiri
n'ụbọchị izuike?
16 O kwesighị ka a tọpụ nwanyị a bụ ada
Ebraham n'agbụ ekwensu kere ya ogologo afọ iri
na asatọ, n'ụbọchị izuike, mee ka o nwere onwe
ya?"

17 Mgbe o kwuru nke a, ihere mere ndị iro ya
niile, ma ndị mmadụ nọ n'ebe ahụ ṅụrịrị ọṅụ
n'ihi ọrụ ebube niile ọ na-arụ.

Ilu mkpụrụ mọstaadị na ihe na-eko achịcha

18 Ya mere, ọ na-ekwu sị, “Gịnị ka alaeze
Chineke yiri? Gịnịkwa ka m ga-eji tụnyere ya?
19 O yiri mkpụrụ mọstaadị nke mmadụ kụrụ
n’ubi ya a gbara ogige. O toro ghọọ osisi, nke
ụmụ nnụnụ na-ezukwa ike n’alaka ya.”
20 Ọzọ, ọ sịrị, “Gịnị ka m ga-eji tụnyere alaeze
Chineke?
21 Ọ dị ka ihe na-eko achịcha*nke nwanyị
gwakọtara na ọtụtụ atọ nke ụtụ ọka, tutu ruo
mgbe o koro ụtụ ọka ahụ niile.”

Ụzọ dị warawara

22 O jeghariri n’obodo ukwu na n’obodo nta
niile na-ezi ihe, ka ọ na-aga Jerusalem.
23 Otu onye sịrị ya, “Onyenwe m, ndị a ga-
azọpụta ha ga-adị ole na ole?”
Ọ sịrị ha,
24 “Gbalịsienụ ike banye site n’ọnụ ụzọ dị
warawara, n’ihi na ana m a gwa unu na ọtụtụ
ga-achọ ịbanye ma ha agaghị enwe ike.
25 Ọ bụrụ na nna nwe ụlọ ebilie mechie ọnụ
ụzọ, unu ga-eguzo na-ezi na-akụ aka n’ụzọ na-
asị, ‘Onyenwe anyị meghere anyị ụzọ.’
“Na nzaghachi, ọ ga-asị, ‘Amaghị m ebe unu si
bịa.’
26 “N’oge ahụ, unu ga-asị, ‘Anyị na gị rikọrọ,
ṅụkọkwaa, ị kuzikwara nkuzi n’ogbe anyị.’
27 “Ma ọ ga-asị, ‘Amaghị m ebe unu siri bịa.
Pụọnụ n’ihu m, unu ndị ajọ omume.’
28 “Ịkwa akwa na ịta ikikere eze ga-adịkwa
mgbe unu ga-ahụ Ebraham, na Aịzik na Jekọb

* **13:21** Maọbụ, *yiist*

na ndị amụma niile ka ha nọ n'alaeze Chineke; ma unu onwe unu abụrụ ndị a chụpụrụ n'ezi.
29 Ndị mmadụ ga-esite n'ọwụwa anyanwụ,
nakwa ọdịda anyanwụ, na n'ugwu na ndịda nke ụwa bịa nọdụ n'oriri n'ime alaeze Chineke.
30 Ma lee, ndị bu ụzọ ga-aghọ ndị ikpeazụ, ma
ndị ikpeazụ ga-aghọ ndị bu ụzọ."

Mwute Jisọs nwere n'ihi Jerusalem

31 N'oge awa ahụ, ụfọdụ ndị Farisii bịakwutere ya sị ya, "Si n'ebe a pụọ, n'ihi na Herọd na-achọ igbu gị."

32 Ọ sịrị ha, "Gaa gwaranụ m nkịta ọhịa ahụ,
lee, ana m achụpụ mmụọ ọjọọ, gwọọkwa ndị ọrịa taa na echi, ma n'ụbọchị nke atọ ka m ga-arụcha ọrụ m.
33 Ma otu ọ dị, aga m aga n'ihu n'ụzọ m taa,
na echi na nwanne echi, n'ihi na n'ezie, ọ dịghị onye amụma ga-anwụ n'ebe ọzọ na-abụghị na Jerusalem.

34 "O Jerusalem! Jerusalem! Gị onye na-egbu ndị amụma ma na-ejikwa nkume atụgbu ndị e ziteere gị. Ọtụtụ mgbe ka m gbalịrị ịchịkọta ụmụ gị dị ka nne ọkụkụ sị achịkọta ụmụ ya n'okpuru nku ya, ma unu ekweghị.
35 Lee, a hapụrụla unu ụlọ unu. Ma agwa
m unu, unu agaghị ahụ m anya ọzọ ruo mgbe oge ahụ ga-abịa, mgbe unu ga-asị, 'Onye a gọziri agọzi ka onye ahụ bụ nke na-abịa n'aha Onyenwe anyị.'† "

† **13:35** Abụ 118:26

14

Jisọs agaa n'ụlọ onye Farisii

1 Otu ụbọchị izuike, mgbe ọ gara iri ihe n'ụlọ
otu onyendu ndị Farisii, ha nọ na-ele ya anya nke
ọma.
2 Ma lee, otu nwoke ahụ ya zara aza nọkwa
n'ihu ya ebe ahụ.
3 Jisọs jụrụ ndị Farisii na ndị ozizi iwu sị, "O
ziri ezi n'iwu ịgwọ ọrịa n'ụbọchị izuike ka ọ bụ
na o zighị?"
4 Ma ha e kwughị okwu ọbụla. Ya mere ọ
kpọrọ ya, gwọọ ya ma sị ya laa.
5 Ọ sịrị ha, "Ọ bụrụ na otu n'ime unu nwere
nwa nwoke maọbụ oke ehi nke dabara n'ime
olulu mmiri n'ụbọchị izuike, ọ bụ na ọ gaghị eme
ngwangwa dọpụta ya?"
6 Ma ha enweghị ike ịza ajụjụ a.
7 Mgbe ọ hụrụ otu ndị a kpọrọ oriri si họrọ
naanị oche ndị a na-asọpụrụ, oche ndị a na-
asọpụrụ, ọ tụrụ ha ilu sị,
8 "Mgbe mmadụ ọbụla kpọrọ gị oriri n'ọlụlụ
di na nwunye, abatala nọdụ n'oche ndị a na-
asọpụrụ, n'ihi na eleghị anya, onye kpọrọ gị oriri
kpọkwara onye ka gị nwe nsọpụrụ.
9 N'ihi na onye ahụ kpọrọ unu oriri nwere ike
bịakwute gị sị gị, nye nwoke a ọnọdụ gị. Mgbe
ahụ, ị ga-ebili n'anya ihere gaa nọdụ n'oche
dịkarịsịrị ala.
10 Ma mgbe a kpọrọ gị, nọdụ n'oche dị ala, ka
ọ ga-abụ na onye kpọrọ gị oriri bịa, ọ ga-asị gị
'Enyi m, rigota n'ebe a ka elu.' Mgbe ahụ, ị ga-
enwekwa ugwu n'anya ndị niile a kpọrọ gị na ha
oriri.

11 N'ihi na onye ọbụla ga-ebuli onwe ya elu ka
a ga-eweda n'ala, ma onye ọbụla na-eweda onwe
ya ala ka a ga-ebuli elu."
12 Ọ gwara onye ahụ kpọrọ ya oriri sị, "Mgbe
ị na-akpọ oriri nke nri ehihie maọbụ nke nri
anyasị, akpọla naanị ndị enyi gị maọbụ ụmụnne
gị ndị nwoke maọbụ ndị ikwu na ibe gị, maọbụ
ndị agbataobi gị bara ọgaranya, n'ihi ma eleghị
anya, ha pụrụ ịkpọkwa gị na mgbe nke ha, sị otu
a kwụghachi gị ụgwọ.
13 Kama mgbe ị na-akpọ oriri, kpọọ ndị og-
benye na ndị ọlụsị na ndị ngwụrọ na ndị ìsì.
14 A ga-agọzikwa gị, n'ihi na ha enweghị ike
ịkwụghachi gị, a ga-akwụghachikwa gị mgbe
ndị ezi omume ga-ebili n'ọnwụ."

Ilu banyere oke oriri

15 Mgbe otu n'ime ndị a kpọrọ oriri nụrụ nke
a, ọ sịrị ya, "Ngọzị ga-adịrị onye ga-eso rie oriri
n'alaeze Chineke."
16 Ma ọ sịrị ya, "Otu onye na-akwado oke oriri
kpọkwa ọtụtụ mmadụ oku.
17 Mgbe oge oriri ahụ ruru, o zipụrụ ohu ya ka
ọ ga gwa ndị ahụ ọ kpọrọ sị, 'Bịanụ, n'ihi na e
dozichaala ihe niile.'
18 "Ma ha niile n'otu n'otu malitere inye ọsịsa.
Onye nke mbụ sịrị, 'Azụrụ m iberibe ala ọhụrụ,
ọ dịkwa mkpa na m ga-eje hụ ya, biko gbaghara
m, agaghị m abịa.'
19 "Onye nke ọzọ sịrị, 'Azụrụ m ehi e ji arụ ọrụ
ubi, iri e jikọrọ abụọ abụọ. Ana m aga ugbu a ka
m nwalee ha, biko gbaghara m, agaghị m abịa.'

20 “Ma onye ọzọ sịkwara, ‘Alụrụ m nwunye
ọhụrụ, n’ihi nke a agaghị m abịa.’
21 “Ohu ahụ lọtara, kọọrọ nna ya ukwu ihe
ndị ahụ a kpọrọ oriri kwuru. Mgbe ahụ, iwe
dị ukwuu were nna ya ukwu, nke a mere ka o
zipụ ohu ya sị ya, ‘Gaa ngwangwa n’okporoụzọ
ukwu na n’okporoụzọ nta dị n’obodo a, kpọbata
ndị ogbenye, na ndị ụkwụ rụrụ, na ndị ìsì na ndị
ngwụrọ.’
22 “Ohu ahụ sịrị, ‘Nna m ukwu, emeela m ihe
i kwuru, ma ohere ka fọdụrụ.’
23 “Nna ukwu ahụ sịrị ohu ahụ, ‘Gaakwa
n’okporoụzọ ukwu na okporoụzọ nta, mee ka
ndị mmadụ bata n’ụlọ m, ka ụlọ m jupụta na
mmadụ.
24 N’ihi na agwa m unu, ọ dịghị otu onye n’ime
ndị ahụ a kpọrọ oriri ga-edetụ nri m ọnụ.’ ”

Ihe ọ na-efu iso Jisọs

25 Ugbu a, oke igwe mmadụ na-eso ya ma ọ
tụgharịrị sị ha:
26 “Onye ọbụla chọrọ iso m, ma o bụghị ụzọ
kpọ nne na nna ya, na nwunye ya, na ụmụ
ya, na ụmụnne ya ndị nwoke na ndị nwanyị
tinyekwara ndụ nke ya onwe ya asị, apụghị ịbụ
onye na-eso ụzọ m.
27 Onye ọbụla na-eburughị obe ya soro m,
enweghị ike ịbụ onye na-eso ụzọ m.
28 “Ọ dị onye ọbụla n’ime unu chọrọ iwu ụlọ
elu, na-agaghị ebu ụzọ nọdụ ala, gbakọọ ihe ọ
ga-efu ya, iji chọpụta ma o nwekwara ego ga-ezu
iwucha ya?

29 N'ihi na ọ bụrụ na ọ tọọ ntọala ma o
nwekwaghị ike wuchaa ya, onye ọbụla hụrụ ya
ga-achị ya ọchị,
30 na-asị, 'Nwoke a malitere iwu ụlọ, ma o
nweghị ike wuchaa ya.'
31 "Maọbụ olee eze chọrọ ịlụso eze ibe ya ọgụ,
ọ gaghị ebu ụzọ nọdụ ala tulee ma puku ndị agha
iri ya ọ ga-ezuru ya iji lụso onye ji iri puku ndị
agha abụọ abịakwute ya ọgụ?
32 Ọ bụrụ na o nweghị ike, ọ ga-ezipụ ozi rịọ
ka e kpee udo mgbe onye nke ọzọ ka nọ n'ebe dị
anya.
33 N'ụzọ dị otu a, onye ọbụla na-ajụghị ihe niile
o nwere, apụghị ịbụ onye na-eso ụzọ m.
34 "Nnu dị mma, ma ọ bụrụ na ọ dịghị atọkwa
ụtọ, a ga-eji gịnị mee ka ọ tọọ ụtọ ọzọ?
35 Ọ bakwaghị uru nye ala maọbụ iji mee nri
ala. Kama ọ bụ itufu ya.
"Onye ọbụla nwere ntị ịnụ ihe, ya nụrụ."

15

Ilu maka atụrụ furu efu

1 Ugbu a, ndị ọna ụtụ na ndị mmehie na-abịa
ya nso ịnụta ihe ọ na-ekwu.
2 Ndị Farisii na ndị ozizi iwu tamuru ntamu na-
asị, "Nwoke a na-anabata ndị mmehie sorokwa
ha na-eri nri."
3 Ya mere, ọ tụrụ ha ilu a sị,
4 "Ọ bụrụ na otu onye n'ime unu enwee narị
atụrụ ma otu n'ime ha akpafuo. Ọ bụ na ọ
gaghị ahapụ iri atụrụ itoolu na itoolu ahụ fọdụrụ
n'ọzara, pụọ ịchọgharị otu ahụ kpafuru ruo
mgbe ọ chọtara ya?

5 Mgbe ọ chọtara ya, ọ ga-eji ọṅụ tụkwasị ya
n'ubu ya.
6 Mgbe ọ lọtara n'ụlọ ya, ọ ga-akpọkọta ndị
enyi ya na ndị agbataobi ya sị ha, 'Soronụ m
ṅụrịa ọṅụ n'ihi na achọtala m atụrụ m furu efu.'
7 Asị m unu, n'ụzọ dị otu a, ọṅụ dị ukwu ga-adị
n'eluigwe n'ihi otu onye mmehie nke chegharịrị,
karịa iri itoolu na itoolu ndị ezi omume bụ ndị
nchegharị na-adịghị mkpa.

Ilu maka mkpụrụ ego furu efu

8 "Maọbụ olee nwanyị nke nwere mkpụrụ
ọlaọcha iri, ọ bụrụ n'otu n'ime ha adafuo. Ọ
gaghị amụnye oriọna, zaa ime ụlọ ya ịchọ otu
mkpụrụ ego ahụ tutu ọ chọta ya?
9 Mgbe ọ chọtara otu mkpụrụ ego ahụ, ọ ga-
akpọ ndị enyi ya na ndị agbataobi ya sị ha,
'Soronụ m ṅụrịa ọṅụ n'ihi na achọtala m ego
m furu efu.'
10 N'ụzọ dị otu a, asị m unu, ọṅụ ga-adị n'ihu
ndị mmụọ ozi Chineke n'ihi otu onye mmehie
nke chegharịrị."

Ilu maka nwa mmefu

11 O kwukwaara sị, "Otu nwoke mụtara ụmụ
nwoke abụọ.
12 Nwa ya nke nta sịrị nna ya, 'Nna, kenye m
oke ruuru m n'ihe niile i nwere.' Ya mere, o
kenyere ya oke nke ya site n'ihe o nwere.
13 "Mgbe ụbọchị ole na ole gasịrị, nwokorobịa
ahụ kwakọtara ihe niile o nwere gaa biri n'otu
obodo dị anya. N'ebe ahụ, o mefuchara ihe niile
o nwere n'ibi ndụ ọjọọ.

14 Mgbe o mefuchara ihe niile o nwere, oke
ụnwụ dara n’ala ahụ. Ọ malitere ịnọ n’ụkọ.
15 N’ihi nke a, ọ gara binyere otu onye obodo
ahụ nyere ya ọrụ ilekọta ezi ya na inye ha nri.
16 Ma ọ na-agụ ya ka o site na nri ọ na-enye ezi
rijuo afọ, ma ọ dịghị onye nyere ya ụdị nri ahụ.
17 “Mgbe ọ ghọtara onwe ya, ọ sịrị, ‘Mmadụ
ole bụ ndị ọrụ e goro ego nna m nwere, ndị nri
na-ezuru ma mapụtakwa, ma agụụ na-egbu m
n’ebe a.
18 Aga m ebili lakwuru nna m, sị ya, Nna,
emehiela m megide eluigwe na gị onwe gị.
19 Ekwesikwaghị m ka a kpọọ m nwa gị ọzọ,
were m dị ka otu n’ime ndị i goro ọrụ.’
20 Ya mere, o biliri laghachikwuru nna ya.

“Ma mgbe ọ nọrịị n’ebe dị anya, nna ya hụrụ
ya, nwee ọmịiko n’ahụ ya, gbaara ọsọ ga makụọ
ya, sutukwa ya ọnụ.
21 “Nwa ya nwoke ahụ sịrị ya, ‘Nna, emehiela
m megide eluigwe na gị onwe gị. Ekwesighị m
ka a kpọọ m nwa gị ọzọ.’
22 “Ma nna ya gwara ndị ohu ya sị, ‘Meenụ
ngwangwa weta uwe kachasị mma yikwasị
ya. Gbanye ya ọlaaka n’aka, yinyekwanụ ya
akpụkpọụkwụ n’ụkwụ.
23 Gaanụ kpụpụta nwa ehi gbara abụba, gbuo
ya, ka anyị rie ma ṅụrịakwa.
24 N’ihi na nwa m a, nwụrụ anwụ ma ọ dịla
ndụ ọzọ. O fukwara efu ma a chọtala ya.’ Ha
bidoro na-eri, na-aṅụ na-aṅụrịkwa ọṅụ.
25 “Ọ dịghị anya, nwa ya nke okenye, onye jere
ịrụ ọrụ n’ubi, mgbe ọ na-abịaru ụlọ nso, ọ nụrụ
ụda egwu na ịgba egwu.

26 Ọ kpọrọ otu n'ime ndị ohu jụọ ya ihe na-eme.
27 Ọ sịrị ya, 'Nwanne gị nwoke alọtala. Nna gị
egbuola nwa ehi gbara abụba n'ihi na ọ lọtara
n'udo na ahụ ike.'
28 "Iwe were ya, ọ jụrụ ịbata n'ime ụlọ. Nna
ya pụtara n'ezi rịọ ya arịrịọ.
29 Ma ọ zara nna ya sị, 'Lee ọtụtụ afọ niile ndị
a ka m nọọ na-ejere gị ozi, enupukwaghị m isi
n'iwu gị n'ụzọ ọbụla. Ma o nweghị oge i nyere
m ọ bụladị nwa ewu sị mụ na ndị enyi m jiri ya
mee oriri.
30 Ma ugbu a, nwa gị a, onye ya na ndị akwụna
mefuru akụ gị alọtala, ya ka i gburu nwa ehi
gbara abụba.'
31 "Ma ọ sịrị ya, 'Nwa m, mụ na gị nọ mgbe
niile, ihe niile m nwere bụkwa nke gị.
32 Ma anyị kwesiri ịṅụrị ọṅụ, kpọọkwa oriri,
n'ihi na nwanne gị nwoke a nwụrụ anwụ ma ọ
dịla ndụ ọzọ. O fukwara efu ma a chọtala ya.' "

16

Ilu maka onyeisi ọrụ nwere uche

1 Ọ gwara ndị na-eso ụzọ ya sị, "Otu ọgaranya
nwere otu onyeisi ọrụ nke e boro ebubo na ọ na-
ala akụ ya n'iyi.
2 Ya mere ọ kpọrọ ya sị ya, 'Gịnị bụ ihe a m na-
anụ banyere gị? Gbakọọrọ m otu i si na-elekọta
akụ m, n'ihi na achọkwaghị m ka ị bụrụ onyeisi
ọrụ ọzọ.'
3 "Onyeisi ọrụ ahụ sịrị onwe ya, 'Gịnị ka m ga-
eme ugbu a nna m ukwu na-achọ ịkwụsị m ọrụ?

Ike igwu ala adịghị m, ihere agakwaghị ekwe m
ịrịọ arịrịọ.
4 Amatala m ihe m ga-eme, nke a ga-enyere m
aka ma ọ bụrụ na a chụpụ m n’ọrụ n’ebe a, aga
m enweta ndị ga-anabata m n’ụlọ ha.’

5 “Ya mere ọ kpọrọ ndị niile ji nna ya ukwu
ụgwọ n’otu n’otu. Ọ jụrụ onye nke mbụ sị, ‘Ego
ole bụ ụgwọ i ji nna m ukwu?’

6 “Ọ sịrị ya, ‘Ọ bụ puku karama mmanụ oliv ka
m ji ụgwọ ya.’

“Onyeisi ọrụ ahụ gwara ya sị, ‘Ngwangwa, were akwụkwọ degharịa ya narị karama ise.’

7 “Mgbe ahụ, ọ jụrụ onye nke abụọ sị, ‘Ego ole
bụ ụgwọ i ji?’

“Ọ sịrị ya, ‘Ọ bụ narị akpa ọka wiiti.’

“Ọ sịrị ya, ‘Ngwangwa degharịa ya iri akpa ọka wiiti asatọ.’

8 “Nna ya ukwu toro onyeisi ọrụ ahụ na-
ekwesighị ntụkwasị obi n’ihi na ọ kpara agwa
dị ka onye nwere uche. N’ihi na ụmụ, nke ọgbọ
a, ji akọnuche na-eso ndị ọgbọ ha karịa ụmụ nke
ìhè.
9 Agwa m unu, jirinụ akụnụba nke ajọ omume
metara onwe unu ndị enyi, ka ọ ga-abụ na mgbe
ọ na-adịghịkwa akụ unu nwere, ha ga-anabata
unu n’ụlọ obibi ha ebighị ebi.

10 “Onye ọbụla kwesiri ntụkwasị obi n’ihe
dị ntakịrị, ga-ekwesikwa ntụkwasị obi n’ihe dị
ukwuu. Onye na-ekwesikwaghị ntụkwasị obi
n’ihe dị ntakịrị, agaghịkwa ekwesi ntụkwasị obi
n’ihe dị ukwuu.

11 Ọ bụrụ na unu abụghị ndị kwesiri ntụkwasị
obi n’akụ mmehie nke ụwa, onye ga-enyekwa ezi
akụ n’aka unu na ntụkwasị obi idebe?
12 Ọ bụrụkwa na unu abụghị ndị kwesiri
ntụkwasị obi n’akụ onye ọzọ, onye ga-enye unu
ihe nke bụ nke unu?
13 “Ọ dịghị onye ọbụla pụrụ ife nna ukwu
abụọ, n’ihi na ọ ga-achọ ịhụ otu n’ime ha n’anya,
kpọkwa nke ọzọ asị, maọbụ, sọpụrụ otu ma leļịa
nke ọzọ anya. Otu a kwa i nweghị ike ife Chineke
na akụ otu mgbe ahụ.”
14 Mgbe ndị Farisii, bụ ndị hụrụ ego n’anya
nụrụ ihe ndị a, ha jiri ya mee ihe ọchị.
15 Ọ sịrị ha, “Unu na-egosi onwe unu dị ka ndị
ezi omume n’ihu ndị mmadụ ma Chineke maara
obi unu. N’ihi na ihe ndị mmadụ na-akpọ ihe dị
oke mkpa bụ ihe rụrụ arụ n’anya Chineke.

Ozizi ndị ọzọ

16 “Iwu na ndị amụma nọ na-achị ruo oge Jọn
bịara. Site n’oge ahụ, a na-ekwusa oziọma nke
alaeze Chineke, onye ọbụla na-ejikwa ike na-
abanye n’ime ya.
17 Ọ dị mfe ka eluigwe na ụwa gabiga karịa na
a ga-ewepụ otu kpọm, site n’ihe niile dị n’iwu.
18 “Onye ọbụla gbara nwunye ya alụkwaghị m
ma lụrụ nwanyị ọzọ na-eme mmehie ịkwa iko.
Onye ọ bụlakwa lụrụ nwanyị di ya jụrụ na-eme
mmehie ịkwa iko.

Onye ọgaranya na Lazarọs

19 “Ọ dị otu ọgaranya na-eyi uwe odo odo na
ezi akwa ọcha, na-erikwa nri dị mma ụbọchị
niile.

20 N’ọnụ ụzọ ụlọ ya, otu nwoke onye ogbenye
nke ọnya juru ahụ ya na-edina n’ebe ahụ. Aha
ya bụ Lazarọs.
21 Ọ na-agụsị ya agụụ ike iri iberibe nri si na
tebul ọgaranya ahụ daa n’ala. Ọ bụladị ụmụ
nkịta na-abịa na-aracha ọnya dị ya n’ahụ.
22 “Mgbe onye ogbenye ahụ nwụrụ, ndị mmụọ
ozi bịara buru ya gaa n’ebe Ebraham nọ. Onye
ọgaranya ahụ nwụkwara, e lie ya.
23 N’ọkụ ala mmụọ ebe onye ọgaranya ahụ nọ
n’oke ihe mgbu, ọ hụrụ Ebraham ka ọ nọ n’ebe
dị anya, hụkwa Lazarọs n’akụkụ ya.
24 Ọ kpọkuru Ebraham sị ya, ‘Nna m Ebraham,
meere m ebere n’ihi na anọ m n’oke ihe mgbu
n’ime ọkụ a. Biko zienụ Lazarọs ka ọ denye
mkpịsịaka ntakịrị ya na mmiri bịa mejụọ ire m.’
25 “Ma Ebraham sịrị ya, ‘Nwa m, chetakwa na
ị nara ezi ihe gị mgbe ị dị ndụ, ebe Lazarọs nara
ihe ọjọọ. Ma ugbu a, a na-akasị ya obi n’ebe a
ma gị onwe gị nọkwa n’ahụhụ.
26 A sịkwarị na anyị achọọ inyere gị aka, ọ
gaghị ekwe mee n’ihi na e nwere olulu dị ukwuu
kewara anyị na unu. Mmadụ ọbụla enwekwaghị
ike isite n’ebe a bịa n’ebe unu nọ, ọ dịkwaghị
onye nwere ike isite n’ebe ahụ unu nọ bịa n’ebe
a.’
27 “Ọ sịrị, ‘Ya mere, arịọ m gị nna, ziganụ ya
n’ụlọ nna m,
28 n’ihi na enwere m ụmụnne nwoke ise. Ka
ọ dọọ ha aka na ntị ka ha ghara ịbịa n’ebe a
mmekpa ahụ dị.’
29 “Ebraham sịrị, ‘Ha nwere Mosis na ndị
amụma, ha gee ha ntị.’

30 “Ma o kwuru, ‘Nna Ebraham, nke ahụ agaghị
ezu! A sị na otu onye ga-esi n’ala ndị nwụrụ
anwụ gakwuru ha, ha ga-echegharị.’
31 “Ọ sịrị ya, ‘Ọ bụrụ na ha egeghị Mosis na ndị
amụma ntị, ha agaghị ekwenye ma a sịkwarị na
mmadụ esi n’ọnwụ bilie.’ ”

17

Mmehie na okwukwe na ije ozi

1 Ọ sịrị ndị na-eso ụzọ ya, “Ihe ndị nke na-eme
ka mmadụ jehie aghaghị ịdị, ma ahụhụ ga-adịrị
onye ọbụla ọnọdụ ndị a ga-esi n’aka ya bịa.
2 Ọ ga-akara gị mma ka e kenye gị nkume igwe
nri n’olu, tụnye gị n’ime oke osimiri, karịa na ị
ga-eduhie otu n’ime ụmụntakịrị ndị a ụzọ.
3 Kpachapụrụnụ onwe unu anya!

“Ọ bụrụ na nwanna gị e mejọọ gị, baara ya
mba. Ọ bụrụ na o chegharịa, gbaghara ya.
4 Ọ bụrụkwa na o mejọọ gị ugboro asaa n’otu
ụbọchị, rịọkwa gị ugboro asaa sị, ‘E chegharịala
m,’ ị ghaghị ịgbaghara ya.”
5 Ndị ozi ya sịrị ya, “Onyenwe anyị, mee ka
okwukwe anyị dị ukwuu!”
6 Onyenwe anyị zara, “Ọ bụrụ na unu nwere
okwukwe nke ha ka mkpụrụ mọstaadị, unu
nwere ike ị sị osisi ukwu a, Ka e site na
mgbọrọgwụ hopu gị ma kụọkwa gị n’ime oke
osimiri, ọ ga-erubere unu isi.
7 “Ọ bụ onye n’ime unu nke nwere ohu onye
si ebe ọ gara rụọ ọrụ maọbụ ịzụ atụrụ lọbata,
ga-asị ya, ‘Mee ngwangwa nọdụ ala rie nri’?

8 Ọ gaghị asị ya, 'Siere m nri ọsịịsọ, kwadoo
onwe gị jere m ozi ka m na-eri na aṅụkwa ihe
ọṅụṅụ; emesịa ị ga-eri nri ma ṅụọ ihe ọṅụṅụ nke
gị'?
9 Ọ ga-ekele ohu ahụ n'ihi na ọ rụrụ ọrụ o
kwesiri ịrụ?
10 N'otu aka ahụ, mgbe unu rụchara ọrụ niile
unu kwesiri ịrụ, ihe unu ga-ekwu bụ, 'Anyị bụ
ụmụ ohu na-ekwesighị ekwesi, anyị emeela ihe
anyị kwesiri ime.' "

Ọgwụgwọ ndị ekpenta iri

11 Ka ọ na-aga Jerusalem, o sitere n'ụzọ dị
n'agbata Sameria na Galili.
12 Mgbe ọ banyere n'otu obodo nta, ndị
ekpenta iri sitere n'ebe dị anya zute ya.
13 Ha tiri mkpu n'oke olu sị, "Jisọs nna anyị
ukwuu, mere anyị ebere."
14 Mgbe ọ hụrụ ha, ọ sịrị ha, "Gaanụ gosi ndị
nchụaja onwe unu." Dị ka ha na-aga, e mere ka
ha dị ọcha.
15 Mgbe otu n'ime ha chọpụtara na a gwọọla
ya, ọ laghachiri azụ, jiri oke olu na-eto Chineke.
16 Ọ dara n'ala n'ụkwụ ya, kelee ya. Ọ bụ onye
Sameria.
17 Jisọs jụrụ sị, "Ọ bụghị mmadụ iri ka e mere
ka ha dị ọcha, ebeekwanụ ka itoolu ndị ọzọ nọ?
18 Ọ bu naanị onye mba ọzọ a lọghachiri inye
Chineke otuto?"
19 Mgbe ahụ, ọ sịrị ya, "Bilie, laa, okwukwe gị
agwọọla gị."

Ọbịbịa nke alaeze Chineke

20 Ma mgbe ndị Farisii jụrụ ya sị, Olee mgbe
alaeze Chineke ga-abịa? O kwuru, “Ọbịbịa
alaeze Chineke agaghị a bụ n’ụzọ a ga-eji anya
efu hụ ya.
21 Ha agaghịkwa asị, ‘Lee, ọ nọ n’ebe a,’
maọbụ, ‘n’ebe ahụ,’ n’ihi n’ezie, alaeze Chineke
nọ n’etiti unu.”
22 Mgbe ahụ, ọ gwara ndị na-eso ụzọ ya, “Oge
na-abịa mgbe ọ ga-agụsi unu agụụ ike ịhụ otu
n’ime ụbọchị nke Nwa nke Mmadụ, ma unu
agaghị ahụ ya.
23 Ha ga-asị unu, ‘Lee, n’ebe ahụ,’ maọbụ, ‘Lee,
n’ebe a,’ unu agala, unu esokwala ha.
24 N’ihi na Nwa nke Mmadụ n’ụbọchị ya ga-
adị ka amụma nke eluigwe nke na-enye ìhè na
mbara eluigwe site n’otu ebe ruo n’ebe nke ọzọ.
25 Ma ọ ghaghị ibu ụzọ hụọ ọtụtụ ahụhụ, ọgbọ
a ga-ajụkwa ya.
26 “Dị ka ọ dị n’ụbọchị Noa, otu a ka ọ ga-
adịkwa n’ụbọchị Nwa nke Mmadụ.
27 Ha nọ na-eri na-aṅụ, na-alụ nwunye na-
ekekwa ụmụ ha di, ruo mgbe Noa banyere
n’ụgbọ mmiri. Oke iju mmiri ahụ bịakwara laa
ha n’iyi.
28 “Otu a ka ọ dịkwa n’oge Lọt. Ha nọ na-eri,
na-aṅụ, na-azụrịtakwa ahịa, na-akụ mkpụrụ,
na-arụkwa ụlọ.
29 Ma n’ụbọchị ahụ Lọt si n’obodo Sọdọm
pụta, ọkụ na nkume dị ọkụ sitere n’eluigwe zoo
ka mmiri, laa ha niile n’iyi.
30 “Otu a ka ọ ga-adịkwa n’ụbọchị a ga-eme ka
Nwa nke Mmadụ pụta ìhè.

31 N'ụbọchị ahụ, onye ọbụla nọ n'elu ụlọ, ma
ihe ya dị n'ime ụlọ, arịtukwala ịba n'ime ụlọ
iburu ngwongwo ndị ahụ. N'otu aka ahụ, onye
ọbụla nọ n'ubi, ya ghara ịlọghachita.
32 Chetakwanụ nwunye Lọt.
33 Onye ọbụla chọrọ iche ndụ ya nche ka ọ
ga-efunarị, ma onye ọbụla na-atụfu ndụ ya ga-
echebe ya.
34 Asị m unu, n'anyasị ahụ mmadụ abụọ ga-
edina n'otu akwa, a ga-ewepụ otu n'ime ha hapụ
onye nke ọzọ.
35 Ụmụ nwanyị abụọ ga na-akwọ ọka n'otu ebe,
a ga-ewere otu ma hapụ nke ọzọ."
36 Ụmụ nwoke abụọ ga-anọ n'ubi, a ga-ewere
otu onye hapụ nke ọzọ.*
37 Ha jụrụ ya sị, "Olee ebe, Onyenwe anyị?"
Ọ sịrị ha, "Ebe ọbụla ozu dị, ka udele na-
ezukọta."

18

Ilu banyere ịnọgidesi ike

1 Mgbe ahụ ọ tụụrụ ha ilu a iji gosi ha mkpa ọ
dị ikpe ekpere na-esepụghị aka,
2 ọ sịrị, "O nwere otu ọkaikpe bi n'otu
obodo ma ọ naghị atụ egwu Chineke. Ọ naghị
asọpụkwara mmadụ.
3 N'obodo ahụkwa, e nwere otu nwanyị di ya
nwụrụ anwụ nke na-abịakwute ya, na-asị ya,
'Kpepụta m n'aka ndị na-emegide m.'

---

* **17:36** Ụfọdụ akwụkwọ na-edebanye okwu ndị a dịka ọ dị n'akwụkwọ Mat 24:40.

4 “Na mmalite, ọ chọghị, ma n’ikpeazụ, ọ
gwara onwe ya sị, ‘Ọ bụ eziokwu na anaghị m
atụ egwu Chineke maọbụ sọpụrụ mmadụ.
5 Ma n’ihi na nwanyị a di ya nwụrụ anwụ
nọgidere na-enye m nsogbu, aga m ahụ na o
nwetara ikpe ziri ezi, ka ọ kwụsị inye m nsogbu
site na ọbịbịa ọ na-abịa.’ ”
6 Ya mere Onyenwe anyị sịrị, “Gerenụ ihe
ọkaikpe nke na-eme ajọ omume na-ekwu.
7 Ọ bụ na Chineke agaghị ekpepụta ndị ahụ ọ
họpụtara, bụ ndị na-akpọku ya ehihie na abalị?
Ọ ga-anọ tee anya n’inyere ha aka?
8 Asị m unu, ọ ga-eme ngwangwa hụ na ha
nwetara ikpe ziri ezi. Ma otu ọ dị, mgbe Nwa
nke Mmadụ ga-abịa, ọ ga-ahụkwa ndị nwere
okwukwe n’ime ụwa?”

Ilu banyere onye Farisii na onye ọna ụtụ

9 Ọ tụkwara ilu a n’ihi ndị tụkwasịrị obi
n’onwe ha na ha bụ ndị ezi omume ma na-eleda
ndị ọzọ anya.
10 “Ụmụ nwoke abụọ rigoro n’ụlọnsọ ukwu
ikpe ekpere, otu onye n’ime ha bụ onye Farisii,
onye nke ọzọ bụ onye ọna ụtụ.
11 Onye Farisii ahụ guzoro ọtọ kpee ekpere
banyere onwe ya sị, ‘Chineke nna m, ana m ekele
gị n’ihi na adịghị m ka mmadụ ndị ọzọ ndị na-
apụnara mmadụ ihe ya n’ike, maọbụ ndị ajọ
omume, maọbụ ndị na-akwa iko, ma ọ bụkwanụ
dị ka onye ọna ụtụ a.
12 Ana m ebu ọnụ ugboro abụọ n’izu ụka
ọbụla. Ana m akwụkwa otu ụzọ n’ụzọ iri nke
ihe niile m nwetara.’

13 “Ma onye ọna ụtụ ahụ guzo n’ebe dị anya,
o nwekwaghị ike iweli ihu ya elu lee anya
n’eluigwe. Kama, ọ na-eti aka n’obi ya na mwute
na-asị, ‘Chineke, biko mere m ebere n’ihi na abụ
m onye mmehie.’
14 “Asị m unu, na nwoke a lara n’ụlọ ya bụrụ
onye a gụrụ n’onye ezi omume n’ihu Chineke
karịa onye nke ọzọ. N’ihi na onye ọbụla ga-ebuli
onwe ya elu ka a ga-eweda, ma onye ọbụla na-
eweda onwe ya ala ka a ga-ebuli elu.”

Jisọs na ụmụntakịrị

15 Ndị mmadụ na-ekutere ya ụmụntakịrị ka o
bikwasị ha aka. Mgbe ndị na-eso ụzọ ya hụrụ
nke a, ha baara ha mba.
16 Ma Jisọs kpọrọ ha ka ha bịakwute ya, sị,
“Kweenụ ka ha bịakwute m, unu egbochikwala
ha, n’ihi na alaeze Chineke bụ nke ndị dị ka ha.
17 N’ezie, agwa m unu, onye ọbụla na-agaghị
anara alaeze Chineke dị ka nwantakịrị agaghị
aba n’ime ya.”

Onye ọchịchị bara ọgaranya

18 Otu onye ọchịchị jụrụ ya sị, “Ezi onye ozizi,
ọ bụ gịnị ka m ga-eme keta ndụ ebighị ebi.”
19 Jisọs sịrị ya, “Gịnị mere i ji akpọ m ezi
mmadụ? Ọ dịghị onye ọbụla bụ ezi mmadụ ma
ọ bụghị naanị Chineke.
20 Ị maara ihe niile enyere n’iwu, akwala iko,
egbula mmadụ, ezula ohi, agbala ama ụgha,
sọpụrụ nne na nna gị.*”

* **18:20** Ọpụ 20:12-16; Dit 5:16-20

21 Ọ sịrị, “Edebezuchaala m iwu ndị a niile site
na mgbe m bụ nwata.”
22 Mgbe Jisọs nụrụ nke a, ọ sịrị ya, “Otu ihe
fọdụrụ ka ime: ree ihe niile i nwere, kesara ụmụ
ogbenye ego ya. Ị ga-enwe akụ n’eluigwe, bịazie
soro m.”
23 Mgbe ọ nụrụ nke a, o wutere ya nke ukwuu,
n’ihi na ọ bụ onye nwere ọtụtụ akụ.
24 Jisọs lere ya anya sị, “Lee ka o si bụrụ ihe
siri ike bụ ndị ọgaranya ịba n’alaeze Chineke.
25 N’ezie, ọ dịrị ịnyịnya kamel mfe isite n’anya
agịga gafee karịa ọgaranya ịbanye n’alaeze
Chineke.”
26 Ndị nụrụ ya sịrị, “Onye kwanụ ka a ga-
azọpụta?”
27 Ọ sịrị, “Ihe mmadụ na-apụghị ime, bụ ihe
Chineke pụrụ ime.”
28 Mgbe ahụ Pita sịrị, “Lee, anyị ahapụla ihe
niile anyị nwere soro gị!”†
29 Ọ sịrị ha, “N’ezie, agwa m unu, o nweghị
onye ọbụla hapụrụ ụlọ ya, maọbụ nwunye,
maọbụ ụmụnne, maọbụ ndị mụrụ ya, maọbụ
ụmụntakịrị ya, n’ihi alaeze Chineke
30 nke na-agaghị anata ihe ndị a n’ọgbọ a,
nwekwa ndụ ebighị ebi n’ọgbọ nke na-abịa.”

Jisọs ekwuo okwu banyere ọnwụ ya ọzọ

31 Jisọs kpọpụrụ mmadụ iri na abụọ ahụ na-
eso ụzọ ya n’akụkụ, gwa ha sị, “Anyị na-aga
Jerusalem, ihe niile ndị amụma dere banyere
Nwa nke Mmadụ ga-emezu.

† **18:28** Ihe niile gbasara ezinaụlọ anyị

32 A ga-arara ya nyefee ya n’aka ndị mba ọzọ.
Ha ga-akwa ya emo, mee ya ihe ihere, bụkwaa
ya ọnụ mmiri asụ.
33 Ha ga-apịa ya ihe, gbukwaa ya; ma n’ụbọchị
nke atọ, ọ ga-esite n’ọnwụ bilie ọzọ.”
34 Ma ha aghọtaghị ihe ọbụla n’okwu ndị a. E
mere ka nkọwa okwu ndị a bụrụ ihe e zoro ezo
n’ebe ha nọ, ha aghọtakwaghị ihe o kwuru.

Onye ìsì ahụ ụzọ

35 O ruo ka ọ bịaruru Jeriko nso, otu nwoke
kpuru ìsì nọ n’akụkụ ụzọ na-arịọ arịrịọ.
36 Mgbe ọ nụrụ uzu igwe mmadụ ka ha na-
agafe, ọ jụrụ ihe na-eme.
37 Ha gwara ya, “Jisọs onye Nazaret na-agafe.”
38 O tiri mkpu sị, “Jisọs nwa Devid, meere m
ebere!”
39 Ndị bu ụzọ baara ya mba ka o mechie ọnụ.
Ma o tisiri mkpu ike sị, “Nwa Devid, meere m
ebere!”
40 Jisọs kwụsịrị, nye iwu ka a kpọtara ya
nwoke ahụ. Mgbe o rutere nso, ọ jụrụ ya,
41 “Gịnị ka ị chọrọ ka m meere gị?”

Ọ sịrị, “Onyenwe anyị, ka e mee ka m hụ ụzọ
ọzọ.”
42 Jisọs sịrị ya, “Hụ ụzọ, okwukwe gị agwọọla
gị.”
43 Ngwangwa, o bidoro ịhụ ụzọ ma soro Jisọs,
na-etokwa Chineke. Ndị mmadụ niile, mgbe ha
hụrụ ya tokwara Chineke.

19

Zakịọs ezute Jisọs

1 Ọ banyere Jeriko mgbe ọ na-agafe.
2 Otu nwoke nọ ebe ahụ, aha ya bụ Zakịọs; ọ
bụ onyeisi ndị ọna ụtụ bụrụkwa ọgaranya.
3 Ọ chọrọ ịhụ onye Jisọs bụ ma ebe ọ bụ onye
mkpụmkpụ, ọ dịrịghị ya mfe n'ihi igwe mmadụ.
4 Ya mere, ọ gbaara ọsọ gaa n'ihu rigoro n'otu
osisi sikamọ, ka o nwee ike ịhụ ya dị ka ọ na-
agafe n'ụzọ ahụ.
5 Mgbe Jisọs rutere n'ebe ahụ, o lere anya n'elu
sị ya, "Zakịọs, rịdata ngwangwa. Aga m abụ ọbịa
n'ụlọ gị taa."
6 Ọ rịdatara n'otu mgbe ahụ jirikwa obi ụtọ
nabata ya.
7 Mmadụ niile hụrụ nke a, ma bido na-atamu
sị, "Ọ gaala ịbụ ọbịa onye mmehie."
8 Ma Zakịọs biliri ọtọ gwa Onyenwe anyị, "Lee,
Onyenwe anyị, aga m enye ndị ogbenye ọkara
ihe niile m nwere. Ọ bụrụkwa na o nwere
onye m ghọgburu nara ya ihe ọbụla, aga m
akwụghachi ya okpukpu anọ."
9 Jisọs gwara ya, "Taa nzọpụta abịala n'ụlọ a,
n'ihi na onye a bụkwa nwa Ebraham.
10 N'ihi na Nwa nke Mmadụ bịara ịchọ na
ịzọpụta ndị furu efu."

Ilu banyere mkpụrụ ego iri

11 Dị ka ha na-ege ya ntị n'okwu a, ọ gara n'ihu
tụọrọ ha ilu, n'ihi na ọ nọ Jerusalem nso, ha
chekwara na o ruola mgbe alaeze Chineke ga-
apụta ihe.
12 Ọ sịrị, "Otu nwoke a mụrụ n'ọnọdụ dị elu
gara obodo dị anya ka echie ya eze, ka ọ lọtakwa
ma e mesịa.

13 Ya mere, ọ kpọrọ ndị ohu ya iri nye ha
mkpụrụ ego iri sị ha, ‘Werenụ ego ndị a zụọ ahịa
ruo mgbe m ga-alọta.’
14 “Ma ndị ọ na-achị kpọrọ ya asị, ha
zipụkwara ndị ụkwụ ozi n’azụ ya na-asị, ‘Anyị
achọkwaghị ka onye a chịa anyị.’
15 “Mgbe ọ natachara ikike ịbụ eze, ọ
lọghachiri, kpọọ ndị ohu ya ahụ o nyere ego
mgbe ọ na-apụ, ka ha bịa pịaziere ya ego ole
ha ritere n’uru.
16 “Onye nke mbụ bịara sị, ‘Onyenwe m e jiri
m mkpụrụ ego ị nyere m rite uru mkpụrụ ego iri
ọzọ.’
17 “Nna ya ukwu sịrị ya, ‘I mere nke ọma, ezi
odibo. N’ihi na i gosiri onwe gị onye kwesiri
ntụkwasị obi n’ihe dịkarịsịrị nta, ị ga-achị mba
iri.’
18 “Onye nke abụọ bịara sịkwa, ‘Onyenwe m,
otu mkpụrụ ego gị amụtala mkpụrụ ego ise ọzọ.’
19 “Ọ sịrị ya, ‘Ị ga-achị obodo ise.’
20 “Onye nke ọzọ bịakwara sị, ‘Onyenwe m, lee
mkpụrụ ego gị. Ekechiri m ya n’akwa, zoo ya.
21 Atụrụ m egwu gị, n’ihi na ị bụ onye afọ tara
mmiri, bụrụkwa onye na-ewe ihe na-abụghị nke
gị, na-aghọrọkwa mkpụrụ ị na-akụghị.’
22 “Ọ sịrị ya, ‘Ọ bụ okwu si gị n’ọnụ ka m ga-eji
kpee gị ikpe, gị bụ ohu ọjọọ! I maara na afọ tara
m mmiri, matakwa na m na-ewe ihe na-abụghị
nke m, na-aghọrọkwa mkpụrụ m na-akụghị?
23 Gịnị mere na i wereghị ego m tinye
n’ụlọakụ? Nke ọ ga-abụ mgbe m lọtara, m ga-
anara ya na ọmụrụnwa ya.’

24 “Mgbe ahụ, ọ gwara ndị guzo n’ebe ahụ,
‘Napụtanụ ya mkpụrụ ego ahụ, were ya nye
onye ji mkpụrụ ego iri.’
25 “Ha sịrị ya, ‘Nna anyị ukwu, o nwelarị
mkpụrụ ego iri.’
26 “Ọ zara, ‘Asị m unu, onye ọbụla nwere ihe
ka a ga-enyekwa ihe ọzọ, ma onye na-enweghị
ihe ka a ga-anapụ ọ bụladị ihe ahụ o nwere.
27 Ma ndị iro m ahụ, ndị na-achọghị ka m bụrụ
eze ha, kpụpụtanụ ha n’ebe a, gbukwaanụ ha
n’ihu m.’ ”

Jisọs abata Jerusalem

28 Mgbe ọ kwusiri nke a, ọ gakwara n’ihu n’ije
ya ịga Jerusalem.
29 Mgbe ọ na-abịaru Betfeji na Betani nso,
n’Ugwu a na-akpọ Oliv, Jisọs zipụrụ mmadụ
abụọ n’ime ndị na-eso ụzọ ya,
30 sị, “Gaanụ n’ime obodo nta ahụ dị n’ihu unu.
Mgbe unu na-abanye n’ime ya, unu ga-ahụ nwa
ịnyịnya e kenyere n’ebe ahụ nke onye ọbụla na-
anọkwasịbeghi n’elu ya, tọpụnụ ya, kpụtara m
ya.
31 Ọ bụrụ na onye ọbụla ajụọ unu, ‘Gịnị mere
unu ji atọpụ ya?’ Gwanụ onye ahụ sị, ‘Ọ dị
Onyenwe anyị mkpa.’ ”
32 Ndị ahụ o zipụrụ gara hụ ya dị ka ọ gwara
ha.
33 Mgbe ha bidoro ịtọpụ ya, ndị nwe ya jụrụ ha
sị, “Gịnị mere unu ji atọpụ nwa ịnyịnya ahụ?”
34 Ha sịrị, “Ọ dị Onyenwe anyị mkpa.”
35 Ha kpụtaara Jisọs nwa ịnyịnya ahụ,
wụkwasịkwa uwe ha n’elu ya, nyere Jisọs aka
ka ọ rigoro n’elu ya.

36 Dị ka ọ na-aga, ndị mmadụ tụsara uwe ha
n'okporoụzọ.
37 Mgbe o rutere n'ụzọ e si arịgo Ugwu Oliv,
igwe mmadụ ndị ahụ na-eso ụzọ ya malite iji ọṅụ
na-eto Chineke n'oke olu n'ihi ọrụ ebube niile ha
hụrụ,
38 na-asị,
"Onye a gọziri agọzi ka eze ahụ bụ nke na-abịa
n'aha Onyenwe anyị."*

"Udo n'eluigwe, ebube dịkwa n'ebe kachasị elu."
39 Ụfọdụ n'ime ndị Farisii so igwe mmadụ ahụ
gwara ya, "Onye ozizi, gwa ndị na-eso ụzọ gị ka
ha mechie ọnụ!"
40 Ọ zara sị, "Ka m gwa unu, ọ bụrụ na ha
agbaa nkịtị, nkume ndị a ga-eti mkpu."
41 Mgbe ọ rutere Jerusalem nso, ebe ọ nọ hụzie
obodo ahụ anya nke ọma. Ọ bere akwa n'ihi ya,
42 sị, "Ọ bụrụ na ị maara taa, ọ bụladị gị onwe
gị, ihe ndị na-eweta udo! Ma ugbu a, ezofuola ha
n'anya gị.
43 Oge na-abịa mgbe ndị iro gị ga-agba gị
gburugburu, mechie ụzọ mgbapụ niile, sitekwa
n'ụzọ niile dị iche iche bịakwasị gị.
44 Ha ga-egwepịa gị n'ala, gị na ụmụ gị nọ
n'ime mgbidi a, ọ dịkwaghị nkume ọbụla ha ga-
ahapụ n'elu ibe ya, n'ihi na ị mataghị oge nleta
Chineke nye gị."

Jisọs n'ime ụlọnsọ ukwu Chineke

45 Mgbe ahụ, ọ banyere n'ime ụlọnsọ ukwu
bido ịchụpụ ndị nọ ebe ahụ na-ere ahịa.

---

* **19:38** Abụ 118:26

46 Ọ sị ha, “E dere ya n’akwụkwọ nsọ ‘na a ga-
akpọ ụlọ m ụlọ ekpere’; ma unu emeela ya ‘ọgba
ndị na-apụnara mmadụ ihe n’ike.’† ”
47 Ụbọchị niile, ọ na-anọ na-akụzi ihe n’ụlọnsọ
ukwu ahụ. Ma ndịisi nchụaja na ndị ozizi iwu
na ndị ndu n’etiti ndị mmadụ, nọ na-achọ ụzọ
ha ga-esi gbuo ya.
48 Ma ha achọtaghị ụzọ ọbụla ime ya, n’ihi na
mmadụ niile sogidere ya kwenyekwara n’okwu
ya.

20

Ajụjụ banyere ike Jisọs nwere

1 Otu ụbọchị, ka ọ nọ n’ụlọnsọ ukwu na-
ezi ndị mmadụ ihe na-ekwusakwa oziọma.
Ndịisi nchụaja, na ndị ozizi iwu na ndị okenye
bịakwutere ya.
2 Ha sịrị ya, “Gwa anyị, olee ikike i ji na-eme
ihe ndị a niile? Onye nyekwara gị ikike a?”
3 Ọ zara ha sị, “Aga m ajụkwa unu otu ajụjụ.
Gwanụ m,
4 baptizim nke Jọn, o si n’eluigwe ka o si n’aka
mmadụ?”
5 Ha kparịtara ụka n’etiti onwe ha ma sị, “Ọ
bụrụ na anyị asị na o sitere n’eluigwe, ọ ga-asị,
‘Gịnị mere unu na-ejighị kwenye na ya?’
6 Ọ bụrụkwanụ na anyị asị na, ‘o sitere n’aka
mmadụ,’ ndị mmadụ ga-atụ anyị nkume, n’ihi
na ha niile kweere na Jọn bụ onye amụma.”
7 Ya mere, ha zara, “Anyị amaghị ebe o si bịa.”

† **19:46** Aịz 56:7; Jer 7:11

8 Jisọs sịrị ha, “Enwekwaghị m ike ịgwa unu
ikike m ji na-eme ihe ndị a.”

Ilu maka ndị ọrụ ubi

9 Ọ gara n’ihu tụọrọ ndị mmadụ ilu a sị, “Otu
nwoke nwere ubi vaịnị, nke o nyefere n’aka ndị
ga-elekọta ya anya ma pụọ gaa njem n’ala ọzọ
ebe ọ nọrọ ogologo oge.
10 Mgbe oge iwe ihe ubi ruru, o zigara otu
n’ime ndị ohu ya ka ọ bịakwute ndị ahụ na-
elekọtara ya ubi, ka ha nyekwa ya ụfọdụ n’ime
mkpụrụ ubi vaịnị ahụ. Ma ndị na-elekọtara ya
ubi jidere ya, tie ya ihe, zilaga ya n’aka efu.
11 O zigakwara ohu ya ọzọ. Ma ha tikwara ya
ihe mee ya ihe ihere, zilakwaa ya n’aka efu.
12 O zigakwara onye nke atọ, ma ha merụrụ ya
ahụ, chụlaa ya.
13 “Mgbe ahụ, onyenwe ubi vaịnị ahụ sịrị, ‘Gịnị
ka m ga-eme? Aga m ezigara ha ọkpara m, nke
m hụrụ n’anya, ma eleghị anya ha ga-asọpụrụ
ya.’
14 “Ma mgbe ndị na-elekọta ubi ahụ hụrụ ya,
ha kwurịtara n’etiti onwe ha, sị, ‘Onye a bụ onye
nketa ihe niile a, ka anyị gbuo ya, ka ihe nketa a
bụrụzia nke anyị.’
15 Ya mere, ha kpụfere ya n’azụ ubi vaịnị ahụ,
gbuo ya.
“Gịnị ka onye nwe ubi ahụ ga-eme ha?
16 Ọ ga-abịa, laa ndị ahụ na-elekọta ubi ahụ
n’iyi, were ubi vaịnị ahụ nye ndị ọzọ.”
Mgbe ndị ahụ nụrụ nke a, ha sịrị, “Chineke
ekwela.”

17 O legidere ha anya sị, “Gịnịkwa ka unu chere
na ihe e dere n’akwụkwọ nsọ pụtara,
“ ‘Nkume ahụ ndị na-ewu ụlọ jụrụ
aghọọla nkume nke isi ntọala ụlọ’*?
18 Onye ọbụla nke dakwasịrị n’elu nkume ahụ,
ka a ga-etiwasị, ma onye ọbụla ọ dakwasịrị, ka
ọ ga-egwepịa.”
19 Ndị ozizi iwu na ndịisi nchụaja chọrọ ụzọ ha
ga-esi jide ya n’otu oge ahụ n’ihi na ha matara
na ọ bụ ha ka o bu n’obi tụọ ilu ahụ, ma ha tụrụ
egwu ndị mmadụ.

Ilu banyere ụtụ isi nye Siza

20 Ya mere, ha chere ya nche nke ọma, ma zipụ
ndị nnyopụta, ndị mere onwe ha dịka ndị ezi
omume, ka ha chọpụta ma o nwere ụzọ ha ga-
esi jide ya site n’ihe ọ ga-ekwu, ka ha site na nke
a nyefee ya n’aka ọchịchị na ike onyeisi ala.
21 Ya mere ndị nnyopụta ahụ jụrụ ya sị, “Onye
ozizi, anyị mara na i na-ekwu ma na-ezikwa ihe
ziri ezi, matakwa na i dịghị ele mmadụ anya
n’ihu, kama ị na-ezi ụzọ Chineke dị ka eziokwu
si dị.
22 O ziri ezi n’iwu ka anyị tụọ ụtụ isi nye Siza,
ka ọ bụ na o zighị ezi?”
23 Ma ọ matara na nke a bụ ajụjụ aghụghọ, ya
mere ọ sịrị ha,
24 “Gosinụ m otu mkpụrụ ego denarị. Isi onye
ka e sere n’elu ya, aha onye ka e dekwasịkwara
ya?”
Ha sịrị, “Ọ bụ nke Siza.”

---

* **20:17** Abụ 118:22

25 Ọ sịrị ha, “Ya mere, nyenụ Siza ihe bụ nke
Siza, nyekwanụ Chineke ihe bụ nke Chineke.”

26 Ha enweghị ike ijide ya n’ihi ihe o kwuru
n’ebe ahụ, n’ihu ọha mmadụ. Ọsịsa ya juru ha
anya, ha mechikwara ọnụ.

Mbilite n’ọnwụ na ọlụlụ di na nwunye

27 Ụfọdụ ndị Sadusii, ndị sị na mbilite n’ọnwụ
adịghị, bịakwutere ya
28 ma jụọ ya sị, “Onye ozizi, Mosis deere anyị
na ọ bụrụ na nwanne nwoke mmadụ anwụọ
hapụ nwunye ya na-amụtaghị nwa, na nwoke dị
otu a ga-alụrụ nwunye nwanne ya nwoke ahụ, sị
otu a, mụtara nwanne ya ụmụ.
29 Ugbu a, e nwere ụmụnne nwoke asaa, onye
nke mbụ lụrụ nwanyị, nwụọ na-amụtaghị nwa.
30 Nke abụọ kwa
31 na onye nke atọ lụrụkwara ya. N’otu aka
ahụ ha asaa lụchara ya ma nwụọ na-amụtaghị
nwa.
32 N’ikpeazụ nwanyị ahụ n’onwe ya
nwụkwara.
33 Ya mere, n’oge mbilite n’ọnwụ nwunye onye
ka ọ ga-abụ? N’ihi na ha asaa lụchara ya?”

34 Jisọs gwara ha, “Ndị nke ọgbọ a na-alụ
nwunye, ma na-enyekwa ụmụ ha ka a lụrụ ha.
35 Ma ndị ahụ a gụrụ dị ka ndị kwesiri isoro
keta oke n’ọgbọ ahụ, nakwa na mbilite n’ọnwụ
agaghị alụ di na nwunye.
36 N’ezie, ha apụghịkwa ịnwụ ọzọ, n’ihi na ha
dị ka ndị mmụọ ozi. Ha bụ ụmụ Chineke, n’ihi
na ha bụ ụmụ nke mbilite n’ọnwụ.

37 Ọ bụladị Mosis n’onwe ya zipụtara na
mbilite n’ọnwụ dị, n’akụkọ banyere ọhịa ahụ na-
ere ọkụ, mgbe ọ na-akpọ Onyenwe anyị ‘Chineke
nke Ebraham, Chineke nke Aịzik na Chineke nke
Jekọb.’†
38 Ọ bụghị Chineke nke ndị nwụrụ anwụ, kama
ọ bụ nke ndị dị ndụ, n’ihi n’ebe ọ nọ mmadụ niile
dị ndụ.”
39 Ụfọdụ ndị ozizi iwu zara ya sị, “Onye ozizi,
ị kwuru nke ọma.”
40 O nwekwaghị onye ọbụla jụrụ ya ajụjụ ọzọ.

Nwa onye ka Kraịst bụ?

41 Ma ọ sịrị ha, “Olee otu ha si kwuo na Kraịst
ahụ bụ nwa Devid?
42 Devid n’onwe ya kwupụtara n’akwụkwọ
Abụ Ọma, sị:
“ ‘Onyenwe anyị gwara Onyenwe m,
“Nọdụ ala n’aka nri m
43 ruo mgbe m ga-eme ndị iro gị
ihe mgbakwasị ụkwụ nye ụkwụ gị.” ’‡
44 Devid n’onwe ya kpọrọ ya ‘Onyenwe anyị.’
Oleekwanụ otu o si bụrụ nwa ya?”

Ịdọ aka na ntị banyere ndị ozizi iwu

45 Mgbe ndị mmadụ na-ege ntị, ọ sịrị ndị na-
eso ụzọ ya,
46 “Kpacharanụ anya n’ebe ndị ozizi iwu nọ.
Ndị iyi uwe mwụda na-ejeghari ebe niile na-
amasị, ndị hụrụ ekele pụrụ iche bụ nke a na-
ekele ha n’ọma ahịa n’anya. Ndị ọ na-amasịkwa
ịnọkwasị n’oche kachasị elu n’ụlọ ekpere nakwa
n’oche pụrụ iche na mmemme oriri ọbụla.

† **20:37** Ọpụ 3:6 ‡ **20:43** Abụ 110:1

47 Ha na-eripịa ihe niile dị n’ụlọ ndị inyom ndị
di ha nwụrụ anwụ, n’ekpe ogologo ekpere ka
a hụta ha. Ndị dị otu a ka a ga-ata ahụhụ dị
ukwuu.”

21

Onyinye nwanyị dị ya nwụrụ

1 Ọ leliri anya elu hụ ka ndị ọgaranya si etinye
onyinye ha n’ime igbe onyinye.
2 Ọ hụkwara otu nwanyị di ya nwụrụ anwụ ka
ọ bịara tinye naanị mkpụrụ ego kọpa abụọ.
3 Ọ sịrị, “N’ezie, agwa m unu, nwanyị ogbenye
a di ya nwụrụ etinyela ego karịa ndị ọzọ niile.
4 N’ihi na ndị ọzọ niile nyere onyinye ha site
n’ego mapụtaara ha n’akụnụba ha, ma ya onwe
ya sitere n’ogbenye ya tinye ihe niile o ji biri.”

Akara na-egosi ọgwụgwụ oge

5 Mgbe ụfọdụ na-ekwu okwu banyere otu e si
were nkume mara mma na onyinye e chere n’ihu
Chineke, choọ ụlọnsọ ukwu ahụ mma, ọ sịrị,
6 “Ma banyere ihe ndị a, oge na-abịa mgbe
ihe ndị a niile unu na-ahụ na-agaghị adịkwa. Ọ
dịghị otu nkume a ga-ahapụ n’elu ibe ya, a ga-
akwatusị ha niile.”
7 Ha jụrụ ya sị, “Onye ozizi, olee mgbe ihe ndị a
ga-emezu? Gịnị ga-abụkwa ihe ịrịbama ga-egosi
na ha na-aga imezu?”
8 Ọ sịrị, “Lezienụ anya ka a ghara iduhie unu
n’ihi na ọtụtụ ga-abịa n’aha m sị, ‘Abụ m ya,’
na-asịkwa na ‘Oge ahụ dị nso.’ Unu esokwala
ha.

9 Mgbe ọbụla unu nụrụ akụkọ agha dị iche
iche na ọgbaaghara, ka ụjọ ghara ịtụ unu, ihe
ndị a aghaghị ibu ụzọ mezuo, ma ọgwụgwụ oge
erubeghị."

10 Mgbe ahụ, ọ sịrị ha, "Mba ga-ebili megide
mba, alaeze ga-ebilikwa megide alaeze.
11 A ga-enwe ala ọma jijiji dị ukwuu. Ụnwụ
na ọrịa ọjọọ dị iche iche ga-adịkwa n'ebe dị iche
iche. A ga-ahụ ihe dị egwu na ihe ịrịbama dị
ukwuu site na mbara eluigwe.

12 "Ma tupu ihe ndị a niile emezuo, ha ga-ejide
unu, kpagbukwaa unu. Ha ga-enyefe unu n'aka
ọtụtụ ụlọ ekpere. Ha ga-atụkwa unu mkpọrọ.
Ha ga-akpọpụkwa unu n'ihu ndị eze na ndị
ọchịchị n'ihi aha m.
13 Nke a ga-abụrụ unu ohere iji gbaa akaebe.
14 Ma burunu ụzọ kpebie n'obi unu na unu
agaghị echegbu onwe unu maka ihe unu ga-aza.
15 N'ihi na aga m enye unu ụdị okwu na
amamihe nke ndị na-ebo unu ebubo na-enweghị
ike iguzogide maọbụ kwuo okwu megide.
16 Ọ bụladị ndị mụrụ unu, ụmụnne unu ndị
nwoke na ndị nwanyị, ndị ikwu unu na ndị enyi
unu, ha ga-arara unu nye n'aka ndị ọchịchị, ndị
ga-egbukwa ụfọdụ n'ime unu.
17 Mmadụ niile ga-akpọ unu asị n'ihi m.
18 Ma otu agịrị isi dị n'isi unu agaghị ala n'iyi.
19 Unu ga-azọpụta ndụ unu site na ntachiobi
unu.

20 "Mgbe unu hụrụ ka ndị agha gbara
Jerusalem gburugburu, matanụ na oge e ji ala
ya n'iyi eruola.

21 N'oge ahụ ka ndị nọ na Judịa gbalaga
n'ugwu, ka ndị nọ n'ime obodo si na ya pụta,
ka ndị na-anọghị n'obodo gharakwa ịba n'ime
ya.
22 N'ihi na oge a ga-abụ oge ịbọ ọbọ ka e mezuo
ihe niile akwụkwọ nsọ kwuru.
23 Ma ahụhụ ga-adịrị ndị dị ime, na ndị na-enye
ụmụaka ara, n'ụbọchị ahụ! A ga-enwe oke ihe
mgbu n'ala a, iwe ga-adakwasịkwa ụmụ mmadụ.
24 Mma agha ga-egbu ha, mba niile ga-
adọrọkwa ha n'agha. Ndị mba ọzọ ga na-azọtọsị
Jerusalem n'ụkwụ ruo mgbe oge nke ndị mba
ọzọ ahụ zuru.
25 "A ga-enwe ihe ịrịbama n'anyanwụ,
n'ọnwa, na kpakpando. N'elu ụwa, mba niile
ga-anọ n'oke ahụhụ na mgbagwoju anya dị
ka oke osimiri na-eme mkpọtụ, ebili mmiri ga
na-ebilikwa.
26 Ndị mmadụ ga-adakwa mba n'obi n'ihi ụjọ
mgbe ha ghọtara ihe gaje ịbịakwasị ụwa, n'ihi
na a ga-eme ka ike niile nke dị n'eluigwe maa
jijiji.
27 N'oge ahụ, a ga-ahụ Nwa nke Mmadụ ka ọ
na-abịa n'ike na ebube n'igwe ojii.
28 Mgbe ihe ndị a malitere ime, guzoronụ ọtọ
welie isi unu elu, n'ihi na oge mgbapụta unu dị
nso."
29 Ọ tụụrụ ha ilu a, "Leenụ osisi fiig na osisi
ndị ọzọ niile anya.
30 Mgbe ha bidoro ipupụta ahịhịa ọhụrụ, unu
na-amata na ọkọchị adịla nso.
31 N'ụzọ dị otu a kwa, mgbe unu hụrụ ihe ndị
a niile ka ha na-eme, matanụ na alaeze Chineke

adịla nso.
32 “N’ezie agwa m unu, ọgbọ a agaghị agabiga
tupu ihe ndị a niile emezuo.
33 Eluigwe na ụwa ga-agabiga, ma okwu m
enweghị ike ịgabiga.
34 “Kpachapụkwanụ anya, unu ekwela ka e
bogbuo obi unu site n’oke oriri na ọṅụṅụ na
nchekasị nke ndụ a, site otu a mee ka ụbọchị
ahụ bịakwasị unu na mberede, dị ka ọnya.
35 N’ihi na ọ ga-abịakwasị ndị niile bi n’elu
ụwa.
36 Nọrọnụ na nche oge niile ma na-ekpekwanụ
ekpere ka unu nwee ike ịgbanarị ihe niile gaje
ịbịa, ka unu nweekwa ike iguzo n’ihu Nwa nke
Mmadụ.”
37 Kwa ụbọchị, ọ na-ezi ihe n’ụlọnsọ ukwu
ahụ, ma n’uhuruchi, ọ na-arịgoro n’elu Ugwu
Oliv ị ga nọọ ọnọdụ abalị.
38 Ndị mmadụ niile na-abịakwute ya n’isi
ụtụtụ niile n’ụlọnsọ ukwu ịnụrụ okwu ya.

22

Judas agbaa Jisọs mgba okpuru

1 N’oge a, Mmemme Achịcha na-ekoghị eko
nke a na-akpọ Ngabiga na-eru nso.
2 Ndịisi nchụaja na ndị ozizi iwu nọkwa na-
achọ ụzọ ha ga-esi gbuo ya, n’ihi na ha na-atụ
egwu ndị mmadụ.
3 Mgbe ahụ, ekwensu banyere n’ime Judas,
onye a na-akpọ Iskarịọt, otu n’ime mmadụ iri
na abụọ na-eso ụzọ ya.

4 Ọ gakwuru ndịisi nchụaja, na ndịisi ndị
nlekọta nke ụlọnsọ ukwu ahụ, ya na ha akparịta
ụka otu ọ ga-esi rara ya nyefee ya n'aka ha.
5 Ha ṅụrịrị ọṅụ ma kwekwa nkwa inye ya ego.
6 O kwenyere, na-achọkwa ohere ga-adị mma
ọ ga-eji nyefee ya n'aka ha mgbe igwe mmadụ
na-agaghị anọ.

Nri anyasị nke ikpeazụ

7 O ruo n'ụbọchị Mmemme Achịcha na-ekoghị
eko ahụ bụ ụbọchị a na-eji atụrụ Ngabiga achụ
aja.
8 O zipụrụ Pita na Jọn sị, "Gaanụ kwadoo maka
oriri Ngabiga nke anyị ga-eri."
9 Ha sịrị ya, "Ebee ka ị chọrọ ka anyị gaa
kwadoo maka ya?"
10 Ọ sịrị ha, "Lee, ka unu na-abata n'obodo, otu
nwoke bu ite mmiri ga-ezute unu, soronụ ya baa
n'ụlọ ọbụla ọ banyere.
11 Sịnụ onyenwe ụlọ ahụ, 'Onye ozizi sịrị, Olee
ụlọ ndị ọbịa ebe mụ na ndị na-eso ụzọ m ga-anọ
rie oriri Ngabiga?'
12 Ọ ga-egosi unu otu ọnụụlọ buru ibu dị n'elu
ụlọ nke e dozicharala ihe niile, kwadoonụ nri
anyị n'ebe ahụ."
13 Ha gara chọpụta ihe niile dị ka ọ gwara ha.
Ha kwadokwara nri Ngabiga ahụ.
14 Mgbe oge awa ahụ ruru, ya na ndị na-eso
ụzọ ya gara ebe ahụ nọdụ ala iri ihe.
15 Ọ sịrị ha, "Ọ gụrụ m nnọọ agụụ ka mụ na
unu rie nri Ngabiga a tupu mụ ataa ahụhụ.
16 N'ihi na asị m unu, agaghị m erikwa ya ọzọ
tutu ruo mgbe a ga-emezu ya n'alaeze Chineke."

17 O buru iko, mgbe o nyechara ekele ọ sịrị,
“Burunu nke a kesaa n’etiti unu.
18 N’ihi na asị m unu, site ugbu a ga n’ihu,
agaghị m aṅụ mmanya sitere na mkpụrụ vaịnị
ọzọ, ruo mgbe alaeze Chineke ga-abịa.”

19 O werekwara otu ogbe achịcha, mgbe o
nyechara ekele, ọ nyawaa ya nye ha sị, “Nke a
bụ ahụ m nke e nyere n’ihi unu. Na-emenụ nke
a iji na-echeta m.”

20 N’otu ụzọ ahụ, mgbe ha risiri nri anyasị o
buuru iko sị, “Iko a bụ iko nke ọgbụgba ndụ
ọhụrụ n’ọbara m, nke a na-awụpụ n’ihi unu.
21 Ma lee, onye ahụ nke ga-arara m nye
nọnyeere m, o sokwa m na-eri nri.
22 Nwa nke Mmadụ na-aga ịnwụ dị ka e kpebiri
ya, ma ahụhụ ga-adịrị nwoke ahụ a ga-esi n’aka
ya rara ya nye.”
23 Ha bidoro ịjụrịta onwe ha onye ọ bụ n’etiti
ha ga-eme nke a.

24 Ịrụ ụka malitere n’etiti ha banyere onye
n’ime ha ka a na-agụ na ọ dị ukwuu karịa ibe
ya.
25 Ma ọ sịrị ha, “Ndị eze ndị mba ọzọ na-eji aka
ike na-achị ndị nọ n’okpuru ha. Otu aka ahụkwa,
a na-akpọ ndị na-achị achị enyi ndị mmadụ.
26 Ma unu onwe unu agaghị adị otu a. Kama
onye kachasị ibe ya ịdị elu dịrị ka onye dịkarịsịrị
nta. Ka onyeisi dịrị ka onye na-eje ozi.
27 Onye dị elu karịa ibe ya? Ọ bụ onye nọdụrụ
ala rie nri na tebul ka ọ bụ onye siri nri dozie
ya na tebul? Ọ bụghị onye nọdụrụ ala rie nri na
tebul? Ma adị m ka onye na-eje ozi n’etiti unu.

28 Ọ bụ unu onwe unu bụ ndị nọnyere m n’oge
ọnwụnwa m niile.
29 Ana m enye unu alaeze dị ka Nna m nyere
m ya.
30 Ka unu nwe ike isoro m rie ma ṅụọkwa
n’alaeze m. Sorokwa m nọdụ n’ocheeze na-ekpe
ebo iri na abụọ nke Izrel ikpe.
31 “Saimọn, Saimọn, lee ekwensu arịọla ike
ịyọcha unu dị ka ọka wiiti.
32 Ma ekpeelara m gị ekpere ka okwukwe
gị ghara ịda. Mgbe ị kwudosiri ike, gbaakwa
ụmụnna gị ume.”
33 Ma ọ sịrị ya, “Onyenwe anyị, ejikeere m
isoro gị gaa mkpọrọ, ma sorokwa gị nwụọ.”
34 Jisọs zara, “Agwa m gị Pita, tupu oke ọkụkọ
akwaa akwa taa, ị ga-agọnarị m ugboro atọ, si
na ị maghị onye m bụ.”
35 Ọ gwara ha, “Mgbe m zipụrụ unu na mbụ
sị unu ewerekwala ego, maọbụ akpa maọbụ
akpụkpọụkwụ, o nwere ihe kọrọ unu?”
Ha sịrị, “O nweghị ihe kọrọ anyị.”
36 Ọ sịrị ha, “Ugbu a, ọ bụrụ na i nwere akpa
ego, were ya, ma werekwa akpa ije. Ọ bụrụkwa
na i nweghị mma agha ree uwe mgbokwasị gị
zụtara onwe gị otu.
37 N’ihi na agwa m unu, na a ga-emejupụta
ihe ndị a e dere n’akwụkwọ nsọ n’ime m, A
gụkọtara ya na ndị na-emebi iwu.*N’ezie, ihe e
dere banyere m eruwela mgbe ọ ga-emezu.”
38 Ha sịrị, “Onyenwe anyị, lee mma agha abụọ
dị ebe a.”
Ọ sịrị ha, “Nke ahụ ezuola.”

* **22:37** Aịz 53:12

Ekpere Jisọs kpere n'Ugwu Oliv

39 Jisọs pụrụ gaa n'Ugwu Oliv dị ka ọ na-eme
mgbe dum, ndị na-eso ụzọ ya sokwa ya gaa.
40 Mgbe o ruru n'ebe ahụ, ọ sịrị ha, "Kpeenụ
ekpere ka unu ghara ịdaba n'ọnwụnwa."
41 Ọ hapụrụ ha gaa ihe ha ka nzọ ụkwụ ole
na ole nọrọ n'ebe ahụ gbuo ikpere n'ala kpee
ekpere, sị,
42 "Nna ọ bụrụ na ị chọrọ, nara m iko a, ma
otu ọ dị, ọ bụghị ka e mee uche m, kama ka e
mezuo uche gị."
43 Otu mmụọ ozi si n'eluigwe bịakwutere ya,
gbaakwa ya ume.
44 Site n'oke ihe mgbu, o kpere ekpere kpesie
ike, nke mere na ọsụsọ si ya n'ahụ na-adapụ
n'ala dị ka ọkpụrụkpụ ọbara.
45 Mgbe o kpechara ekpere bilie, ọ bịakwutere
ndị na-eso ụzọ ya hụ ha ka ha na-arahụ ụra n'ihi
ihe mwute nke obi.
46 Ọ sịrị ha, "Gịnị mere unu ji na-arahụ
ụra? Bilienụ kpee ekpere ka unu ghara ịdaba
n'ọnwụnwa."

Njide e jidere Jisọs

47 Mgbe ọ ka kpụ okwu n'ọnụ, igwe mmadụ
bịara, onye du ha bụ onye a na-akpọ Judas, bụ
otu n'ime mmadụ iri na abụọ ahụ na-eso ụzọ ya.
Ọ bịaruru Jisọs nso, isutu ya ọnụ.
48 Ma Jisọs sịrị ya, "Judas, ọ bụ site n'isutu ọnụ
ka i ji arara Nwa nke Mmadụ nye?"
49 Mgbe ndị nọ ya gburugburu hụrụ ihe gaje
ime, ha sịrị, "Onyenwe anyị, ọ bụ anyị were
mma agha gbuo?"

50 Otu n’ime ha ji mma gbuo ohu onyeisi
nchụaja, gbupụ ntị aka nri ya.
51 Ma Jisọs sịrị, “O zuola!” O metụkwara ntị
nwoke ahụ aka gwọọ ya.
52 Mgbe ahụ, Jisọs sịrị ndịisi nchụaja, na ndị
nlekọta nke ụlọnsọ ukwu na ndị okenye, “Gịnị
mere unu ji chịrị mma agha na mkpọ bịa ijide
m, dị ka a ga-asị na m bụ onye ohi o ji egbe ezu?
53 Mgbe mụ na unu na-anọ kwa ụbọchị n’ime
ụlọnsọ ukwu ahụ, ma unu emetụghị m aka.
Ma ugbu a bụ oge awa unu bụrụkwa mgbe ike
ọchịchịrị na-achị achị.”

Pita agọnarị Jisọs

54 Mgbe ahụ ha jidere ya duru ya pụọ, gaa
n’ụlọ onyeisi nchụaja. Pita sokwara ha n’azụ
kama ọ nọ n’ebe dị anya.
55 Mgbe ha kwanyere ọkụ n’etiti mbara ezi obi
ahụ, ma nọdụ ala gba ọkụ ahụ gburugburu, Pita
sokwara ha nọdụ ala.
56 Ka ọ na-anya ọkụ ahụ, otu nwaagbọghọ na-
eje ozi hụrụ ya, o leruru ya anya nke ọma, sị,
“Onye a na Jisọs nọkọrọ.”
57 Ma ọ gọrọ agọ sị, “Nwanyị, amaghị m onye
ọ bụ.”
58 Mgbe oge nta gasịrị, onye ọzọ hụkwara ya
kwukwaa sị, “Gị onwe gị bụkwa otu onye n’ime
ha.”
Ma Pita kwuru sị, “Nwoke m, abụghị m.”
59 Mgbe ihe dị ka otu awa gafere, onye ọzọ
bịakwara kwusie okwu ike, “N’ezie, nwoke a so
ya n’ihi na ọ bụ onye Galili.”

60 Pita sịrị, “Nwoke m, amaghị m ihe ị na-ekwu
maka ya?” Dị ka ọ kpụ okwu ahụ n’ọnụ, oke
ọkpa kwara akwa.
61 Mgbe ahụ, Onyenwe anyị tụgharịrị lee Pita
anya. Pita chetakwara okwu Onyenwe anyị
gwara ya nke bụ, “Tupu oke ọkpa akwa akwa
taa, ị ga-agọnarị m ugboro atọ.”
62 Ma ọ pụrụ n’ezi gaa bee akwa na mwute.

Ndị nche kwara Jisọs emo

63 Ndị ahụ na-eche ya nche bidoro na-akwa ya
emo na-etikwa ya ihe.
64 Ha jiri akwa kechie ya anya, sị ya, “Buo
amụma, onye tiri gị ihe?”
65 Ha kwukwara ọtụtụ okwu ọjọọ na nke
mkparị megide ya.

Jisọs n’ihu Pailet na Herọd

66 Mgbe chi bọrọ, nzukọ ndị okenye na
ndịisi nchụaja, na ndị ozizi iwu zukọtara, a
kpọtakwara Jisọs n’ihu ha.
67 Ha na-ekwu, “Ọ bụrụ na ị bụ Kraịst, gwa
anyị.”

Ọ sịrị ha, “Ọ bụrụ na m agwa unu, unu agaghị
ekwe.
68 Ọ bụrụkwa na m ajụọ unu ajụjụ, unu agaghị
aza m.
69 Ma site ugbu a gawa, Nwa nke Mmadụ ga-
anọdụ ala n’aka nri nke ike Chineke.”
70 Ha niile sịrị, “Gị onwe gị, ị bụ Ọkpara
Chineke?”

Ọ sịrị ha, “Unu kwuru na Abụ m.”

71 Mgbe ahụ ha sịrị, "Gịnị mere anyị ji na-achọ
onye akaebe ọzọ? Anyị ejirila ntị anyị nụrụ ya
site n'ọnụ ya."

23

Jisọs n'ihu Pailet

1 Mgbe ahụ, ọha mmadụ ahụ niile biliri duru
ya gakwuru Pailet.
2 Ha malitere ibo ya ebubo na-asị, "Anyị
chọpụtara na nwoke a na-eduhie ndị obodo anyị
niile, na-egbochikwa ha ịtụ ụtụ isi nye Siza, ma
na-ekwukwa na ya bụ Kraịst, Eze."
3 Ya mere Pailet jụrụ ya sị, "Ị bụ eze ndị Juu?"
Ọ zara ya sị, "Gị onwe gị kwuru otu a."
4 Mgbe ahụ Pailet gwara ndịisi nchụaja na
igwe mmadụ ahụ, "O nweghị ihe ọjọọ ọbụla m
chọpụtara nwoke a mere."
5 Ma ha gara n'ihu na-asị, "Ọ na-akpasu
ọgbaaghara n'ala ndị Judịa niile site n'ozizi ya.
Ọ malitere na Galili, ọ bịakwala ebe a ugbu a."

Jisọs n'ihu Herọd

6 Mgbe Pailet nụrụ nke a, ọ jụrụ ma nwoke a ọ
bụ onye Galili?
7 Mgbe ọ matara na o si n'ebe Herọd na-achị,
o nyere iwu ka e dugara ya Herọd, onye nọkwa
na Jerusalem mgbe ahụ.
8 Obi tọrọ Herọd ụtọ nke ukwuu, mgbe ọ hụrụ
Jisọs n'ihi na ọ nọ na-achọ ịhụ ya anya n'oge dị
anya gara aga. Sitekwa n'akụkọ ọ nụrụ banyere
ya, o lere anya na ọ ga-arụ ọrụ ebube ụfọdụ.
9 Ya mere ọ jụrụ ya ọtụtụ ajụjụ, ma ọ zaghị ya
ihe ọbụla.

10 Ndịisi nchụaja na ndị ozizi iwu guzo n’ebe
ahụ gara n’ihu bosie ya ebubo ike.
11 Emesịa, Herọd na ndị agha ya jiri ya mee ihe
ọchị, ma kwaakwa ya emo. Ha yikwasịrị ya uwe
mwụda mara mma ma zighachikwara ya Pailet.
12 N’ụbọchị ahụ ka Herọd na Pailet ghọrọ enyi,
maka n’oge gara aga ha bụ ndị iro.
13 Pailet kpọkọtara ndịisi nchụaja, na ndị ndu,
na ndị mmadụ ndị ọzọ
14 sị ha, “Unu kpọtaara m nwoke a dị ka otu
onye n’ime ndị na-akpali ndị mmadụ inupu isi.
Ajụọla m ya ajụjụ n’ihu unu ma achọpụtaghị m
ihe ọbụla nke unu kwesiri iji boo ya ebubo.
15 Ọ bụladị Herọd achọpụtaghị ihe ọjọọ ọbụla
n’aka ya, nke a mere o jiri kpụghachitere anyị
ya. Leenụ, o nweghị ihe ọbụla o mere e kwesiri
iji maa ya ikpe ọnwụ.
16 Ya mere aga m apịa ya ihe hapụ ya ka ọ laa.”
17 Ma ọ dị mkpa na a ga-ahapụ otu onye
mkpọrọ n’oge mmemme.*
18 Ma igwe mmadụ ahụ tiri mkpu n’otu olu sị,
“Gbuo nwoke a, hapụrụ anyị Barabas.”
19 (Onye a tụbara n’ụlọ mkpọrọ n’ihi
ọgbaaghara dapụtara n’obodo ahụ, nakwa
n’ihi igbu mmadụ.)
20 Dị ka ọ gbalịsịrị ike ịhapụ Jisọs, Pailet
gwakwara ha okwu ọzọ.
21 Ma ha niile tiri mkpu sị, “Kpọgide ya n’obe!
Kpọgide ya n’obe!”

* **23:17** Ụfọdụ akwụkwọ na-edebanye okwu ndị a dịka ọ dị n’akwụkwọ Mat 27:15 na Mak 15:6.

22 Ọ sịrị ha na nke ugboro atọ, “Ọ bụ n’ihi gịnị?
Olee ihe ọjọọ nwoke a mere? O nweghị ihe ọbụla
m chọpụtara n’aka ya kwesiri iwetara ya ọnwụ.
Ya mere aga m ata ya ahụhụ, hapụ ya.”

23 Ma ha nọgidere na-eti mkpu n’oke olu ka
a kpọgide ya n’obe, n’ikpeazụ olu iti mkpu ha
karịrị.
24 Ya mere Pailet kpebiri imere ha ihe ha chọrọ.
25 Ọ hapụrụ nwoke ahụ ha chọrọ nke a tụbara
n’ụlọ mkpọrọ n’ihi ọgbaaghara na igbu mmadụ,
ma nyefee ha Jisọs n’aka.

Mkpọgide Jisọs n’obe

26 Dị ka ha duu ya na-aga, ha jidere Saimọn
onye Sirini bụ onye si n’ime otu obodo nta na-
alọbata; ha boro ya obe ahụ, manye ya ka o buru
ya na-eso Jisọs na-azụ.
27 Igwe mmadụ dị ukwuu soro ya tinyekwara
ụmụ nwanyị bụ ndị tiri mkpu akwa ma ruok-
wara ya ụjụ.
28 Ma Jisọs tụgharịrị sị ha, “Ụmụada
Jerusalem, unu eberela m akwa, kama beerenụ
onwe unu na ụmụ unu.
29 N’ihi na oge na-abịa mgbe unu ga-asị, ‘Ngọzị
na-adịrị ụmụ nwanyị aga, akpanwa ndị na-
amụghị nwa, na ara ndị na-enweghị onye ṅụrụ
ha.’
30 Mgbe ahụ,

“ ‘ha ga-asị, ugwu ukwu niile, “Dakwasị anyị!”†
Sịkwa, ugwu nta, “Kpuchite anyị!” ’

† **23:30** Hos 10:8

31 Ya mere, ọ bụrụ na ha mee ọhịa otu a mgbe
ahịhịa dị ndụ dị na ya, gịnị ga-emekwanụ mgbe
ọ kpọrọ nkụ?”
32 Ha dukwaara mmadụ abụọ bụ ndị ohi gaa
igbu ha na ya.
33 Mgbe ha bịarutere n’ebe a na-akpọ
Okpokoro Isi, ebe ahụ ka ha kpọgidere ya n’obe
ya na ndị ohi abụọ ahụ. Otu n’aka nri ya nke
ọzọ n’aka ekpe ya.
34 Jisọs sịrị, “Nna gbaghara ha n’ihi na ha
amataghị ihe ha na-eme.” Ha ji ife nza kee uwe
ya n’etiti onwe ha.
35 Ndị mmadụ guzoro ebe ahụ na-ele anya, ka
ndị ọchịchị ji ya na-eme ihe ọchị, na-asị, “Ọ
zọpụtara ndị ọzọ, ya zọpụtanụ onwe ya, ma ọ
bụrụ na ọ bụ Kraịst nke Chineke, bụ Onye a
họpụtara.”
36 Ndị agha bịakwara chịa ya ọchị. Ha nyere
ya mmanya gbara ụka,‡
37 ma na-asị, “Ọ bụrụ na ị bụ eze ndị Juu,
zọpụtanụ onwe gị.”
38 Ihe e dere n’elu isi obe ahụ bụ:
Onye a bụ Eze ndị Juu.
39 Otu onye n’ime ndị ohi ahụ a kpọgidekwara
n’obe n’ebe ahụ kparịkwara ya sị, “Ọ bụghị gị bụ
Kraịst? Zọpụtanụ onwe gị ma zọpụtakwa anyị.”
40 Ma onye nke ọzọ a makwara ikpe ọnwụ
baara ya mba sị, “Ị naghị atụ Chineke egwu, ị
hụghị na a mara gị ikpe dị ka e si maa ya.
41 Anyị na-ata ahụhụ kwesiri anyị, n’ihi na a
na-ata anyị ahụhụ n’ihi ihe anyị mere, ma nwoke
a emeghị ihe ọjọọ ọbụla.”

‡ **23:36** Mat 27:48

42 Mgbe ahụ ọ sịrị, “Jisọs, chetakwa m mgbe ị
bara n’alaeze gị.”
43 Ọ sịrị ya, “N’ezie a agwa m gị, taa, ị ga-
anọnyere m na paradaịs.”

Ọnwụ Jisọs

44 Mgbe ọ na-eru ihe dị ka elekere iri na abụọ
nke ehihie, ọchịchịrị gbachikọtara n’ala ahụ
niile ruo elekere atọ nke ehihie.
45 N’ihi na anyanwụ kwụsịrị inye ihe ya. Akwa
mgbochi dị n’ụlọnsọ ukwu sitere n’elu gbawaa
abụọ.
46 Jisọs tiri mkpu n’oke olu sị, “Nna, n’aka gị
ka m na-enyefe mmụọ m.” Mgbe o kwusiri nke
a, o kubiri ume.
47 Mgbe ọchịagha na-achị otu narị ndị agha
hụrụ ihe merenụ, o nyere Chineke otuto ma
kwuokwa sị, “N’ezie nwoke a bụ onye ezi
omume.”§
48 Mgbe igwe mmadụ niile gbakọtara ilere
anya hụrụ ihe mere, ha laghachiri n’ụlọ ha na-eti
aka n’obi.
49 Ma ndị niile maara onye ọ bụ, tinyekwara
ụmụ nwanyị ndị soro ya si Galili bịa, guzokwara
n’ebe dị anya na-ele ihe ndị a.

Olili Jisọs

50 O nwere otu nwoke aha ya bụ Josef, onye so
n’otu ndịisi ụlọ nzukọ. Ọ bụ ezigbo mmadụ na
onye aka ya kwụ ọtọ.
51 Ọ kwadoghị mkpebi ha na omume ha. Onye
sitere Arimatia, n’otu obodo ndị Juu, onye na-
echere ọbịbịa nke alaeze Chineke.

---

§ **23:47** Maọbụ, *onye aka ya dị ọcha*

52 Nwoke a gakwuru Pailet rịọọ ka e bunye ya
ahụ Jisọs.*
53 Ya mere, o budatara ya fụchie ya n'akwa
ọcha linin, tinye ya n'ili e gwuru n'ọgba nkume,
nke a na-etinyebeghị mmadụ na mbụ.
54 Ọ bụ Ụbọchị Nkwadebe maka ụbọchị izuike
nke na-abịa nso.†
55 Ndị nwanyị ahụ sitere Galili soro ya hụrụ ili
ahụ, hụkwa otu e si nibe ahụ ya n'ime ya.
56 Emesịa ha laghachiri ga kwadoo mmanụ
otite nke e tinyere ọtụtụ ụda. N'ụbọchị izuike
ha zukwara ike dịka ọ dị n'iwu.‡

24

Mbilite n'ọnwụ

1 N'ụbọchị mbụ nke izu ụka, n'ezigbo isi
ụtụtụ, ha weere mmanụ otite ahụ ha tinyere
ọtụtụ ụda nke ha kwadoro gawa n'ili ahụ.
2 Ha chọpụtara na e nupụla nkume e ji dochie
n'ọnụ ili ahụ.
3 Ma mgbe ha banyere n'ime ya, ha ahụghị ahụ
Onyenwe anyị Jisọs.
4 Dị ka ha nọ na mgbagwoju anya banyere nke
a, n'otu ntabi anya, ha hụrụ mmadụ abụọ yi uwe
na-egbu ka amụma guzo ha nso.

* **23:52** Jọn onye Arimatia bụ onye na-eso Jisọs na nzuzo Jọn 19:38. † **23:54** Ndị na-edebe ụbọchị izuike n'ala anyị, na-akwadobe ihe ha niile nke ọma n'ụbọchị fụraịdee, n'ihi na ụbọchị izuike na-ebido n'oge ọdịda anyanwụ n'ụbọchị ahụ. ‡ **23:56** Ọpụ 35:2 na Lev 23:3 nakwa Dit 5:14

5 Ha kpudoro ihu ha n’ala n’ihi oke egwu, ma
mmadụ abụọ ahụ gwara ha, “Gịnị mere unu ji
na-achọ onye dị ndụ n’etiti ndị nwụrụ anwụ?
6 Ọ nọkwaghị n’ebe a, o biliela n’ọnwụ, chetak-
wanụ ihe ọ gwara unu mgbe unu na ya nọ na
Galili sị,
7 ‘A ghaghị inyefe Nwa nke Mmadụ n’aka
ndị mmehie, a ga-akpọgidekwa ya n’obe ma
n’ụbọchị nke atọ ọ ga-esi n’ọnwụ bilie.’ ”
8 Mgbe ahụ ha chetara okwu ya.
9 Mgbe ha sitere n’ili ahụ lọghachi, ha kọọrọ
mmadụ iri na otu ahụ na ndị ọzọ niile ihe ndị a.
10 Ọ bụ Meri Magdalin, na Joana, na Meri nne
Jemis na ụmụ nwanyị ndị ọzọ so ha kọọrọ ndị
na-eso ụzọ ya ihe a.
11 Ma ha ekweghị ihe ha gwara ha, n’ihi na
okwu ha dị ha ka ọ bụ ihe efu.
12 Ma otu ọ dị, Pita gbaara ọsọ ruo n’ili ahụ,
hulata ala hụ ka akwa ozu ndị ahụ tọgbọọrọ
onwe ha; ọ lara na-atụgharị uche n’ime onwe
ya ihe ihe ndị a pụtara.

N’ụzọ Emaus

13 N’otu ụbọchị ahụ, mmadụ abụọ n’ime ha
gaje n’obodo nta a na-akpọ Emaus, nke dị ihe
ruru kilomita iri na abụọ site na Jerusalem.
14 Ha na-ekwurịta n’etiti onwe ha banyere ihe
niile mere.
15 Dị ka ha na-ekwu na-akparịta ụka banyere
ihe ndị a, Jisọs n’onwe ya bịara soro ha na-aga
ije.
16 Ma e mechiri anya ha ịmata na ọ bụ ya.

17 Ọ sịrị ha, “Gịnị ka unu na-ekwurịta n’etiti
onwe unu dị ka unu na-aga n’ụzọ.”
Ha kwụsịrị ebe ahụ, gbarụọ ihu ha.
18 Otu onye n’ime ha a na-akpọ Kleopas, sịrị
ya, “Ị bụ onye ọbịa na Jerusalem nke mere na ị
maghị ihe mere n’ime ya n’ụbọchị ndị a?”
19 Ọ sịrị ha, “Gịnị bụ ihe mere?”
Ha sịrị ya, “Banyere Jisọs onye Nazaret! Ọ bụ
onye amụma bụrụkwa onye dị ike, ma n’okwu
ma n’omume n’ihu Chineke na mmadụ niile.
20 Na otu ndịisi nchụaja na ndị ọchịchị
anyị nyefere ya ka a maa ya ikpe ọnwụ, ma
kpọgbukwaa ya n’obe.
21 Anyị nwererịị olileanya na ọ bụ ya ga-
agbapụta Izrel. Nke ka nke, taa mere ya abalị
atọ kemgbe ihe ndị a mere.
22 Tụkwasị ihe ndị a, ụfọdụ ụmụ nwanyị anyị
mere ka anyị nwee ihe ịtụnanya. Ha gara n’ili
ahụ n’isi ụtụtụ a.
23 Ma ha ahụghị ahụ ya. Ha bịara kọrọ anyị
na ha hụrụ ọhụ nke ndị mmụọ ozi, bụ ndị gwara
ha na ọ dị ndụ.
24 Ya mere ụfọdụ n’ime ndị otu anyị gara n’ili
ahụ chọpụta na ihe niile ụmụ nwanyị a kwuru
mere otu ahụ ha siri kwuo ya. Ma ha ahụkwaghị
ya.”
25 Ọ sịrị ha, “Unu bụ nnọọ ndị nzuzu!*Leenụ
ka o si siere unu ike ikwere ihe niile ndị amụma
kwuru.
26 Ọ bụ na o kwesighị ka Kraịst taa ahụhụ ndị
a tupu ọ banye n’ebube ya?”

* **24:25** Ya bụ, ndị na-enweghị uche

27 Ya mere, ọ kọwaara ha ihe e dere
n’akwụkwọ nsọ banyere ya onwe ya malite na
nke Mosis ruo na ndị amụma niile.
28 Mgbe ha na-eru obodo nta ahụ ha na-aga, o
mere dị ka ọ na-aga n’ihu na njem ya.
29 Ma ha rịọ ya n’ebe ọ dị ukwuu sị,
“Nọnyerenụ anyị n’ihi na chi ebidola iji, ụbọchị
agamiekwala ugbu a.” N’ihi ya ọ banyere ịga
nọnyere ha.
30 Mgbe ya na ha nọdụrụ na tebul iri nri, o
were achịcha, kelee Chineke ekele, nyawaa ya
were ya nye ha.
31 Mgbe ahụ, e meghere anya ha, ha amata
onye ọ bụ, ha ahụkwaghị ya anya ọzọ.
32 Mgbe ahụ, ha gwara onwe ha sị, “Ọ bụ na
ọ dịghị ka ọkụ ọ na-enwu n’obi anyị mgbe anyị
na ya nọ n’ụzọ, ya na-ekpughere anyị akwụkwọ
nsọ?”
33 Ha biliri ngwangwa laghachi Jerusalem. Ebe
ahụ, ha hụrụ mmadụ iri na otu ahụ na ndị so ha
ka ha nọkọtara n’otu ebe,
34 na-asị, “Ọ bụ eziokwu, Onyenwe anyị
ebiliela, o gosila Saimọn onwe ya.”
35 Mgbe ahụ, ha kọọrọ ha ihe mere n’ụzọ, ya
na otu ha siri mata ya mgbe ọ nyawara achịcha.

Jisọs egosi ndị na-eso ụzọ ya onwe ya

36 Mgbe ha ka na-ekwu banyere nke a, ya onwe
ya guzooro n’etiti ha sị ha, “Udo dịrị unu.”
37 Oke egwu tụrụ ha, obi lọkwara ha mmiri
n’ihi na ha chere na ha ahụla mmụọ.
38 Ma ọ sịrị ha, “Gịnị mere ụjọ ji atụ unu, gịnị
mere unu ji nwee obi abụọ?

39 Leenụ m anya n’aka na n’ụkwụ. Ọ bụ mụ
onwe m! Metụnụ m aka ka unu hụrụ, n’ihi na
mmụọ adịghị enwe anụ ahụ na ọkpụkpụ dị ka
unu hụrụ m nwere.”
40 Mgbe o kwuchara nke a, o gosiri ha aka ya
na ụkwụ ya.
41 Ma dị ka o siiri ha ike ikwere n’ihi ọṅụ na
oke mgbagwoju anya, ọ sịrị ha, “Ọ dị ihe oriri
unu nwere ebe a?”
42 Ha nyere ya otu ntakịrị azụ a mịkpọrọ
amịkpọ.
43 Ma ọ naara ya rie ya n’ihu ha.
44 Mgbe ahụ, ọ sịrị ha, “Okwu ndị a ka m
gwara unu mgbe mụ na unu nọ, na ihe niile e
dere n’iwu Mosis na ndị Amụma na n’Abụ Ọma
banyere m ga-emezucha.”
45 Mgbe ahụ, o meghere akọnuche ha ka ha
ghọta akwụkwọ nsọ.
46 Ọ sịrị ha, “Nke a bụ ihe e dere na, Kraịst ahụ
ga-ahụ ahụhụ ma sitekwa n’ọnwụ bilie† n’ụbọchị
nke atọ.
47 Na a ga-ekwusa nchegharị na mgbaghara
mmehie site n’aha ya nye mba niile, malite na
Jerusalem.
48 Unu bụ ndị akaebe nke ihe ndị a.
49 Ma lee, agaje m izitere unu ihe ahụ Nna m
kwere na nkwa. Ya mere, nọrọnụ n’ime obodo
ruo mgbe a ga-eyikwasị unu ike nke si n’elu.”

Jisọs agbagoro n’eluigwe

† **24:46** Mbilite n’ọnwụ Kraịst bụ ihe e mere ka ọ dị ire site n’ike Chineke Ọrụ 2:45; Rom 8:11 Ọ bụkwa mbilite n’ọnwụ ya nyere ọha mmadụ napụta site n’ikpe ọmụma nke mmehie na-eweta, Rom 4:25; 8:34.

50 O duuru ha garuo na Betani, chilie aka ya
abụọ elu gọzie ha.
51 Dị ka ọ na-agọzi ha, ọ sitere n’ebe ha nọ pụọ,
e weliri ya elu, baa n’eluigwe.
52 Mgbe ahụ, ha fere ya ofufe jiri oke ọṅụ
laghachi na Jerusalem.
53 Ha nọgidere n’ụlọnsọ ukwu ahụ na-eto
Chineke oge niile.

Biblica® Baịbụlụ Nsọ n'Igbo Ndị Ugbu a nke dịrị onye ọbụla ịgụ

The Holy Bible in the Igbo language of Nigeria: Biblica® Baịbụlụ Nsọ n'Igbo Ndị Ugbu a nke dịrị onye ọbụla ịgụ

copyright © 2020 Biblica, Inc.

Language: Igbo

Contributor: Biblica, Inc.

This work is made available under the Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License (CC BY-SA). To view a copy of this license, visit http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0 or send a letter to Creative Commons, PO Box 1866, Mountain View, CA 94042, USA.

Biblica® is a trademark registered by Biblica, Inc., and use of the Biblica® trademark requires the written permission of Biblica, Inc. Under the terms of the CC BY-SA license, you may copy and redistribute this unmodified work as long as you keep the Biblica® trademark intact. If you modify a copy or translate this work, thereby creating a derivative work, you must remove the Biblica® trademark. On the derivative work, you must indicate what changes you have made and attribute the work as follows: "The original work by Biblica, Inc. is available for free at www.biblica.com and open.bible."

Notice of copyright must appear on the title or copyright page of the work as follows:

Biblica® Baịbụlụ Nsọ n'Igbo Ndị Ugbu a nke dịrị onye ọbụla ịgụ

Ndị Biblica, Inc. degharịrị ya n'afọ © 1980, 1988, 2019, 2020

Biblica® Open Igbo Contemporary Bible™

Copyright © 1980, 1988, 2019, 2020 by Biblica, Inc.

"Biblica" bụ akara e ji mara ụlọ ọrụ a, nke edebanyere dịka iwu si kwado n'ụlọ ọrụ dị n'obodo United States, ebe a na-enye akara a na ikike maka azụm ahịa ndị Biblica, Inc. Ọ bụ ha ka e nyere ikike idenye ya.

"Biblica" is a trademark registered in the United States Patent and Trademark Office by Biblica, Inc. Used with permission.

You must also make your derivative work available under the same license (CC BY-SA).

If you would like to notify Biblica, Inc. regarding your translation of this work, please contact us at https://open.bible/contact-us.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

- You include the above copyright and source information.
- If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.
- If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2023-04-12

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Mar 2025 from source files dated 13 Apr 2023

e2303256-375f-5385-8ff3-d387f2bc9c78